

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

5/2023. (VI. 6.) AB határozat	a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 39. § (1) bekezdésének az „a szülőknek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenességének megállapításáról, megsemmisítéséről, valamint alkalmazásának kizárásáról.....	1437
6/2023. (VI. 6.) AB határozat	a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 38/2022. (IX. 30.) SZTFH rendelet 6. §-a alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, továbbá a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet 2022. július 1-je és 2022. szeptember 30. napja között hatályban volt 6. §-a, valamint 8. §-ának az „, azzal, hogy a 6. §-t a hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítések esetén is alkalmazni kell” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapításáról és alkalmazásának kizárásáról	1444
7/2023. (VI. 6.) AB határozat	Somogytúr Község Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 4/2015. (V. 6.) önkormányzati rendelete 5. §-a alaptörvény-ellenességének megállapításáról, megsemmisítéséről és alkalmazásának kizárásáról	1454
3280/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1461
3281/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1465
3282/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1471
3283/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1476
3284/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1480
3285/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1485
3286/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1488
3287/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1492
3288/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1497

3289/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1501
3290/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1506
3291/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1510
3292/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1513
3293/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1517
3294/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1521
3295/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1525
3296/2023. (VI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1528
3297/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1531
3298/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1535
3299/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1539
3300/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1543
3301/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1549
3302/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1555
3303/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1561
3304/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1567
3305/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1573
3306/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1579
3307/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1585
3308/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1591
3309/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1597
3310/2023. (VI. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1603

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 5/2023. (VI. 6.) AB HATÁROZATA

a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 39. § (1) bekezdésének az „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenességének megállapításáról, megsemmisítéséről, valamint alkalmazásának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Márki Zoltán* alkotmánybíró párhuzamos indoklásával, valamint *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 39. § (1) bekezdésének az „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

A megsemmisítést követően a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 39. § (1) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban: „A gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság – a 38. §-ban a gyermekre meghatározott feltételek teljesülése esetén – a szülőn kívül a gyermek más, a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont] számára is megállapítható, ha a szülő meghalt, a szülői felügyeleti joga a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés a), c), e) vagy h) pontja vagy 4:186. § (2) bekezdése alapján szünetel, illetve azt a bíróság megszüntette, vagy a gyermek állandó és tartós gondozásában a saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált.”

2. Az alaptörvény-ellenessé nyilvánított és megsemmisített rendelkezés nem alkalmazható a Debreceni Törvényszék előtt 20.K.702.179/2022/5. számon folyamatban lévő ügyben, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Debreceni Törvényszék bírója (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő 20.K.702.179/2022. számú, gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság megállapítása tárgyában hozott közigazgatási határozat jogszerűsége iránt indított peres eljárásban az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) 39. § (1) bekezdésének a „ha a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították” szövegrésze alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, és rendelje el a megsemmisített jogszabályi rendelkezésnek az indítványozó előtt folyamatban lévő egyedi ügyben történő alkalmazása kizárását. Az indítvány szerint a Szocvtv. támadott rendelkezése ellentétes az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével, XIX. cikk (1) bekezdésével, valamint XV. cikk (1), (2), (4) és (5) bekezdésével.

- [2] 2. Az alapügyben megállapított, jelen bírói kezdeményezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a gyámügyi hatáskörben eljáró Szolnoki Járási Hivatal 2019. július 30. napján kelt végzésével hozzájárult ahhoz, hogy az alapügy felperese a 2018. augusztus 25. napján született unokáját családba fogadja, és a felperest a gyermek gyámjává rendelte. A gyermek neveléséről, ellátásáról a családbafogadás óta a felperes gondoskodik. 2019. szeptember 8. napjától kezdődően (azaz a családbafogadást követően) került sor a gyermeket érintő olyan vizsgálatokra, amelyekből kiderült, hogy a gyermek autizmus spektrumzavar következtében súlyosan fogyatékosnak minősül.
- [3] A felperes 2022. augusztus 4. napján kérelemmel fordult a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatalához (az alkotmánybírói ügyre okot adó eljárás alpereséhez) gyermekek otthongondozási díjára (a továbbiakban: gyod) való jogosultság megállapítása érdekében, kérelméhez pedig mellékelte a gyermek súlyos fogyatékoságát igazoló szakorvosi véleményt.
- [4] Az alperes JN-07/ESZEUR/00173-2/2022. számú, 2022. augusztus 11. napján kelt határozatával a kérelmet elutasította. A határozat rögzítette, hogy „az ápoló a gyermek vele azonos lakcímen élő nagymamája, és mindkét szülő szülői felügyeleti joga szünetel, azonban egyik szülő részére sem állapítottak meg korábban gyermekek otthongondozási díjára való jogosultságot” a súlyosan fogyatékos gyermekekre való tekintettel, ezért a felperes gyodra nem jogosult. A határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő, melyben az alperesi határozat megsemmisítését vagy megváltoztatását kérte. Beadványa szerint nem volt lehetőség a gyermek után korábban a gyod igénylésére, ugyanis a gyermek 11 hónapos korában került hozzá, és ekkor a gyermek életkora miatt még nem volt látható jele a betegségnek.
- [5] Az alperes védiratában ugyan a határozatát alaposnak tartotta, és kérte a kereset elutasítását, ám a bíróság felhívására maga is kifejtette, hogy az autizmus spektrumzavar sajátossága, hogy a beszédképesség zavarának tünetei csak a gyermek életkorának egy későbbi szakaszában, 3 éves kor körül észlelhetők, ezért jelen esetben „lehetetlen feltétel, hogy a szülő ellátásra való jogosultsága korábban megállapításra kerüljön”. Az alperes maga is utalt arra, hogy a Szocvtv. 39. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének vizsgálata felmerülhet, és az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság előtt egyedi normakontroll iránti eljárás kezdeményezésének lehet helye.
- [6] 3. Az indítványozó szerint a Szocvtv. 39. § (1) bekezdésének támadott fordulata ellentétes az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével, XIX. cikk (1) bekezdésével, valamint XV. cikk (1), (2), (4) és (5) bekezdésével, az alábbiak szerint.
- [7] A gyod intézményének 2019. január 1. napjától történő bevezetésével a jogalkotó a beteg gyermeket ápoló szülőre nehezedő többletterhet kívánta elismerni, és vélhetően a jogalap nélküli igényléssel kapcsolatos visszaéléseket kívánta megakadályozni, azzal, hogy az ellátáshoz a szülőtől eltérő hozzátartozó esetén további feltételt szabott. Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése értelmében minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése értelmében pedig Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson, meghatározott élethelyzetek esetén pedig minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. Az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdése értelmében Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti, az (5) bekezdés szerint pedig Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.
- [8] Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmát sérti az indítvány szerint a gyod azon feltételrendszere, melynek értelmében csak abban az esetben lehetséges a szülőkön kívüli más hozzátartozó számára az ellátás folyósítása, ha a szülő jogosultságát korábban már megállapították, ugyanis egyes egyedi esetekben (így például a bírói kezdeményezésre okot adó ügyben) a szülő még objektíve nem lehetett abban a helyzetben, hogy az ellátást korábban igényelje. Emiatt a súlyosan fogyatékos, illetve önellátásra képtelen gyermek tényleges gondozását végző hozzátartozó és az általa ellátott gyermek hátrányos megkülönböztetésben részesül azon személyekhez képest, akik esetében a szülőnek volt lehetősége az ellátás igénylésére, és ezzel a lehetőséggel élt is. A gyod részletes szabályait ugyan az Alaptörvény nem határozza meg, azonban az Alaptörvény XV. cikkében rögzített egyenlőség követelményére és a hátrányos megkülönböztetés tilalmára a jogintézmény részletszabályainak megalkotása során is figyelemmel kellett volna lennie a jogalkotónak, mely követelménynek a Szocvtv. 39. § (1) bekezdés támadott fordulata nem felel meg, ekként az az indítványozó szerint alaptörvény-ellenes.

II.

[9] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

[...]

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonosságához való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.”

„XIX. cikk (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyesség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.”

[10] 2. A Szocvtv. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„39. § (1) A gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság – a 38. §-ban a gyermekekre meghatározott feltételek teljesülése esetén – a szülőn kívül a gyermek más, a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont] számára is megállapítható, ha a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekekre tekintettel korábban már megállapították, de a szülő meghalt, a szülői felügyeleti joga a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés a), c), e) vagy h) pontja vagy 4:186. § (2) bekezdése alapján szünetel, illetve azt a bíróság megszüntette, vagy a gyermek állandó és tartós gondozásában a saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált.”

III.

[11] A bírói kezdeményezés megalapozott.

[12] 1. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.

[13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezés az Abtv. 25. §-ában és 52. §-ában előírt feltételeknek csak részben, az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével összefüggésben tesz eleget {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}, az alábbiak szerint. A támadott jogszabályi rendelkezést az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, az indítvány a megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenesség megállapítására, továbbá alkalmazási tilalom kimondására irányul. Az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a Szocvtv. támadott rendelkezése miért ellentétes az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével, XIX. cikk (1) bekezdésével, továbbá XV. cikk (4) és (5) bekezdésével. Az indítvány ezen elemeiben éppen ezért nem felel meg a határozott kérelem az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja követelményének.

- [14] Az indítványozó a bírói kezdeményezésben egyaránt megjelölte az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, a (2) bekezdés értelmében pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alkalmazhatóságának feltétele, hogy a hátrányos megkülönböztetés valamely, XV. cikk (2) bekezdésében nevesített védett tulajdonság alapján, és valamely alapjoggal összefüggésben történjen {legutóbb például: 2/2023. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [38]}. Figyelemmel a gyod jogintézményének jellegére és a XV. cikk (2) bekezdése alkalmazhatóságának feltételeire, továbbá figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság korábban a gyod jogintézményével a hátrányos megkülönböztetés tilalma szempontjából számos vonatkozásban rokonítható tartós ápolást végzők időskori támogatásának a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközését az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének keretei között vizsgálta {25/2019. (VII. 23.) AB határozat, különösen Indokolás [33]}, ezért az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés hátrányos megkülönböztetés tilalma sérelmét állító elemét az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapulvételével értékelte.
- [15] 2. A jogalkotó a gyod intézményét az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú, valamint egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CXVII. törvénnyel, 2019. január 1. napjától kezdődő hatállyal vezette be. A törvény jogalkotói indokolása szerint „a súlyos fogyatékoság, vagy tartós betegség miatt önellátásra képtelen gyermekről való gondoskodás alapján határozza meg a családok működését, és az esetek jelentős részében azzal jár, hogy a gondozást végző szülő évtizedekig nem tud visszalépni a munkaerő-piacra, így nem tud keresőtevékenységet folytatni sem. Méltányolva azt a terhet, amit a családnak egy tartósan beteg, súlyosan fogyatékos gyermek nevelése jelent, a súlyos fogyatékoságából, tartós betegségéből adódóan önellátásra képtelen gyermekükről gondoskodók számára létrehozásra kerül a gyermekek otthongondozási díja. Az ellátás a törvény szerint a gyermek életkorára tekintet nélkül nyújtható az őt ápoló szülőnek.”
- [16] A törvény indokolása szerint az ellátást főszabály szerint csak a vér szerinti, illetve az örökbefogadó szülő veheti igénybe. „Egyéb hozzátartozó csak a szülő halála esetén válhat jogosulttá az ellátásra, illetve akkor, ha a szülő egészségi állapotából adódóan nem tudja gyermeke ápolását tovább ellátni, a szülő felügyeleti joga szünetel, vagy bírósági által megszüntetésre kerül.”
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelme összehasonlítható (azonos csoportba tartozó) személyi körön, azaz homogén csoporton belül állapítható meg. A gyod (a törvény jogalkotói indokolásából következően) a súlyos fogyatékoság vagy tartós betegség miatt önellátásra képtelen gyermekről való gondoskodásra tekintettel jár, mely ellátás a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő [Szoctv. 38. § (1) bekezdése] mellett a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozót is megilletheti [Szoctv. 39. § (1) bekezdése]. A Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja értelmében hozzátartozónak „a közeli hozzátartozó, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa” minősül. Figyelemmel a gyod céljára (a súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg és ezért önellátásra képtelen gyermekről való gondoskodás a gyermekkel közös háztartásban), továbbá figyelemmel arra, hogy a jogalkotó maga teremtette meg annak a lehetőségét, hogy a Ptk. szerinti hozzátartozók is részesülhessenek gyodban akkor, ha azt a szülő objektív okokból (így különösen halál, cselekvőképtelenség, cselekvőképesség részleges korlátozottsága, szülői felügyeleti jog szünetelése vagy megszüntetése miatt, illetőleg saját egészségi állapota miatt) nem tudja igénybe venni, ezért az Alkotmánybíróság a gyod szabályozásának alkotmányossági vizsgálata szempontjából homogén csoportnak tekintette mindazon, a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozókat, akik a gyermekkel közös háztartásban tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket nevelnek, a szülő pedig objektív módon nem tudja a gyermeket nevelni, vagy pedig arra nem jogosult.
- [18] 4. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése sérelme akkor állapítható meg, ha a jogi szabályozás az egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között anélkül tesz különbséget, hogy annak tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka lenne, vagyis az önkényes {9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [19] A gyod célja a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermekekről a gyermekkel közös háztartásban való gondoskodás elismerése, azzal, hogy a Szoctv. 38. § (6) bekezdése alapján egy gyermek után csak egy személy

jogosult gyodra, a Szocvtv. 39. § (1) bekezdése értelmében pedig a hozzátartozó csak kivételesen, a szülő kiesése esetén részesülhet ellátásban. Azáltal azonban, hogy a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermekről a gyermekkel közös háztartásban gondoskodó hozzátartozó még a szülő kiesése esetén is csak abban az esetben válhat jogosulttá gyodra, ha a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, a jogalkotó az ugyanolyan egészségi állapotú (tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos) gyermeket a szülő kiesése miatt a gyermekkel közös háztartásban gondozó hozzátartozók csoportján belül tett különbséget.

- [20] Miként arra a bírői kezdeményezésre okot adó peres eljárásban megállapított tényállás is rámutat, egyes esetekben a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket a saját, a gyermekkel közös háztartásában gondozó hozzátartozó annak ellenére nem válhat jogosulttá gyodra, hogy az ellátást a szülő nem veszi (nem veheti) igénybe. Bizonyos esetekben ráadásul a szülő gyodra való jogosultsága hatósági megállapításának elmaradása még csak szülői önhibát sem feltételez (így például a szülő cselekvőképzetlensége vagy halála esetén, illetőleg akkor, ha a gyodra való jogosultságot megalapozó egészségi állapot csak utóbb kerül megállapításra, ahogyan az a bírői kezdeményezésre okot adó peres eljárás irányadó tényállása szerint is történt). A Szocvtv. 39. § (1) bekezdésének azon rendelkezése, mely egyes, tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket a gyermekkel közös háztartásban gondozó hozzátartozókat anélkül zár ki a gyodra való jogosultak köréből, hogy a feltétel teljesíthetőségére bármilyen ráhatásuk lenne, ráadásul adott esetben (így például a szülő halála esetén) utólag sem pótolható (azaz a kizárás a véglegesség igényével, visszavonhatatlanul megvalósul), egyes esetekben objektíve teljesíthetetlen feltételt tartalmazó, ekként pedig észszerűen nem indokolható, önkényes megkülönböztetést valósít meg, mely alkotmányosan nem igazolható.
- [21] 5. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Szocvtv. 39. § (1) bekezdésének az „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenes, és azt a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette. A megsemmisítés eredményeként a gyodra a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermekkel közös háztartásban élő, a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozó változatlanul csak kivételes, a törvényben taxatív módon meghatározott, objektív módon igazolható esetekben válhat jogosulttá, mely feltételek teljesülésének vizsgálata az egyedi ügyben eljáró hatóságok és bíróságok (így jelen esetben az indítványozó) feladata.
- [22] Az Abtv. 45. § (2) bekezdése értelmében, ha az Alkotmánybíróság bírői kezdeményezés alapján megsemmisít egy egyedi ügyben alkalmazott jogszabályt, a megsemmisített jogszabály az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható. Tekintettel arra, hogy a Szocvtv. 39. § (1) bekezdésének vizsgált fordulata nem csupán a bírői kezdeményezésre okot adó egyedi ügyben eredményezhet alkotmányosan nem igazolható hátrányos megkülönböztetést, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján a megsemmisített jogszabályi rendelkezés általános alkalmazási tilalmának elrendeléséről határozott, a rendelkező rész 2. pontjában foglaltaknak megfelelően.
- [23] 6. A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [24] 1. A határozatot támogattam, rendelkezéseivel és indokolásával egyetértek. A megsemmisítéssel az alaptörvény-ellenesség precízen kiküszöbölhető, illetve megszűnik. Álláspontom lényegét, illetve szempontját párhuzamos indokolásban csatolom [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [25] 2. A gyermek otthongondozási díjára való jogosultság, illetve az ezt biztosító jog – nyilvánvalóan – az érintett gyermek adott állapotához (betegségéhez) rendelt, illetve az ilyen állapot ellátási biztonságához fűződő érdekből fakadó. Vagyis az ilyen gyermek érdekének védelmében álló.
- [26] Ehhez képest ezen jogosultsággal élés, az ilyen jog érvényesítése az érintett gyermek személyéhez, ellátást igénylő állapotához kötődő, attól függő kedvezményezés.
- [27] Ekként pedig a hatályos szabályozás alapulvételével tarthatatlan, miszerint ezen jog érvényére kihasson, hogy a betegség, állapot bekövetkezte (felismerése, orvosi megállapítása) előtt a jogosult szülő meghal, avagy anélkül hal meg, hogy bár gyermekének állapota korábbról ismert (már bekövetkezett), viszont ilyen jogosultságért nem folyamodott. Másként szólva nyilvánvaló, hogy a szülő a halálával ezt a jogot, jogosultságot nem viheti sírba.
- [28] Ezt a hibás jogállapotot a megsemmisítés helyrebillenti, ezért támogattam.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [29] Nem értek egyet a Szocvtv. 39. § (1) bekezdésének az „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata *ex nunc* hatályú megsemmisítésével.
- [30] Egyetértek azzal, hogy a szabályozás diszkriminatív jellege fennáll, mivel valóban elképzelhetők olyan egyedi esetek (így például a bírói kezdeményezésre okot adó ügyben), amikor a szülő még objektíve sem lehetett abban a helyzetben, hogy az ellátást korábban igényelje, így ezekben az esetekben a kifogásolt jogszabályi rendelkezés fenti szövegrésze önkényes megkülönböztetéshez vezet.
- [31] Ugyanakkor a diszkrimináció megszüntetésére nem a mozaikos megsemmisítés a leginkább alkalmas jogkövetkezmény. Abból, hogy azokat, akiknek a sajátos helyzetére nincs speciális szabályozás, hátrányos különbségtétel ér, mivel rájuk is az általános szabályok vonatkoznak, nézetem szerint elsődlegesen alaptörvény-ellenes mulasztás megállapítása vagy az érintett fordulat *pro futuro* megsemmisítése következne. Ezek a jogkövetkezmények lehetőséget adnának a jogalkotónak, hogy olyan módon korrigálja a szabályozást, hogy közben a rendelkezés feltehető alapvető célja ne sérüljön.
- [32] A jogalkotó vélhetően a jogalap nélküli igényléssel kapcsolatos visszaéléseket kívánta megakadályozni azzal, hogy az ellátáshoz a szülőtől eltérő hozzátartozó esetén további feltételt szabott. A rendelkezés indokolása azonban csupán annyit tartalmaz, hogy az ellátást főszabály szerint csak a vér szerinti, illetve az örökbefogadó szülő veheti igénybe. Egyéb hozzátartozó csak a szülő halála esetén válhat jogosulttá az ellátásra, illetve akkor, ha a szülő egészségi állapotából adódóan nem tudja gyermeke ápolását tovább ellátni, a szülő szülői felügyeleti joga szünetel, vagy bíróság által megszüntetésre kerül. A rendelkezés indokolása tehát arra nem tér ki, hogy mi volt a jogalkotó szándéka a kifogásolt szövegrésznek a Szocvtv. 39. § (1) bekezdésébe való beiktatásával, ezért érdemes lett volna megkeresni az illetékes minisztert ezzel kapcsolatban.
- [33] Tekintettel arra, hogy ez a kérdés nem tisztázódott, az *ex nunc* megsemmisítést nem tudtam támogatni annak ellenére, hogy a konkrét helyzetre figyelemmel a kifogásolt jogszabályi rendelkezés diszkriminatív. Az *ex nunc* megsemmisítés ugyanis megítélésem szerint más esetekben feltárása hiányában pontosan be nem látható,

a jogalkotó alaptörvény-konform céljait is sérthető következménnyel járhat. A *pro futuro* megsemmisítés mellett a jogalkotónak lehetősége nyílt volna minden tekintetben alaptörvény-konform szabályozást kialakítani, az Alkotmánybíróságnak pedig lehetősége lett volna a kifogásolt jogszabályi rendelkezés egyedi ügyben történő alkalmazhatatlanságának kimondására is, ezzel figyelembe véve az alapper felperesének különösen fontos érdekét.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/390/2023.
Megjelent a Magyar Közlöny 2023. évi 83. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 6/2023. (VI. 6.) AB HATÁROZATA

a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 38/2022. (IX. 30.) SZTFH rendelet 6. §-a alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, továbbá a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet 2022. július 1-je és 2022. szeptember 30. napja között hatályban volt 6. §-a, valamint 8. §-ának az „, azzal, hogy a 6. §-t a hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítések esetén is alkalmazni kell” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapításáról és alkalmazásának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 38/2022. (IX. 30.) SZTFH rendelet 6. §-a alaptörvény-ellenes, ezért azt a hatálybalépésére visszamenőleges hatállyal megsemmisíti. A megsemmisített rendelkezés 2022. október 1-jén veszti hatályát.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet 2022. július 1-je és 2022. szeptember 30. napja között hatályban volt 6. §-a, valamint 8. §-ának az „, azzal, hogy a 6. §-t a hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítések esetén is alkalmazni kell” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azok 2022. július 1-jétől nem alkalmazhatók.
3. Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet 1. § (1) és (3) bekezdése, 4. § (1)–(7) bekezdése, továbbá 5. § (1) bekezdése, valamint 8. §-ának az „E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépését követően megkezdett végrehajtói szolgálat átadás-átvétele során kell alkalmazni” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet (a továbbiak-

ban: IMr.) 1. § (1) és (3) bekezdése, 4. § (1)–(7) bekezdése, 6. §-a és 8. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.

- [2] 2. Az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívása nyomán kiegészített alkotmányjogi panaszban az indítványozó előadta, hogy évtizedek óta önálló bírósági végrehajtóként dolgozott, bírósági alkalmazotti jogviszony keretében. Illetékességi területét 1995-ben kiterjesztették egy másik székhelyű, önálló bírósági végrehajtói állás illetékességi területére, az álláshely betöltéséig. Az álláshelyet 2017-ben betöltötték, az indítványozót a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar (a továbbiakban: MBVK) kötelezte az összes ügy és a kapcsolódó pénzüsszegek, nyilvántartások és adathordozók átadására, ami az indítványozó szerint meg is történt.
- [3] Az MBVK azonban kétségbe vonta, hogy valóban sor került az átadás-átvételre, ezért fegyelmi eljárást indított az indítványozó ellen, aminek alapján a fegyelmi bíróság 2020-ban elrendelte az indítványozó hivatalból való felfüggesztését. Erre figyelemmel az MBVK hivatalvezetője felhívta az indítványozó állandó helyettesét a helyettesi feladatok ellátására, az indítványozót pedig felhívta a szolgálat átadására. A Kúria mellett működő Bírósági Végrehajtói Fegyelmi Bíróság az indítványozó hivatalból való felfüggesztését 2021. június 8-án jogerősen megszüntette.
- [4] A helyettesítés megszüntetésére nem került sor, ugyanis az illetékes igazságügyi államtitkár 2021. június 10-én az indítványozó végrehajtói szolgálata megszűnéséről határozott. A határozattal szemben az indítványozó közigazgatási pert indított. A perben eljáró Pécsi Törvényszék – a Kúria által helybenhagyott végzésével – az állandó helyettesítést 2022. január 28. napjával megszüntette, egyúttal felhívta a helyettest a szolgálat visszaadására.
- [5] Az állandó helyettesítés megszüntetésekor azonban az indítványozó a zavartalanul működő iroda hiányában az elszállított végrehajtási iratokat nem tudta felelősen átvenni.
- [6] Ezt a helyzetet az MBVK hivatalvezetője távollétnek minősítette, és 2022. március 21-én kelt okiratában megállapította az indítványozó végrehajtói szolgálatának 2022. március 13. napjától történő szünetelését, s állandó helyettest rendelt ki. A végrehajtói szolgálat szünetelése, illetve a szolgálatnak a kijelölt helyettes által történő ellátása az indítványozó állítása szerint az alkotmányjogi panasz előterjesztésekor is fennállt.
- [7] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a támadott IMr. kifogásolt rendelkezéseit az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, T) cikk (3) bekezdésébe, I. cikk (1) és (3) bekezdésébe, XII. cikk (1) bekezdésébe, XIII. cikk (1) és (2) bekezdésébe, XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésébe, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközőnek tartotta.
- [8] Álláspontja szerint a kifogásolt rendelkezések úgy kötelezik a végrehajtói szolgálat átadására a végrehajtót a szolgálatának szünetelése esetén, hogy e szabályozás megalkotására a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) az igazságügyi minisztert nem hatalmazta fel.
- [9] A sérelmezett rendelkezéseket tartalmilag is ellentétesnek tartotta a Vht. szabályozásával, mindenekelőtt a jogbiztonság és jogforrási hierarchia sérelmére hivatkozott, ezzel összefüggésben a panasz tartalma szerint az Alaptörvény XII. cikkének sérelmét is állította, mert törvényi szintű szabályozást igénylő tárgykört rendeleti szinten szabályoztak.
- [10] A panasz szerint az IMr. „a tulajdonhoz, vállalkozáshoz való jogot sértő módon avatkozik be fennálló jogviszonyokba. Alapvető jogok korlátozását, teljes elvonását megvalósító jellege miatt nem felel meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből fakadó törvényi szintű szabályozás alkotmányos követelményének, ezért sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését és a XIII. cikk (1) bekezdését is.”
- [11] Az indítványozó azzal érvelt, hogy a bírósági végrehajtói szolgálat kinevezéssel tölthető be, így a szolgálat nem, csak a törvény által nevesített iratok, nyilvántartások és adathordozók adhatók át. Sérelmezte, hogy az IMr. nem biztosítja a bírósághoz fordulás jogát, ekként az sérti a jogorvoslathoz való jogát és a tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [12] Az indítványozó szerint sérti a rendelet a tulajdonjogát, mert elvonja a feladatellátáshoz jogszabályban rögzített összegek feletti rendelkezés jogát. A rendeletnek az illetékesség kiterjesztésének megszüntetésére vonatkozó rendelkezései is a tulajdonjoga sérelmét okozzák. Azáltal pedig, hogy az IMr. a kihirdetését megelőző időre állapít meg jogkövetkezményeket, a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának alaptörvényi követelményébe is ütközik.

II.

[13] 1. Az Alaptörvény érdemi vizsgálattal érintett szabályai szerint:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

[14] 2. A Vht. érintett rendelkezése:

„245. § (6) A helyettes gondoskodik a végrehajtó irodájának zavartalan működéséről, a működési költségeket kifizeti, a számláit kezeli, a végrehajtó alkalmazottjai felett a munkáltatói jogokat gyakorolja az alapvető munkáltatói jogok kivételével.”

[15] 3. Az IMr. 2022. július 1-jétől 2022. szeptember 30-ig hatályos rendelkezései szerint:

„6. § A végrehajtó a Vht. 245. § (1) bekezdés a)–c) pontja alá eső esetekben az állandó helyettesi feladatok ellátását kizárólag annak a végrehajtói irodának a keretei között végezheti, amelyet saját maga alapított, vagy amelybe tagként belépett.”

„7. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.”

„8. § E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépését követően megkezdett végrehajtói szolgálat átadás-átvétele során kell alkalmazni, azzal, hogy a 6. §-t a hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítések esetén is alkalmazni kell.”

[16] 4. A bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 38/2022. (IX. 30.) SZTFH rendeletet (a továbbiakban: SZTFHr.) szerint:

„6. § A végrehajtó a Vht. 245. § (1) bekezdés a)–c) pontja alá eső esetekben az állandó helyettesi feladatok ellátását kizárólag annak a végrehajtói irodának a keretei között végezheti, amelyet saját maga alapított, vagy amelybe tagként belépett.”

„7. § Ez a rendelet 2022. október 1-jén lép hatályba.”

„8. § E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő végrehajtói szolgálat átadás-átvétele során is alkalmazni kell.”

III.

[17] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

[18] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján vizsgálnia kellett, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság egyes formai és tartalmi törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

- [19] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulata szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az IMr. 2022. július 1-jén lépett hatályba. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2022. augusztus 30-án, az IMr. hatálybalépésétől számított 180 napon belül postai úton terjesztette elő. Megállapítható tehát, hogy az indítványozó az IMr. rendelkezéseivel szemben az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtotta be.
- [20] 2.2. A kiegészített panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (2) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont], a keletkezésére visszaható hatállyal.
- [21] 3. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett azt is, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz feltételeinek fennállása megállapítható-e a jelen esetben a támadott jogszabályi rendelkezések kapcsán. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [22] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt „elsődleges célja [...] az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvoslása. [...] a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek [33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]–[62], [66]]” [3367/2012. (XII. 15.) AB végzés; Indokolás [13], [15]]. Tehát „[a] kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az utólagos normakontroll korábbi, bárki által kezdeményezhető változatától. [Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (régí Abtv.) 20. § (2) bekezdés]” [3105/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „[a]z érintettségnek [...] személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie [lásd: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]].” [3120/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [55]]. Nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális) [3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]]. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. „Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia” [először 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]; legutóbb megerősítette: 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]]. {A gyakorlat összefoglalását lásd legutóbb például: 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [32]–[35]; 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [18]–[19]}
- [23] 3.1. Jelen esetben megállapítható volt, hogy az indítványozó által támadott, az alkotmányjogi panasz benyújtásakor hatályos IMr.-t 2022. október 1-jével hatályon kívül helyezte a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 20/2022. (IX. 30.) IM rendelet (a továbbiakban: Hkr.).

- [24] A Vht.-nek az egyes gazdaságsszabályozási tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi XIX. törvény által történő módosítása következtében az adott tárgykör rendeleti szintű szabályozására 2022. október 1-jétől a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága elnöke kapott felhatalmazást [lásd Vht. 307. § (1a) bekezdés o) pontját].
- [25] Ennek alapján megalkották az IMr.-rel tartalmilag szinte azonos, 2022. október 1-jétől hatályos új normát (lásd az SZTFHr.-t).
- [26] Erre a körülményre az alkotmányjogi panaszának 2022. október 25-én kelt kiegészítésében maga az indítványozó is utalt; kérte a hatályon kívül helyezett IMr. támadott rendelkezései alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését az IMr. „kihirdetésére visszamenőleges hatállyal”.
- [27] 3.2. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy elvileg még az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz eljárásban sem kizárt a már hatályon kívül helyezett rendelkezések (tehát nem a dereguláló norma, hanem a hatályon kívül helyezett normatartalom) vizsgálat alá vonása {lásd például: 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [227]; 3108/2020. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]}. Az Alkotmánybíróság rámutatott már ugyanis arra, hogy „amennyiben egy jogszabályi rendelkezés alkalmazásra került (hatályosult) és ez a panaszos szerint alapjogi sérelmet okozott, a vizsgálat – határidőben érkezett kérelem esetében – akkor is lefolytatható, ha a támadott jogszabályt (jogszabályi rendelkezést) a jogalkotó időközben módosította – esetleg hatályon kívül is helyezte –, ugyanakkor ezzel az állított alapjogi sérelmet nem szüntette meg” {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [42]; 3033/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [48]}.
- [28] 3.3. Az indítványozó az érintettség körében kifejtette, hogy „a végrehajtói szolgálatom elvétele, az illetékességem alatt indult végrehajtási ügyekben fennállt eljárási jogosultságom elvonása, a végrehajtói irodám zavartalan működésre kész állapotának felszámolása, letéti és elszámolási számláim feletti tulajdonjogom, illetőleg a számláimon kezelt és oda beérkező összegek feletti tulajdonjogom elvétele és annak más végrehajtóra történő átruházása, azaz alapjogaim sérelme, közvetlenül a 16/2022. (VI. 30.) IM rendelet hatályosulása folytán, a jogszabály erejénél fogva, bírói jogalkalmazói döntés nélkül realizálódott. [Az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontjának érvényesülése.]”
- [29] Előadta továbbá, hogy a végrehajtói szolgálat – általa kifogásolt – szünetelésének megállapítását „kivette a törvényhozó (2015. évi. CVII. törvény 10. §) azon eljárások köréből, amikor az Ákr. rendelkezései az irányadóak, azzal indokolva döntését, hogy a kar hivatali szerve a végrehajtó bejelentése alapján állapítja meg a szolgálat szünetelését, amely ily módon a törvény erejénél fogva következik be. Ehhez képest a gyakorlatban az én szolgálatom szünetelésének megállapítása – két alkalommal is – távollétre vonatkozó bejelentés nélkül, azaz törvényi rendelkezés hiányában, a hivatalvezető saját önkényes, jogorvoslattal nem támadható döntésével történt. [...] a kar hivatali szervének vezetője mindössze egy ún. okiratot állít ki, amelyben jogorvoslati lehetőség hiányában, tapasztalataim szerint, szinte bármit kötelezővé tehet, mert döntése közigazgatási perben nem támadható meg. Ugyanakkor az együttműködés hiánya esetére kilátásba helyezett szankciók felhívásával [soron kívüli vizsgálat elrendelése, fegyelmi és büntető feljelentés haladéktalan megtétele (1/2021. számú kari iránymutatás 6. pont)], ki tudja kényszeríteni az érintett végrehajtó jogát, jogos érdekét súlyosan sértő intézkedéseket is. Mindezek alapján alkotmányjogi panaszom az Abtv. 26. § (2) bekezdésének b) pontjában előírt feltétel megléte alapján is befogadható.”
- [30] 3.4. Az indítvány a fentiek szerint tartalmaz érvelést arról, hogy az indítványozót az IMr. miért érinti közvetlenül.
- [31] Az IMr. támadott rendelkezései egyrészt a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével kapcsolatban tartalmaznak rendelkezéseket. A panasz szerint az indítványozó esetében ez az átadás-átvétel az IMr. hatálybalépése előtt történt meg. Az IMr. később lépett hatályba. Az IMr. ugyanakkor a folyamatban lévő helyettesítésekre is alkalmazandó volt.
- [32] A panaszból az derül ki, hogy az IMr. 6. §-a és az SZTFHr. 6. §-a között folytonosság van az indítványra okot adó esetben. Ez a folytonosság azt jelenti, hogy az SZTFHr. 6. §-a jelenleg is alkalmazandó a hatálybalépését követően, 2021. október 1-jén helyettesítéssel működő végrehajtói irodáknak a mikénti működése körében, vagyis az indítványozó esetében is.
- [33] A jelen ügyben ezek miatt a körülmények miatt az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem állapítható meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz fennállása feltételeinek a hiánya az indítványozó

zó személyét illetően. Mind az IMr., mind az SZTFHr. az indítványozó jogaira jelenvaló módon, aktuálisan hatással van. Önmagában az a panaszban igazolt személyes körülmény, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtója végrehajtói szolgálata szünetelt az IMr. hatálybalépésekor, és a panasz benyújtásakor is szünetelt, alkalmas annak megalapozására, hogy az IMr. támadott rendelkezései közül a 6. § (amely a helyettesítésre tartalmaz kötelező előírást) és a 8. § – amely szerint a 6. §-t a hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítések esetén is alkalmazni kell – az indítványozót aktuálisan, jelenvaló módon érintik, e szabályok vele szemben közvetlenül hatályosulnak.

- [34] 3.5. Az IMr. többi támadott szabálya – 1. § (1) és (3) bekezdése, 4. § (1)–(7) bekezdése, továbbá 5. § (1) bekezdése, valamint 8. §-ának az egyik szövegrésze („E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépését követően megkezdett végrehajtói szolgálat átadás-átvétele során kell alkalmazni”) – ezzel szemben egyrészt a Vht. rendelkezésin nyugszik [240/A. § (1)–(6) bekezdések], és azok nélkül nem is vizsgálható, másrészt az átadás-átvétel az indítványra okot adó esetben az IMr. hatálybalépése előtt történt meg. Az IMr. nem tartalmaz szabályt arról, hogy ezeket a szabályokat az átadást/átvételt illetően a folyamatban lévő helyettesítésekre is alkalmazni kellene. Az IMr. hatályon kívül helyezéséről szóló Hkr. is csak az IMr. hatályvesztéséről szól, és a saját hatálybalépéséről átmeneti rendelkezést nem tartalmaz. Ezért az IMr. esetében ezeknél a további szabályoknál a kivételes panasz feltételei a jelen esetben nem állnak fenn.
- [35] 4. Az Alkotmánybíróságnak a fentiek szerint vizsgálnia kell, hogy az IMr. 6. §-a és 8. §-ának a hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítésekre vonatkozó szövegrésze elleni panasz az Abtv. 29. §-ában foglaltaknak eleget tesz-e.
- [36] 4.1. A panaszból az derül ki, hogy az IMr. 6. §-a és az SZTFHr. 6. §-a között folytonosság van az indítványra okot adó esetben. Ez a folytonosság azt jelenti, hogy az SZTFHr. 6. §-a jelenleg is hatályosul, a 2021. október 1-jén helyettesítéssel működő végrehajtói irodáknak a mikénti működése körében, vagyis az indítványozó esetében is. Az IMr. már nincs hatályban, a helyettesítés módjára az SZTFHr. 6. §-a tartalmaz előírást.
- [37] Az Alkotmánybíróság az indítványt kiterjedtnek tekintette az SZTFHr. 6. §-ára, amely az IMr. 6. §-ával azonos szabályt tartalmaz [Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdés].
- [38] 4.2. Az indítványozó az indítvány benyújtásakor önálló bírósági végrehajtó, akinek az irodája az indítványozó természetes személy neve alatt a cégnyilvántartásban szerepel. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 3. § 17. c) pontja szerint a személyi jövedelemadó szempontjából egyéni vállalkozónak számít az önálló bírósági végrehajtó a bírósági végrehajtásról szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében (kivéve, amennyiben e tevékenységét végrehajtói iroda tagjaként folytatja). Az indítványozó tevékenysége önálló bírósági végrehajtói szolgálat. A Vht. 254/A. §-a szerint a végrehajtói iroda az önálló bírósági végrehajtói tevékenység végzésének elősegítésére határozatlan időre alapított, jogi személyiséggel rendelkező szervezet, amelyre a Vht.-ben foglalt eltérésekkel a Polgári Törvénykönyvnek a korlátozott felelősségű társaságra vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A végrehajtó a kinevezését követő 3 hónapon belül köteles végrehajtói irodát alapítani vagy végrehajtói irodába tagként belépni.
- [39] Az Alaptörvény XII. cikke a munka, foglalkozás szabad megválasztásáról, a vállalkozáshoz való jogról szól. A végrehajtói tevékenység jellemzői közé tartozik, hogy az egyrészt szolgálat, amely kinevezéssel jön létre, másrészt vállalkozás működtetése is. Az Alaptörvény XII. cikke védelmi köre ezért kiterjed a végrehajtói szolgálatra és a végrehajtónak a végrehajtói irodáján keresztül gyakorolt tevékenységére.
- [40] Az alkotmányjogi panasz alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy a XII. cikk szerinti alapvető jog védelmi körébe tartozó tevékenység lényeges eleme, a helyettesítés mikéntje, szabályozható-e a vonatkozó törvényi szintű előírással szemben, a vállalkozáshoz való jogot érintően korlátozást jelentő rendeleti szintű jogszabályban.
- [41] Az Alkotmánybíróság a 3152/2022. (IV. 12.) AB határozatában arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz egyedi körülményeire tekintettel abban az esetben, ha az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem követelményét és az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek valamelyikét, az Alkotmánybíróság érdemi eljárása keretében a támadott rendeleti szintű szabály formai és tartalmi alaptörvény-ellenességének vizsgálata összekapcsolódhat, s az Alkotmánybíróság vizsgálhatja, hogy önmagában

a rendeleti szintű szabály léte az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére vezetett-e (Indokolás [30]).

- [42] 4.3. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]]. Ebből következően a szerzett jogok védelme körében nem, de a visszaható hatályú jogalkotás tilalma körében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben helye lehet valamely támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége vizsgálatának [10/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [43] A panasz tartalma szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az is, hogy az IMr. 6. §-a és 8. §-ának az IMr. hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítésekre vonatkozó szövegrésze nem ütközik-e a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába.
- [44] 4.4. Az Alkotmánybíróság a jelen eset összes körülményei alapján a Vht. szerinti helyettesítés szabályozására vonatkozó mindkét kérdést – vagyis egyrészt azt, hogy az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti alapvető jog védelmi körére vonatkozó jogviszonyt milyen jogszabályban lehet szabályozni, másrészt az IMr. 6. és 8. §-a együttes alkalmazásánál a 8. § egyik szövegrészének (ami az IMr. hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítésekre vonatkozik) van-e tiltott visszaható hatálya – alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tartja, és ezért a panasz befogadásáról döntött.
- [45] 5. Az Alkotmánybíróság – az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, amely szerint az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet a testület elé – az alkotmányjogi panaszt érdemben bírálta el, egyrészt az IMr. 6. és 8. §-ának az IMr. hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítésekre vonatkozó szabálya, továbbá az SZTFHr. 6. §-ára vonatkozó részében.
- [46] 6. Az Alkotmánybíróság az IMr. többi rendelkezését támadó indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

IV.

- [47] Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.
- [48] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként a visszaható hatály tilalmáról szóló indítványelem körében vizsgálódott.
- [49] A 2/2022. (II. 10.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) az Alkotmánybíróság röviden összefoglalta a visszaható hatály tilalmával kapcsolatos releváns gyakorlatát (Indokolás [32]–[36]).
- [50] Megállapította, hogy abból „az következik, hogy a hátrányt okozó visszaható hatály tilalmának a sérelme különösen akkor merül fel, amikor egy jogi norma oly módon lép hatályba, hogy hátrányosan megváltoztatja a hatálybalépés időpontjában már fennálló tényállás anyagi jogi jellegű jogkövetkezményét a folyamatban lévő eljárásokban. Ebben az esetben további kérdés, hogy a tilalom megsértésének oka valóban a jogalkotásból eredeztethető-e, vagy a jogalkalmazó szervek visszaható hatályú jogalkalmazást előíró kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában jutottak arra az eredményre, amely kimeríti a tilalomban foglaltakat. A tilalom megsértése akkor tudható be a jogalkotónak, amikor annyira konkrétan, illetve olyan mereven határozza meg a hátrányt okozó szabály visszaható hatályú alkalmazási kötelezettségét az anyagi jogi jellegű jogviszonyokban, hogy az kizárja az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összeegyeztethető jogértelmezést.” (Indokolás [37])
- [51] Az Abh. tartalmazza, hogy az Alkotmánybíróság az adó megállapításához való jogot már minősítette az Alaptörvény hatálya alatt abból a szempontból, hogy az anyagi vagy eljárási természetű szabály-e (Indokolás [40]). Az adó megállapításához való jog elévülése tulajdonképpen az idő múlásának anyagi adójogi jogkövetkezménye (Indokolás [41]).
- [52] Az Abh. lényeges tartalma, hogy a hátrányt okozó visszaható hatály tilalmának a sérelme különösen akkor merül fel, amikor egy jogi norma oly módon lép hatályba, hogy hátrányosan megváltoztatja a hatálybalépés időpontjában már fennálló tényállás anyagi jogi jellegű jogkövetkezményét a folyamatban lévő eljárásokban.

- [53] Az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia a jelen ügyben, hogy az IMr. hátrányosan változtatta-e meg a hatálybalépés időpontjában már fennálló tényállás anyagi jogi jellegű jogkövetkezményét a folyamatban lévő helyettesítéseknél. A helyettesítésre vonatkozó szabályok nem eljárási természetűek, hanem anyagi jogi jellegűek van.
- [54] 2. Az IMr. múltban keletkezett jogviszonyokra, a folyamatban lévő helyettesítésekre vonatkozik, ugyanakkor nem nyilvánít valamely magatartást utólag jogellenessé, és a hatálybalépését megelőző időre nem állapít meg vagy tesz terheesebb kötelezettséget. De nem is a gyakorlati jogalkalmazásban előforduló jogértelmezési kérdést tisztázta jogalkotói jogértelmezéssel, a jövőre nézve. Hanem a helyettesítés alapjául szolgáló tényállás létrejötte után a helyettesítés módjára tartalmaz előírást. A helyettesítésre a Vht. 245. § (6) bekezdése tartalmazott egyedül előírást az IMr. hatálybalépésekor. Eszerint a helyettes gondoskodik a végrehajtó irodájának zavartalan működéséről, a működési költségeket kifizeti, a számláit kezeli, a végrehajtó alkalmazottjai felett a munkáltatói jogokat gyakorolja az alapvető munkáltatói jogok kivételével.
- [55] Az IMr. 6. §-a szerint a végrehajtó a Vht. 245. § (1) bekezdés a)–c) pontja alá eső esetekben az állandó helyettesi feladatok ellátását kizárólag annak a végrehajtói irodának a keretei között végezheti, amelyet saját maga alapított, vagy amelybe tagként belépett. A Vht. 245. § (1) bekezdés c) pontja szerint helyettesnek kell eljárni, ha a) a végrehajtói állás megüresedett, b) a végrehajtót a hivatalából felfüggesztették, c) a végrehajtó szolgálati szünetel.
- [56] Az IMr. 6. §-a nem minden helyettesítésre vonatkozik, de az indítványra okot adó jogcímen alapuló helyettesítésre igen.
- [57] Az IMr. 6. §-a a panaszban foglalt tényállítások szerint hátrányosabb az indítványozóra, mint a konkrét esetben a szünetelés megkezdésekor fennállt jogi helyzet, amely a helyettesített végrehajtó irodájának a „zavartalan működéséről” szól. Az Alkotmánybíróság szerint megállapítható a szabályozási környezet változásának hátrányosabb volta, mert kétségtelen, hogy a Vht. értelmezhető úgy, hogy a helyettes gondoskodási kötelezettsége a helyettesített végrehajtó irodájának a „zavartalan működéséről” kedvezőbb, mint az, ha a helyettes az állandó helyettesi feladatok ellátását a rendelet szerint kizárólag annak a végrehajtói irodának a keretei között végezheti, amelyet saját maga alapított, vagy amelybe tagként belépett. Ez a rendeleti szabály értelmezhető úgy, hogy kizárja a helyettesített iroda „zavartalan működése” fenntartását. Ezért az IMr. 8. §-ának a 6. §-ára vonatkozó rendelkezésében, ezek együttes alkalmazásában, visszaható hatályú jogalkotás ismerhető fel a konkrét esetben.
- [58] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az IMr. 8. §-ának a visszaható hatályú, az IMr. hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítésekre vonatkozó szövegrésze alaptörvény-ellenes.
- [59] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján vizsgálta a munka, foglalkozás szabad megválasztásához, a vállalkozáshoz való jog állított sérelmét is az IMr. jogforrási szintjével összefüggésben. Az IMr. a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítése esetében az átadott végrehajtói szolgálat ellátására egy kategorikus rendelkezést állapít meg a 6. §-ában, aminek kapcsán az indítványozó azt állította, hogy az tartalmilag ellentétes a Vht. szabályozásával, és egyúttal sérti a munka, foglalkozás szabad megválasztásához, a vállalkozáshoz való jogát. Vizsgálandó volt ezért az indítvány alapján, hogy miniszteri rendelet (vagy az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete) szabályozhatja-e az állandó helyettesi feladatok ellátásának a törvénytől eltérő kizárólagos kereteit, és nem sérül-e az Alaptörvénynek a munka, foglalkozás szabad megválasztásához, a vállalkozáshoz való jogot biztosító XII. cikk (1) bekezdése, ha rendeleti úton az önálló végrehajtói működést kizárólag az állandó helyettes végrehajtói irodájának keretei között teszik lehetővé.
- [60] „Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében elismert, vállalkozáshoz fűződő jog, valamint a foglalkozás szabad megválasztásának joga nyújt lehetőséget üzleti, hasznot hajtó tevékenységek meghatározott szakmai, hivatásbéli, gazdasági és egyéb más feltételek mellett való gyakorlásához” {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}. A vállalkozáshoz való jog (a munka és a foglalkozás szabad megválasztásának jogához hasonlóan) más szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben. A korlátozások alkotmányosságának megítéléséhez azonban más-más mérce irányadó aszerint, hogy a közhatalmi intézkedés a vállalkozóvá válást vagy pedig a vállalkozás gyakorlását korlátozza, illetőleg a szabályozás vizsgálata során az Alkotmánybíróságnak arra is figyelemmel kell lennie, hogy a korlátozás objektív vagy szubjektív jellegű-e. A legsúlyosabb, objektív jellegű korlátozások teljesen kizárják egy adott tevékenység gyakorlásának lehetőségét, míg a szubjektív korlátok teljesítése elviekben minden jogalany számára lehetséges {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}. A vállalkozáshoz való jog ugyanakkor nem biztosít alanyi

- jogot egy meghatározott tevékenység folytatásához {ebben az értelemben: 3243/2014. (X. 3.) AB határozat, Indokolás [42]}, hanem azt jelenti, hogy „az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást”, továbbá „[a] vállalkozáshoz való jognak nem tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint a már működő vállalkozásokra vonatkozó jogi környezet módosíthatatlan lenne” {17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [112]}. Ennek megfelelően az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének lényegi tartalma kiváltképpen akkor sérül, ha a közhatalmi intézkedés a foglalkozás szabad megválasztásának vagy a vállalkozóvá válás jogát meghatározatlan időre teljes egészében elvonja {lásd például: 3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}.
- [61] A munka, foglalkozás szabad megválasztásához, a vállalkozáshoz való jog alapján nem követelmény a végrehajtás szervezete, az eljáró szervek és személyek, a végrehajtói tevékenység keretei minden részletszabályának törvényi szintű szabályozása.
- [62] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint még az alapvető jogokkal kapcsolatban is a közvetett és távoli összefüggések esetében elegendő a rendeleti szintű szabályozás. Ha nem így lenne, mindent törvényben kellene szabályozni. Ebből az következik, hogy mindig csak a konkrét szabályozásról állapítható meg, hogy a törvényi szintű jogforrást követelő tárgykörrel való kapcsolata olyan intenzív-e, amely miatt a rendelkezést már törvénybe kell foglalni.
- [63] Továbbá a jogforrástani szempontból megalkotásukkor nem alkotmányellenes, ám a későbbiek során alkotmányossági szempontból elégtelenné vált jogforrási szinten megalkotott és már nem hatályos jogszabályoknak kizárólag e formai alkotmányértés címén történő megsemmisítésétől az Alkotmánybíróság tartózkodik; ha azonban a formai alkotmányértés tartalmi alkotmányértéssel párosul, a jogszabályt megsemmisíti. Az Alkotmánybíróságnak ez a gyakorlata vonatkozik mind a felhatalmazás alapján kiadott, mind pedig a felhatalmazó jogszabályokra {3030/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [64] A végrehajtói szolgálat és a végrehajtó irodájának a működése alapvető szabályait jelenleg is törvény tartalmazza. A Vht. szól az állandó helyettesítés eseteiről, a szolgálat szünetelése okairól, a helyettesített végrehajtó irodájának a működéséről. Vagyis a jogalkotó e tárgyköröket törvényben tartotta szükségesnek szabályozni. A törvényi rendelkezések értelmében az állandó helyettesítés fogalmilag átmeneti állapotot jelent, amelyek egy része oly módon szűnik meg, hogy a helyettesített végrehajtó visszatér a végrehajtói irodájába, vagyis a foglalkozásába, az irodájába. Ez a tárgykör – az állandó helyettesítés keretei és az állandó helyettes útján helyettesített végrehajtói szolgálatba visszatérés lehetősége, s e célból a helyettesített végrehajtó irodája működésének folyamatos biztosítása – olyan tárgykör, amely törvényi szintű jogforrást követel, mert az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében rögzített alapvető joggal olyan intenzív a kapcsolata, ami e rendelkezés törvényi szinten történő biztosítását indokolja.
- [65] Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel megállapította, hogy az IMr. 6. §-a hatályban volt rendelkezése alaptörvény-ellenes, illetve az SZTFHr. 6. §-a hatályos rendelkezése alaptörvény-ellenes.
- [66] 4. Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményét az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján határozta meg. Ez a szabály felhatalmazza az Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 45. § (1), (2) és (3) bekezdésében meghatározottaktól eltérően is meghatározza az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, illetve a megsemmisített jogszabály általános vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságát, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja.
- [67] A jelen esetben mind az Alaptörvény védelme, mind az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja az IMr. három hónapig hatályban volt alaptörvény-ellenes 6. §-a, valamint a 8. §-ának az IMr. hatálybalépése napján fennálló állandó helyettesítésekre vonatkozó rendelkezése általános alkalmazási tilalma elrendelését. Az Alaptörvény védelme érdekében, valamint az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke miatt (miután e rendelkezés is alkalmazandó rá), az Alkotmánybíróság az előbbi rendelkezéssel tartalmilag azonos SZTFHr. 6. §-át a hatálybalépésére visszamenőleges hatállyal semmisítette meg.
- [68] 5. Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdése alapján rendelte el; eszerint az Alkotmánybíróságnak a jogszabály megsemmisítéséről szóló határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

[69] 6. Az IMr. jelen esetben érdemben vizsgált 6. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására tekintettel az Alkotmánybíróság az érintett jogszabályi rendelkezésnek az Alaptörvény indítványban megjelölt más rendelkezéseibe ütközését, következetes gyakorlatának megfelelően, már nem vizsgálta.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1995/2022.
Megjelent a Magyar Közlöny 2023. évi 83. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 7/2023. (VI. 6.) AB HATÁROZATA

Somogytúr Község Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 4/2015. (V. 6.) önkormányzati rendelete 5. §-a alaptörvény-ellenességének megállapításáról, megsemmisítéséről és alkalmazásának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Somogytúr Község Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 4/2015. (V. 6.) önkormányzati rendelete 5. §-a ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint XXX. cikk (1) bekezdésével, és ezért azt megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Somogytúr Község Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 4/2015. (V. 6.) önkormányzati rendelete 5. §-a a Pécsi Törvényszék előtt 3.K.701.432/2021/4. számon folyamatban volt ügyben nem alkalmazható.
3. Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 3.K.701.432/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Pásztor János ügyvéd, Pásztor János Gellért Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Indítványában Somogytúr Község Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 4/2015. (V. 6.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 5. §-a, valamint a Pécsi Törvényszék 3.K.701.432/2021/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (2) bekezdése és XXX. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági iratok szerint a következő.
- [3] Az indítványozó 2019-ben több beépítetlen, közművesítetlen és közútkapcsolattal nem rendelkező belterületi ingatlant vásárolt Somogytúr községben összesen 6 690 000 Ft-ért. Az indítványozót mint ingatlantulajdonost az elsőfokú adóhatóság (Karádi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője) 2020. január 1-jétől kezdődően 60 Ft/nm adómérték alapulvételével 2 847 120 Ft telekadó fizetésére kötelezte TUR269-28.–TUR269-54. számú határozataival. Az indítványozó fellebbezésére eljáró másodfokú adóhatóság (Somogy Megyei Kormányhivatal) a telekadót kiszabó határozatokat helybenhagyta SO/02/00403-3/2020. ügyiratszámú határozatával.
- [4] Az indítványozó keresete nyomán eljáró Pécsi Törvényszék igazságügyi ingatlanforgalmi szakértőt rendelt ki a közigazgatási perben. A szakértői vélemény szerint Somogytúr településen a vizsgált időszakban a közművesítetlen, közútról meg nem közelíthető, belterületi ingatlanok (ilyenek minősülnek az indítványozó ingatlanjai is) forgalmi értéke 169,23 Ft/nm. A közútról megközelíthető, de közművel el nem látott, belterületi ingatlanok értéke 513,6 Ft/nm. A közútról megközelíthető és közművel is ellátott belterületi ingatlanok értéke pedig 1022,63 Ft/nm. A szakvéleményt a felek nem vitatták, az eljáró bíróság aggálytalannak minősítette, és ítélezése alapjává tette azt.
- [5] A törvényszék az ügyben a Kúria Önkormányzati Tanácsához fordult, amely azonban Köf.5030/2021/3. számú határozatával a bírói indítványt elutasította. A Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az ingatlan fajlagos érté-

kének 35%-át elérő helyi adó nem konfiskáló jellegű, továbbá az önkormányzat a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Hatv.) 7. § g) pontja alapján az adómérték meghatározása során nem volt köteles az egyes ingatlanok fajlagos forgalmi értékében jelentkező különbségek szerinti differenciálásra.

- [6] A Kúria előbbi döntése alapján a Pécsi Törvényszék 3.K.701.432/2021/4. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította.
- [7] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában, amelyet a főtitkári felhívás nyomán hiánypótolta és egységes szerkezetbe foglalt, a következőket adta elő.
- [8] 3.1. Az indítványozó érvelése szerint az Ör. 5. §-a alaptörvény-ellenes, mivel az annak alkalmazásával megállapított telekadófizetési-kötelezettség az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján [20/2021. (V. 27.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.)] konfiskáló jellegű, az érintett telkek értékéhez viszonyítva aránytalan mértékű. A szakértői vélemény alapján ugyanis a telekadó eléri az ingatlanok forgalmi értékének 35,5%-át (60/169,23), tehát az adó az érintett telkek értékét alig három év alatt teljesen felemésztí. Másként megfogalmazva: az indítványozónak rövid időn belül (háromévente) újra és újra az adótárgy – azaz az érintett telkek – értékével egyező összeget kell telekadóként megfizetnie. Bár a törvényi adómaximumot meghaladó mértékű adó kiszabására nem került sor, a közteher ennek ellenére mégis olyan túlzott mértékű, hogy már nem a közteherviseléssel összefüggő célt valósítja meg, hanem az adóalany ellehetetlenülését idézi elő. Az éves adómérték alkalmas a telkeken végzett gazdasági tevékenységből származó nyereség egészének és rövid időn belül az ingatlanok teljes piaci értékének „eladóztatására”, ami kizárja az ingatlanok gazdaságos működtetését. A tulajdont az önkormányzat olyan súlyos mértékben terhelte meg, hogy gazdasági hatását tekintve tulajdonképpen elkobozza azt. Mindezek alapján tehát az indítványozó álláspontja szerint a telekadó aránytalan mértékű és konfiskáló jellegű, ezért sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését és XXX. cikk (1) bekezdését.
- [9] A bírói döntés alaptörvény-ellenességét az indítványozó a fentiekkel kapcsolatban abban látja, hogy szerinte a Kúriának, illetve a Pécsi Törvényszéknek a Hatv. 7. § g) pontjának az értelmezése kapcsán figyelembe kellett volna vennie azt, hogy „a Hatv.-ben megállapított legmagasabb adómértéket el nem érő helyi adó is lehet [...] összességében, a szabályozás egészét figyelembe véve konfiskáló jellegű, amely esetben arra a következtetésre kellett volna jutniuk, hogy az Ör. 5. §-a sérti a Hatv. 7. § g) pontját”.
- [10] 3.2. Az indítványozó a telekadó mértékének differenciálatlanságát is sérelmezte. Ennek lényege, hogy az önkormányzat az eltérő adottságú, és ebből adódóan a szakértői vélemény szerint is jelentősen eltérő értékű telkeket azonos mértékű telekadóval sújtotta, tehát nem vette figyelembe a telkek adottságában jelentkező eltéréseket. Ugyanazon adómérték a magasabb értékű telkek tulajdonosait fajlagosan kevésbé, míg az alacsony forgalmi értékű, közművesítetlen, közúttól elzárt telkek tulajdonosait jobban terheli. Ekként ők vagyoni helyzet – védett tulajdonság – szerinti hátrányos megkülönböztetést szenvednek el az adómértékre vonatkozó, formailag semleges rendelkezés által.
- [11] Azt, hogy az önkormányzat az adópolitikája kialakítása során nem törekedett az adóteher különböző adóalanyok közötti differenciálásra, a helyi sajátosságokhoz igazodó elosztására, és nincs tekintettel az adótárgy értékére, a gazdálkodási követelményeire vagy az adóalanyok széles körét illetően az adóalanyok teherviselő képességére, az indítványozó szerint a helyi lakosok telkeinek 2021. január 1-jétől bevezetett adómentessége is igazolja (amellyel a korábbi gyakorlatot emelték jogszabályi szintre). Ebből az a következtetés vonható le az indítványozó szerint, hogy az önkormányzat „adóztatási gyakorlata mindössze a helyben lakó magánszemélyek kedvezőbb adóztatására (adóztatás alóli mentesítésére) irányult”. Az indítványozó szerint mindezek miatt „az Ör. és a támadott bírósági határozat – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben és az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésére is tekintettel – sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését”.
- [12] Az előbbiekkal összefüggésben arra is utalt, hogy a bírói döntés azért alaptörvény-ellenes, mert a bíróság „alaptörvény-ellenes [...] módon értelmezte a Htv. 7. § g) pontját”, amikor arra jutott, hogy „ha a telekadó mértéke nem aránytalanul magas, akkor az önkormányzatnak a továbbiakban már nem kell figyelemmel lennie a Htv. 7. § g) pontja szerinti differenciálási kötelezettségére”.

II.

[13] 1. Az Alaptörvény érdemi vizsgálattal érintett rendelkezései:

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXX. cikk (1) Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.”

[14] 2. Az Ör. sérelmezett rendelkezése:

„5. § Az adó mértéke: 60 Ft/m²”

III.

[15] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

[16] 1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtották be. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban felperesként vett rész, így érintettnek minősül, és rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták. Az indítvány megfelel annak a feltételnek is, hogy alkotmányjogi panasz csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható [lásd hasonlóan: 3233/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [24]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlatával összhangban pedig {például: 20/2021. (V. 27.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]} jelen ügyben is megállapítható, hogy az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti hatásköri korlát törvényekre vonatkozik, a felsorolásban nem szerepelnek a helyi adókról szóló önkormányzati rendeletek és bírói döntések, így azokat az Alkotmánybíróság teljes hatáskörben vizsgálhatja.

[17] 2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz.

[18] Ezzel szemben az Abtv. 27. §-ára alapított kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményeinek teljes mértékben nem tesz eleget. Az előbb hivatkozott bekezdés e) pontjában írt követelmény nem teljesül. Az indítványozó nem tette ugyanis világossá, hogy miben látja kifejezetten a bírói döntés alkotmányossági hibáját. Lényegében csak az Ör. alaptörvény-ellenességén keresztül állította a bírói döntések alaptörvény-ellenességét. Továbbá a telekadó mértékének differenciálatlansága körében előadott érvelése részben a Hatv. 7. § g) pontjával való ellentétből indul ki. Az Alkotmánybíróság azonban nem vizsgálhatja az Ör.-nek a Hatv.-vel való viszonyát, kizárólag az Ör.-nek az Alaptörvénnyel fennálló kapcsolatát elemezheti. A törvényességi felülvizsgálat a Kúria Önkormányzati Tanácsa hatáskörébe tartozik. Mindez alkotmányjogi panasz útján sem kerülhet meg akként, hogy az indítványozó a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását arra tekintettel kéri, hogy a bíróság (elsődlegesen a Kúria Önkormányzati Tanácsa) alaptörvény-ellenesen értelmezte a Hatv. 7. § g) pontját akkor, amikor az Ör. Hatv.-be ütközésének kérdését elbírált {vesd össze: 3285/2020. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [20]–[21]; 3004/2022. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [56]–[58]}. Ezek miatt a bírói döntéssel szemben előterjesztett kérelem nem volt érdemben vizsgálható.

[19] 3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

[20] A jelen eljárásban már csak az volt vizsgálható, hogy az Ör.-rel szemben előterjesztett panasz megfelel-e valamelyik feltételnek. Az Alkotmánybíróság 2023. január 31-én tartott tanácsülésén megállapította, hogy ebben az ügyben a szóban forgó befogadási feltétel teljesül a telekadó mértékét meghatározó jogszabályi rendelkezéssel (Ör. 5. §-a) kapcsolatban. Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt befogadta. Csak érdemi vizsgálat alapján dönthető el ugyanis, hogy az önkormányzati adómérték konfiskáló jellegűnek minősül-e, és ezért sérti-e az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, valamint XXX. cikk (1) bekezdését.

- [21] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése és az Ügyrend 36. cikk (3) bekezdése alapján megkereste Somogytúr község polgármesterét annak érdekében, hogy az alkotmányossági felülvizsgálatban három, a megkereső végzésben konkrétan megfogalmazott kérdésre adjon választ. A polgármesteri beadvány a kérdések kifejezett megválaszolását mellőzve azt fejtette ki, hogy az alkotmányjogi panasz miatt utasítandó el az önkormányzat álláspontja szerint. Ezek tartalmilag értékelhetők úgy, mint a harmadikként feltett kérdésre adott válasz, ezért a beadványt az Alkotmánybíróság a határozat indokolásának IV. pontjában (Indokolás [22] és köv.) írtak szerint ekként vette figyelembe.

IV.

- [22] Az Alkotmánybíróság először összefoglalta a konfiskáló telekadóval kapcsolatos gyakorlatát (IV/1., Indokolás [23] és köv.), ezt követően megvizsgálta a sérelmezett adómérték-szabályt (IV/2., Indokolás [27] és köv.), majd összevetette az Ör. 5. §-át az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, illetve XXX. cikk (1) bekezdésével és levonta az ebből adódó megállapításokat (IV/3., Indokolás [29]).
- [23] 1. A konfiskáló telekadóra vonatkozó alkotmánybíróági gyakorlat az Alaptörvény hatálya alatt az Abh.-val vette kezdetét. Eszerint a „tulajdonhoz való jog közteherviselési kötelezettségben jelentkező korlátozása akkor válik alkotmányjogi értelemben aggályossá, amikor a fizetési kötelezettség egyértelműen túlterjeszkedik az arányos mértéken. A súlyosan aránytalan adó ugyanis elveszíti a közteherviselési kötelezettségen nyugvó legitimitását, ami [...] a korlátozást általában véve megalapozza. Következésképpen igazolhatatlanná válik az adójogi teher. Ebben az esetben a tulajdont a jogalkotó közjogi eszközzel olyan súlyos mértékben terheli meg, hogy gazdasági hatását tekintve tulajdonképpen elkobozza azt. Az ilyen adó célt téveszt. Egyszerre valósítja meg az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésének és XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét, amit az Alkotmánybíróság az adó típusának, az adójogi jogviszonynak és az ügy más releváns körülményeinek a vizsgálata alapján eseti döntésében megállapíthat” (Abh., Indokolás [39]).
- [24] A telekadó általános jellemzőit, amelyek az alkotmányossági felülvizsgálatban is értékelendők, az Alkotmánybíróság már feltárta (lásd: Abh., Indokolás [41]–[51]). Ezek megisméltése nélkül itt arra szükséges emlékeztetni, hogy az Alkotmánybíróság rögzítette: „A telkek (és az építmények) adómértéke érzékenyebb a túladóztatásra, tehát ezek esetében egy 20–30–40%-os adóterhelés már alkotmányossági vizsgálatot vonhat mag után” (Abh., Indokolás [51]).
- [25] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az is egyértelmű, hogy normakontroll-eljárásban „az arányosság vizsgálatát nem lehet feltételezésekre vagy jövőbeli várakozásokra építeni. Az ilyen eljárás ugyanis retrospektív szemléletű, hiszen a közigazgatási hatóság az ügyet végleges határozatával már lezárta, és ehhez képest utóbb kell dönteni olyan jogkérdésekről, amelyek visszahatnak az alapügyre” (Abh., Indokolás [45]). Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíró, új tényállást nem állapít meg és fő szabály szerint kiterjedt bizonyítási eljárást sem folytat le (vesd össze: Abtv. 57. §-ával), normakontroll eljárásaiban a bírósági eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményében rögzített telekértékből indul ki, amelyet az eljáró közigazgatási bíróság aggálytalanként elfogadva ítélezése alapjává tett {vesd össze: Abh., Indokolás [44]–[45]; 3233/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [35] és [38]}. Legutóbbi releváns határozatában az Alkotmánybíróság kifejezetten úgy fogalmazott, hogy „amikor a telekadó mértékének súlyos aránytalanságát vizsgálja, értékeli a perben kirendelt igazságügyi szakértő által megállapított telekérték és a vagyonadónak minősülő telekadó százalékban kifejezhető viszonyát” {27/2022. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [26] Végül emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy ha nem áll rendelkezésre az előző bekezdésben írtaknak megfelelő viszonyítási pont, az alkotmányjogi panasz elutasításának lehet helye {lásd például: 3370/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [23]; 3371/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [23]; 3372/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [27] 2. Jelen ügyben a telekadó sérelmezett mértéke 60 Ft/nm volt, ami kétségtávol a Hatv. adta kereteken belüli érték. Az Alkotmánybíróság megkereste Somogytúr község polgármesterét az Ör. támadott rendelkezésének arányossága kapcsán, ahogyan arra már utalt a jelen határozat indokolása (III/4. pont, Indokolás [21]). Annak ellenére, hogy az Alkotmánybíróság a megkeresésben feltett kérdésekre konkrét válaszokat nem kapott, a polgármesteri beadvány tartalmaz értékelendő elemeket. Ezek lényege, hogy egy ingatlan kivételével, amelynek megjelölése magánút, az adóztatott „ingatlanok jelenlegi forgalmi értéke a településen jelen lévő piaci árból

az adó- és értékbecslési szabályai szerint képezve 4 693 730 forint, így a telekadó éves összege 4 253 700 forint, mely összeg az ingatlanok forgalmi értékének csupán 10,4%-a". Amennyiben azonban abból az árból indulunk ki, amennyiért az önkormányzat értékesíteni tudott öt darab kivett, beépítetlen területű, nem közművesített ingatlant 2022-ben, az indítványozó telkei 241 043 000 forintot érnek, amelyhez képest az adó összege elenyésző. A kivételként fentebb megjelölt magánút értékéről az önkormányzati beadvány nem szól. A polgármester arra is rámutatott, hogy a sérelmezett adómérték (60 Ft/nm) jóval alacsonyabb a Hatv. által lehetővé tett felső határnál (200 Ft/nm).

- [28] Az Alkotmánybíróság ezek alapján azt állapította meg, hogy a támadott adómérték a törvényi maximumhoz képest alacsonynak tekinthető, valamint a polgármester előadása szerint súlyosan aránytalan adóztatásról nem lehet beszélni, amennyiben az adó- és értékbecslési szabályai szerint az önkormányzat által képzett értéket vesszük alapul, továbbá akkor sem, ha az önkormányzat 2022-es értékesítéseiből indulunk ki.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „amikor a telekadó mértékének súlyos aránytalanságát vizsgálja, értékeli a perben kirendelt igazságügyi szakértő által megállapított telekérték és a vagyonadónak minősülő telekadó százalékban kifejezhető viszonyát, de figyelemmel van az adójogi jogviszony és az ügy más, alkotmányjogilag releváns körülményeire is. Utóbbi szempontok határesetekben nyerhetnek kiemelkedő jelentőséget” [27/2022. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [36]].
- [30] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben az egy négyzetméterre vetített adóterhelés a perben kirendelt igazságügyi szakértő által megállapított értékhez képest kb. 35,5% volt. Ez annak a 20–30–40%-os tartománynak a felső részéhez áll közel, amely határesetet jelent a súlyosan aránytalan adóztatás megítélésének során. Ezért az Alkotmánybíróság különös alaposítással vizsgálta azokat az érveket, amelyek megjelentek a polgármesteri beadványban.
- [31] 3.1. A beadványban előadott két érv közül az Alkotmánybíróság először azzal foglalkozott, hogy az adó- és értékbecslési szabályai szerint az önkormányzat által képzett érték milyen szerepet tölt be az alkotmányosági felülvizsgálatban. Kifejezetten arra a kérdésre kellett választ adni, hogy a telekadó arányossági vizsgálat során az önkormányzat által közölt érték leválthatja-e a perben kirendelt igazságügyi szakértő által adott szakvéleményben megállapított, az eljáró közigazgatási bíróság által elfogadott és aggálytalannak minősített szakvéleményben megállapított értéket, amelyet a felek sem vitattak az adóperben (I/2. pont, Indokolás [2] és köv.).
- [32] A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény (a továbbiakban: Hatásköri tv.) 140. § (2) bekezdés d) pontja alapján a jegyző adóügyi feladatai és hatáskörei közé tartozik, hogy külön jogszabály rendelkezése alapján az ügyfél kérelmére vagy hatóság megkeresésére kiállítsa, illetőleg megküldje az adó- és értékbecslési beadványt. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 101. §-a úgy rendelkezik, hogy „az ingatlan fekvése szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője által kiállított adó- és értékbecslési beadvány tartalmazza az ingatlan és az ingatlanszerzők (tulajdonosok) adatait, az érték megállapításánál figyelembe vett tényezőket, továbbá az ingatlan az adott időpontban fennálló forgalmi értékét”.
- [33] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) értelmében az adó- és értékbecslési beadvány akkor minősül hatósági bizonyítványnak, ha kiadása az ügyfél kérelmére történik [Ákr. 95. § (1) bekezdés]. Az önkormányzati beadványban közölt értékre tehát azért nem lehet úgy tekinteni a jelen eljárásban, mint egy hatósági bizonyítvány adattartalmára, mert ügyféli (indítványozói) kérelem hiányában került megállapításra. Emlékeztetni kell arra, hogy az önkormányzat sem állította ennek az ellenkezőjét. Nyilatkozata szerint ugyanis nem hatósági bizonyítványnak minősülő adó- és értékbecslési beadványban rögzítette a telkek értékét, hanem az értéket az adó- és értékbecslési szabályai szerint képezte. Az adó- és értékbecslési beadvány jelentős szerepet tölt be olyan eljárásokban, amelyek esetében megkeresésre történik a kiadása a Hatásköri tv. 140. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt általános felhatalmazás alapján. Ilyen különösen a gyámügyi eljárás, az adóhatósági vagy az önálló bírósági végrehajtó által foganatosított végrehajtási eljárás, a hagyatéki eljárás és a szociális eljárás. Ezen eljárásokban felhasznált adó- és értékbecslési beadványt egyáltalán nem érintik az alábbi megállapítások.
- [34] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a jelen érdemi vizsgálat tárgya az Ör. 5. §-ának alaptörvény-ellenesége. Az önkormányzat ebbe az eljárásba olyan jogi érdekekkel kapcsolódott be, amely ellentétes az alkotmányjogi panasz indítványozójának kérelmével. Utóbbi a támadott norma megsemmisítésére irányult, előbbi a panasz elutasítását kérte. Ebből az következik, hogy az önkormányzat beadványában feltüntetett értékek – a *fair*,

méltányos és kiegyensúlyozott közhatalmi eljárás kritériumai szerint – önmagukban nem lehetnek alkalmasak arra, hogy megdöntsék azt az értéket, amelyet igazságügyi szakértői bizonyítás eredményeképpen a közigazgatási bíróság jogerős ítéletbe foglalt. Tulajdonképpen az indítványi kérelemmel érintett szerv nyilatkozatáról van szó. A bizonyítás lefolytatásának, valamint a tényállás megállapításának lehetősége nem nyílik meg újra az alkotmánybírói eljárásban.

- [35] Ezek miatt az Alkotmánybíróság egyfelől nem találta szükségesnek, másfelől nem látott lehetőséget arra, hogy eltérjen állandó gyakorlatától, amit a jelen határozat indokolásának IV/1. pontjában foglalt össze (Indokolás [23]). Az adómérték súlyos aránytalanságának a vizsgálata során a perben kirendelt igazságügyi szakértő által megállapított telekérték és a vagyonadónak minősülő telekadó százalékban kifejezett arányából kell kiindulni.
- [36] 3.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság az indítvány második érvét vizsgálta. Ez az volt, hogy ha az önkormányzat a 2022-es értékesítéseiből képezi azt a telekértéket (241 043 000 forint), amelyhez a telekadó összegét viszonyítja, akkor az adóterhelés olyan alacsonynak minősül, hogy konfiskálásról nyilvánvalóan szó sem lehet.
- [37] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abh.-ban már vizsgált két ehhez hasonló önkormányzati érvelést (lásd: Abh., Indokolás [7], [24], [45]). Az előbb hivatkozott határozatban az önkormányzat egyrészt azt adta elő, hogy a 2019-es telekadó összegét ahhoz a fajlagos értékhez kellene viszonyítani, amelyet bizonyos lakóparki telkek későbbi értékesítéseiből nyert ki. Másfelől azt is előadta, hogy az arányosság vizsgálható egy olyan telekre vonatkozó szakértői értékbecslés alapján, amely korábbi adóévre (2017) vonatkozott, és tárgya nem az a telek volt, amely az Abh. alapját képező eljárásban adóztatásra került, hanem egy másik. Az Alkotmánybíróság mindkét lehetőséget elutasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy „[t]ényként kezelendő [...], hogy az adótárgyak 2019-re kimutatott értékéhez képest a 2019. évi telekadó összege mekkora arányt tesz ki. Ezt nem befolyásolja, hogy a későbbi adóévekben miként változhat(ott) a telkek értéke [...], és az sem, hogy a jegyző milyen logikai fejtegetésekkel jutott el a településen kialakított belterületi lakópark telekárából az általa feltételezett [...] értékhez. A telek értékének a megállapítása ugyanis szakkérdés. Ezért a jelen ügyben a bírói indítványban előadott tényállás részét képező konkrét telkek konkrét szakértői értékbecslését az sem ronthatta le, amire az önkormányzat hivatkozott a megkeresésre adott válaszában. Az ugyanis egy másik telek 2017-ben készített forgalmi értékbecsléséről szólt” (Abh., Indokolás [45]).
- [38] Az Alkotmánybíróság ebben az ügyben is megerősíti a fentieket. Az arányosság vizsgálatát nem lehet feltételezésekre vagy várakozásokra építeni. Az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdése a mindenki számára arányos, személyre szabott közteherviselési kötelezettséget fogalmazza meg. A közigazgatási perben az igazságügyi szakértő a fajlagos telekértéket az adózó tulajdonában álló adótárgyakra vonatkoztatta a vitatott adóévben. Más telkek későbbi értékesítéseiből az önkormányzat által előadott összegre az alkotmányossági felülvizsgálat nem alapozható.
- [39] 3.3. Az előbbieken alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ügyében a telekadó 35,5%-os elvonást jelentett 2020-ban az adótárgyként szolgáló telkek igazságügyi szakértő által megállapított fajlagos telekértékeihez képest. Ilyen adóterhelés mellett egyfelől a telekadó kevesebb, mint három év alatt felemészti a telkek értékét. Tulajdonképpen ez az elvonás – 2020. január 1-jétől számolva, amikor az indítványozó telekadó-fizetési kötelezettsége keletkezett – a jelen határozat évének végéig meg is történne. Másfelől ezt az elvonási szintet az általános adóügyi elévülési ciklusra vetítve megállapítható, hogy az indítványozó majdnem kétszeresen kifizeti telkei értékét telekadó formájában. Tehát a telekadó belátható időn belül felemészti a telkek értékét. Tekintettel arra, hogy ez az adóterhelés a határesetet képező tartománynak egyértelműen a felső részéhez esik közel, és az önkormányzat beadványa nem tartalmazott olyan értékelhető előadást, amely az adómérték arányosságát támasztotta volna alá, továbbá ilyet a testület sem azonosított, az Alkotmánybíróság – a megkereső végzésben írtak szerint eljárva – a rendelkezésére álló adatok alapján döntött. Megállapította az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és XXX. cikk (1) bekezdése együttes sérelmét.
- [40] 4. Mindezen indokokra tekintettel az Alkotmánybíróság a rendelkező rész 1. pontja szerint megsemmisítette a támadott rendelkezést, és a rendelkező rész 2. pontjában kimondta annak alkalmazási tilalmát az indítványozó ügyében az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján. Tekintettel a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére és az alkalmazási tilalom elrendelésére, az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárási eszközét a Kúria állapítja meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény XXX. fejezete, illetve a közigazgatási perrendtar-

tásról szóló 2017. évi I. törvény XX. fejezete alapján. Az új eljárásban az Alkotmánybíróság jelen *erga omnes* hatályú döntésével [Abtv. 39. § (1) bekezdés] összhangban kell eljárnia a jogalkalmazó szerveknek.

- [41] Mivel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz nem felelt meg a határozottság követelményének, a támadott bírósági ítélet alkotmányossági felülvizsgálatát a testület a rendelkező rész 3. pontja szerint visszautasította az Abtv. 64. § *d)* pontja alapján.

V.

A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1164/2022.

Megjelent a Magyar Közlöny 2023. évi 83. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3280/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.751/2022/2. számú végzésével összefüggésben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 408. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.862/2021/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó a 2022. november 30-án benyújtott alkotmányjogi panaszban kérte a Kúria Pfv.III.20.751/2022/2. számú végzésével összefüggésben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 408. § (1) és (2) bekezdése, valamint a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.862/2021/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei, valamint az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [4] Az indítványozó (alperes) 2018-ban személyiségi jogainak megsértésére alapított sérelemdíj iránti igényének bíróság előtti érvényesítése érdekében ügyvédi megbízási szerződést kötött a felperessel. Az alperes a személyiségi jog megsértése iránti indított perrel párhuzamosan, jogi képviselő nélkül eljárva, egy másik peres eljárásban is érintett volt. Ezzel a másik peres eljárással összefüggésben is felkérte a felperest arra, hogy képviselőként az ellenérdekű fél előtt eljárjon, mely felkérésnek a felperes eleget tett. A felperes a megbízási jogviszonyt felmondta, és a felmondással összefüggő elszámolás érdekében a kapcsolódó számlákat kiállította. Az indítványozó a megbízási díjat nem fizette meg; a fizetési meghagyással indult és perré alakult eljárásban a járásbíróság az indítványozót 448 297 Ft megbízási díj és kamata, valamint perköltség fizetésére kötelezte.
- [5] A törvényszék mint másodfokú bíróság a perköltség összegét megváltoztatta. A Kúria a jogi képviselővel eljáró indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét visszautasította.
- [6] 1.2. Az alkotmányjogi panasz szerint a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 14.P.22.810/2019/34. számú ítélete az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését (tiszteséges hatósági eljáráshoz való jog) és XXVIII. cikke (1) bekezdését (tiszteséges bírósági tárgyaláshoz való jog) sértik. A törvényszék ítélete ezeken kívül a XXVIII. cikk (7) bekezdésébe (jogorvoslathoz való jog) is ütközik.
- [7] Az Alkotmánybíróság főtákarának felhívására kiegészített panasz szerint a Kúria végzésével összefüggésben a Pp. 408. § (1) és (2) bekezdése a XXVIII. cikk (7) bekezdésébe (jogorvoslathoz való jog) és a XV. cikk (1)–(2)bekezdésébe (törvény előtti egyenlőség, megkülönböztetés tilalma) ütközik.

- [8] 1.3. A járásbíróság ítélete elleni panasz azon a tényállításon alapul, hogy a személyesen eljáró indítványozó mint alperes az elsőfokú bíróság által 2019. március 4. napjára tűzött érdemi tárgyalásra vírusos megbetegedés miatt megjeleni nem tudott. Az alperes a tárgyalás napján telefonon értesítette az elsőfokú bíróság polgári kezelőirodáját, hogy betegség miatt megjeleni nem fog tudni. Az elsőfokú bíróság az alperes tájékoztatása ellenére az érdemi tárgyalást megtartotta, majd befejezettnek nyilvánította és nyomban ítéletet is hozott. A panasz szerint „[t]eljességgel abszurd, hogy az érdemi tárgyalás az alperes érdemi észrevétele, bizonyítékai, bizonyítási indítványai megtételének hiányában került lezárásra és ezt követően pedig rögtön ítélethozatal történt. Az első fokú bíróság, mivel az alperest elzárta a felperesi tanú meghallgatásától, kérdezésétől, bizonyítási indítványok előterjesztésétől, okirati bizonyítékok becsatolásától, az érdemi észrevétel megtételétől a felperesi beadványokra és nyilatkozatokra, az alperes jogait korlátozta és a fenn leírtak tekintetében megsértette Magyarország Alaptörvényének XXVIII. és XXIV. cikkét és az alperes tisztességes eljáráshoz való jogát. [...] Ha a bíróság önkényesen mérlegel, ugyanúgy nem biztosítja az ügyfél számára a bírósághoz való fordulás alkotmányos jogát, mivel jogellenesen nem vesz figyelembe való tényeket, vagy jogellenesen értelmez jogszabályokat. Az önkényes mérlegelés és jogértelmezés esetén a bíróság kizárja annak lehetőségét, hogy az ügyfél az alanyi jogainak érvényesítése érdekében hatékonyan fordulhasson a bírósághoz, illetve, hogy a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést.”
- [9] A panasz több, részben hatályát veszített határozat idézése mellett hivatkozik az Alkotmánybíróság gyakorlatára és az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkére is, majd a fegyverek egyenlőségéhez való jog megsértéséről szól, az Emberi Jogok Európai Bírósága, továbbá az Európai Unió Bírósága gyakorlata tükrében. Állítja azt is, hogy „az elsőfokú bíróság ezen felül az indítványozó alperes részére nem biztosította a Pp. által biztosított lehetőséget, hogy az önhiba meglétét igazolással igazolja a Pp. 150. § és Pp. 151. § alapján.”
- [10] 1.4. A törvényszék ítélete elleni panasznál az indítványozó abból indul ki, hogy az alaptörvény-ellenes elsőfokú ítélet érdemben történő helybenhagyása is alaptörvény-ellenes, és ez már nemcsak a tisztességes hatósági eljáráshoz és tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot sérti, hanem a jogorvoslati jogot is, továbbá – ezekkel összefüggésben – az Alaptörvény 28. cikkét. A panasz szerint „[a] másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban nem biztosította az alperes részére azt, hogy bizonyítékait, igazolásait előadja tekintettel arra, hogy a másodfokú tanács a peres anyagok birtokában és jogkörénél fogva az eljárásban pótolhatta volna az alperes nyilatkozatait, bizonyítékait, érdemi észrevételeit. [...] A másodfokú bíróság az alperes által becsatolt és a fellebbezésben előadott azon lényeges, az ügy érdemi döntésére kiható eljárásjogi és anyagi jogi szabálysértést – melyet a Fővárosi Törvényszék 45.Pkf.635.604/2021/3. számú végzésében megállapított – figyelmen kívül hagyta, ezzel is megsértve a tisztességes eljáráshoz való alapjog garanciáit úgy mint: a bírósághoz fordulás joga, a hatékony jogorvoslati jog és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelményét.” A panasz ezt követően az Egyezmény és Pp. egyes szabályairól ír, majd a másodfokú eljárást veszi górcső alá, a Pp. tükrében, felróva egyebek között azt is, hogy a bíróság tárgyaláson kívül döntött.
- [11] 1.5. A Pp. 408. § (2) bekezdése elleni panasznál az indítványozó arra hivatkozik, hogy az „kizárja a felülvizsgálat megengedőségét vagyoni jogi perek kapcsán, ezért ez a jogszabály egyfelől különbséget tesz – diszkriminál – a peres fajták tekintetében, másfelől sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában.”
- [12] A panasz szerint továbbá „[a] Pp. 408. § (1) bekezdése ugyancsak diszkriminálja, megkülönbözteti a jogkereső állampolgárt a pertárgy értékének vonatkozásában. [...] Abszurd és morális aggályokat vett fel ez a törvényi kitétel, hogy vagyoni jogi perekben csak az a fél élhet felülvizsgálati kérelemmel, illetve a jogszabály csak annak engedi meg a felülvizsgálati eljárást vagyoni jogi per esetén, akinek vagyoni jogi igénye vagy sérelme meghaladja az 5 millió Forint értéket. [...] A jogszabály a felülvizsgálat kizárásával alkalmas arra, hogy az alsóbb bíróságok anyagi jogi, illetve eljárásjogi hibáit ellenőrizhetetlenné, kontroll nélkülivé, kijavíthatatlanná tegyék, amivel sérülnek a tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] egyes részelei, valamint a jogkereső állampolgárokat vagyoni jogi igényük alapján is indokolatlanul megkülönbözteti [Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdés] és az indítványozó véleménye szerint teret enged az esetleges bírósági önkényes mérlegelhetőségnek, a jogszabályok contra legem értelmezhetőségének az ellenőrzés és kontroll hiányának tekintetében”

- [13] 1.6. A panasz utal arra, hogy „az indítványozó 2022. június hó 22. napján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az elsőfokú bíróságnál, de az AB a IV/1529-3/2022. számú [egyesbírói] végzésével az alkotmányjogi panaszt visszautasította arra való hivatkozással, hogy felülvizsgálati eljárás van folyamatban, ezért az Ügyrend 32. § (4) bekezdésének értelmében az alkotmányjogi panasz nem tekinthető elkészítettnek és benyújtható.”
- [14] 2. 2023. január 16-án az indítványozó indítvány-kiegészítést nyújtott be. A beadvány első fele a Pp. 408. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességéről tartalmaz érvelést. A beadvány a második felében megismétli a Pp. 408. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességére vonatkozó korábbi érveket, több alkotmánybírói határozatot idézve. Az indítvány-kiegészítés szerint „a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokon eljáró bíróság a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésével az Alaptörvény 26. cikk és 28. cikk rendelkezéseit is megsértette, tehát az indítványozó nem önálló alapjog sérelemkénti hivatkozással jelölte meg az Alaptörvény 28. cikk megsértését, hanem a tisztességes eljáráshoz való jog és annak aspektusainak megsértéséből következtethetően.”
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [16] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be 2022. november 30-án. A Kúria végzését az indítványozó 2022. november 10-én vette át.
- [17] Megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, és a sérelmezett jogszabályt, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett ítéletek és jogszabály megsemmisítésére, megjelölte továbbá az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint annak indokolását. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásokban fél volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [18] A panasz bírói döntések és jogszabályi rendelkezések ellen is irányul. Megállapítható, hogy a Kúria a Pp. 408. § (2) bekezdését – eszerint nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben – nem alkalmazta a konkrét ügyben, vagyis e szabály ellen alkotmányjogi panasz indítvány nem nyújtható be. A Kúria a Pp. 408. § (1) bekezdését alkalmazta (Indokolás [8]).
- [19] Az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül a XXVIII. cikk (1) bekezdésére, (7) bekezdésére, XV. cikk (1)–(2) bekezdésére alapított elemek tekintetében felel meg a panasz a határozott kérelem követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés]. Nincs indokolás azonban a panaszban arról, hogy a XXIV. cikk (1) bekezdése – tisztességes hatósági eljáráshoz való jog – sérelme miatt merülhetne fel a jelen esetben, amikor megbízási díj megfizetése volt a panaszra okot adó per tárgya.
- [20] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [21] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban említett, Alaptörvényben biztosított egyes jogok sérelmével kapcsolatosan a panasz nem alkotmányossági, hanem szakjogi törvényességi kérdésekre vonatkozik.
- [24] A Járásbíróság ítéletéből kitűnik, hogy az indítványozó a perfelvételi tárgyaláson megjelent (Indokolás [65]), nyilatkozatot tett; az indítványozó a keresetre érdemi ellenkérelmet adott elő (Indokolás [27]–[33]), ezeket a Járásbíróság az ítélet indokolásában értékelése körébe vonta; hasonlóképpen tett a Törvényszék az indítványozó fellebbezésével (Indokolás [12]–[17], [20]–[26]), így az indítványozónak az elsőfokú eljárást illető előadásaival

is (Indokolás [20]). Az indítványozó a Pp. egyes rendelkezései mikénti alkalmazását kifogásolja, összességében a rendes bíróságok jogalkalmazását vonja kritika alá. Az indítványozó valójában a támadott ítéletekben foglalt döntéseket, azok rá hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntések Alkotmánybíróság általi felülbírálata érdekében.

- [25] 3.3. Az Alkotmánybíróság már többször foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a felülvizsgálat feltételekhez kötése milyen, érdemi vizsgálatra alkalmas alkotmányjogi kérdéseket vethet fel. Így egyebek között már arról is többször döntött, hogy a vagyoni jogi pereknél a felülvizsgálatnak a vitatott értékhez kötéséről szóló rendelkezés elleni panasz befogadható-e {legutóbb: 3065/2023. (II. 16.) AB végzés, Indokolás [16], [18], [20]–[21]}. Erre figyelemmel a Pp. 408. § (1) bekezdése rendelkezése elleni jelen panasz sem volt befogadható.
- [26] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2743/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3281/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 106.K.700.468/2022/12. számú ítéletével összefüggésben az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 19. § (2a) bekezdés a) pontja „a (2) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontja szerinti esetben az adótartozás folyamatos fennállásának száznyolcvanadik napját megelőző háromszázhatvanadik napon vagy azt követően bármelyik napon,” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 106.K.700.468/2022/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 19. § (2a) bekezdés a) pontja „a (2) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontja szerinti esetben az adótartozás folyamatos fennállásának száznyolcvanadik napját megelőző háromszázhatvanadik napon vagy azt követően bármelyik napon,” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése, valamint az alapul szolgáló ügyben alkalmazási tilalom kimondása iránt.
- [3] Másodlagosan az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja, és az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján kérte a Fővárosi Törvényszék 106.K.700.468/2022/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását, és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága 6414943334/2021/NAV iktatószámú másodfokú határozatára, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatósága 7140095375/2021/NAV iktatószámú elsőfokú határozatára kiterjedő megsemmisítését, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe (tisztességes bírósági eljáráshoz való jog), XXVIII. cikk (7) bekezdésébe (jogorvoslathoz való jog) a XXIV. cikk (1) bekezdésébe (tisztességes hatósági eljáráshoz való jog) ütközésére tekintettel.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozót ügyvezetőnek nevezték ki egy gazdasági társaságban. A személyi változás bejelentésekor az elsőfokú adóhatóság a felperesnél adóregisztrációs eljárás keretében megállapította, hogy az indítványozó személyében a Kft. adószámának törlésére okot adó, az Art. 19. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti akadály áll fenn.
- [5] Az akadály fennálltáról a kimentési kérelem előterjesztése érdekében a hatóság a felperest/indítványozót tájékoztatta. A felperes kimentési kérelmet nyújtott be az elsőfokú hatóságnál, amelyet a hatóság bizonyítottság hiányában határozatával elutasított. A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta. Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperes az Art. 20. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt kimentési feltételek fennállását nem bizonyította, azokra csak részben hivatkozott (leírta, hogy az akadályhordozó társaság követelésének behajtása érdekében úgy járt el, ahogy az adott helyzetben tőle elvárható volt), ennek bizonyítására azonban dokumentumot nem csatolt. Az Art. 20. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott további feltételek fennállására nem is hivatkozott, ezzel kapcsolatos dokumentumot nem nyújtott be.
- [6] Az Art. 20. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt feltételek körében rögzítette, hogy az akadályhordozó társaság adószámláján jelenleg is 47 746 000 forint adótartozás áll fenn, így az Art. 20. § (2) bekezdés b) pontjának fennállása sem nyert igazolást. Kiemelte, hogy az Art. 20. § (2) bekezdés e) pontja csak az akadályhordozó társaságban tagi vagy részvényesi jogviszonyban lévő személy esetén fogalmaz meg kimentési lehetőséget, így ez a felperes vonatkozásában nem értelmezhető, míg az Art. 20. § (5) bekezdésében foglalt feltétel érvényesülése sem állapítható meg a felperes vonatkozásában. Hangsúlyozta, hogy a felperes kimentési kérelmében csu-

pán arra hivatkozott, hogy ügyvezetői pozíciója megszűnésekor az akadályhordozó társaságnak nem volt adótartozása. Az Art. 19. § (2a) bekezdés a) pontja értelmében ugyanakkor az számít akadálynak, ha a kérelmező az akadályhordozó társaságnak az adótartozás folyamatos fennállásának 180. napját megelőző 360. napon vagy azt követő bármelyik napon vezető tisztségviselője volt. Az akadályhordozó társaság értékhatárt meghaladó tartozása 180 napos folyamatos fennállását megelőző 360. nap időpontja 2020. április 22. napja volt. Ekkor a felperes az akadályhordozó társaságnak ügyvezetője volt, mivel ügyvezetői pozíciója 2014. augusztus 25-től, 2020. július 1-jéig állt fenn. Az a tény, hogy a felperes ügyvezetői pozíciójának megszűnésekor nem volt a társaságnak tartozása, az akadály megállapítása szempontjából irreleváns. Ugyanakkor azt is rögzítette a másodfokon eljáró hatóság, hogy az akadályt jelentő tartozás keletkezése és az ahhoz kapcsolódó adóhatósági eljárás jelen eljárásnak nem tárgya. A tartozást megállapító határozat elleni jogorvoslat kizárólag az abban az eljárásban ügyfélként érintett személyt illeti meg.

- [7] A határozat felülvizsgálata iránt keresetlevelet terjesztett elő a felperes, melyben az alperesi határozat megsemmisítését és a felperes mentesítését kérte. Arra hivatkozott, hogy az akadályhordozás mint fogalom egyfajta jogkorlátozó szankció, mely a sérelmezett jogszabályi rendelkezés révén visszamenőlegesen valósul meg. Hangsúlyozta, hogy az Art. 20. §-a szerinti kimentési lehetőségek a helyzetére nem nyújtanak megoldást, mivel nem volt ráhatással arra, hogy az ügyvezetőváltást követően az új ügyvezető a cég vagyonával miként gazdálkodott. Továbbá az alperes megsértette az Art. 6. §-a szerinti tájékoztatási kötelezettséget, mert nem tájékoztatta őt a fennálló adótartozásról. A felperes keresetében utalt arra, hogy álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikke, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelme áll fenn.
- [8] A törvényszék a felperes keresetét elutasította, ítélete indokolásában rögzítette, hogy a közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata iránti közigazgatási perben a kereseti kérelem korlátai között azt vizsgálta, hogy a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján az alperes határozata eljárási- és anyagi jogi szempontból jogszerű, vagy fennállnak a keresetben hivatkozott jogszabálysértések. Az Art 6. §-a szerinti tájékoztatási kötelezettséget illetően rámutatott a bíróság, hogy az az adójogi jogviszony keretében terheli az adóhatóságot, az adójogi jogviszony kizárólag két fél, az ügyfél, valamint az adóhatóság vonatkozásában értelmezhető. Ebben a tekintetben ügyfélnek nem minősülő, kívülálló harmadik személlyel szemben – pl. a társaság korábbi ügyvezetője irányában – az adóhatóságnak tájékoztatási kötelezettsége nincsen. Az Art. 19. § és 20. §-ának alaptörvény-ellenessége vonatkozásában kifejtett felperesi érveket illetően a bíróság úgy értékelte, hogy az Alkotmánybírósághoz fordulást azok nem tették megalapozottá. Pusztán az a tény, hogy a felperes valamely törvény adta kimentési lehetőséggel nem tud élni, mivel a jogszabályi feltételeknek nem felel meg, az Alaptörvény-ellenesség megállapíthatóságát a bíróság álláspontja szerint nem alapozza meg.
- [9] Ezt követően a bíróság az iratokat áttanulmányozva megállapította, hogy az alperes a felperes által hivatkozott valamennyi kimentési okot megvizsgálta, e körben rögzítette, hogy az Art. 19. § (2a) bekezdés a) pontjában meghatározott időszakban a felperes az akadályhordozó társaság vezető tisztségviselője volt. Erre tekintettel az Art. 20. § (2) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott kimentési feltételeket kellett bizonyítania. A felperes az Art. 20. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kimentési okra csak részben hivatkozott, azonban azt alátámasztó dokumentumokat nem csatolt. Így ez önmagában a kimentési feltételek fennálltának igazolására nem volt alkalmas. A felperes az Art. 20. § (2) bekezdés b) pontjának fennállására, mint kimentési okra nem hivatkozott. Nem vitatta a felperesi társaság adószámláján fennálló, 47 746 000 forint tartozás tényét. Az Art. 20. § (2) bekezdés e) pontja a felperes vonatkozásában nem alkalmazható tekintettel arra, hogy ő nem volt az akadályhordozó társaságnak részvényese, illetőleg tagja, valamint a felperes esetében az Art. 20. § (5) bekezdésében foglaltak sem érvényesülnek.
- [10] Erre tekintettel a bíróság megállapította, hogy az adóhatóság határozatában a felperes vonatkozásában fennálló kimentési okokat részletesen megvizsgálta, indokolta, értékelte. Határozatában kimerítő indokát adva annak, hogy a felperes tekintetében ezen kimentő okok miért nem alkalmasak az akadályhordozói minőség kimentésére. A bíróság leszögezte továbbá, hogy az Art. 19. § (2a) bekezdés a) pontja nem arra az esetre szabályozza az adótartozás fennállásának időtartamát, ameddig az ügyvezető vezető tisztségviselői pozícióját betöltötte. Ebből a szempontból nem annak van relevanciája, hogy ténylegesen a felperes mikor lett ügyvezető és ügyvezetői jogviszonya mikor szűnt meg, hanem annak, hogy az Art. 19. § (2a) bekezdés a) pontja szerinti intervallumban az adótartozás fennállt-e. Ez az adótartozás a felperes által sem vitatottan a vizsgált időszakban fennállt, a kimentési kérelem ezen okból nem vezetett eredményre. Rámutatott a törvényszék, hogy az adótartozást megállapító határozat ellen csak a tartozással érintett személy élhet jogorvoslati joggal, az adóhatósági eljárás és az adóhatósági jogviszony speciális, kizárólag a hatóság és az ügyfél vonatkozásában jogviszonyt keletkeztető.

- tető jellegére tekintettel. Így az a körülmény, hogy egy olyan eljárásban, ahol a felperes nem minősült ügyfélnek, nem tudta a jogorvoslati jogait gyakorolni az alperesi határozat jogszerűsége szempontjából nem releváns.
- [11] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Beadványában kiemelte, hogy a kimentési kérelem tárgyában hozott határozatok, illetve az ítélet alapján nem mentesülhet az akadályhordozói státusz alól, így gátolják a tulajdonhoz való jogát, valamint a foglalkozás szabad megválasztását. Leszögezte, hogy „jelen alkotmányjogi panasz alapját a kimentési kérelem elutasításával összefüggő közigazgatási per, illetve az abban született ítéletben hivatkozott, Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályi rendelkezés alkalmazása képezi.”
- [12] Álláspontja szerint a törvényszék ugyan észlelte, hogy az akadályhordozást megalapozó adóhatósági eljárásban az indítványozó, mint akadályos személy nem vett és nem is vehetett volna ügyfélként részt, így jogorvoslati lehetőségeivel sem tudott élni, azonban ezt – véleménye szerint tévesen – irrelevánsként értékelte az adóregisztrációs eljárásban. Továbbá sérelmezte, hogy a hatóság nem mérlegelte az egyedi ügyében a tényeket, és bár „lett volna módja döntését valóság-hű tényállásra alapozni”, felvetéseit érdemben nem vizsgálta, „valamilyen téves értelmezés során hivatkozott rá”, és részben iratellenes döntést hozott. Bár elfogadta, hogy a hatóság az adóregisztrációs eljárással kapcsolatos határozatok „meghozatalakor csak és kizárólag a működését, valamint döntési mechanizmusait korlátok köré szorító Art. rendelkezései szerint tudja csak alkalmazni.” Azonban álláspontja szerint a bíróságnak fel kellett volna ismernie a hatóság „adóregisztrációs eljárása során alkalmazott Art. 19. § (2a) bekezdés a) pontja, az Art. 20. §-ban rögzített kimentési lehetőségek és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében rögzített alapjogok között keletkező ellentétet.”
- [13] Az Alaptörvény XII. cikke tekintetében az indítványozó szerint az alkotmányossági kérdés „abban áll, hogy az objektív alapokon álló, a felróhatóság kérdését nem vizsgáló, a kimentés lehetőségét korábbi vezető tisztségviselő esetében teljes egészében kizáró, öt évre kiható szankció a jelenlegi formájában arányosnak tekinthető-e?” Ugyanakkor sérelmezte, hogy bár „az Art. 20. § paragrafusa és annak bekezdései tartalmazzák az összes, olyan jogi helyzetet, melyekre hivatkozva, és bizonyítva az adóregisztrációs eljárásban akadályhordozónak minősített személy eredményes kimentést érhet el az adóhatósági, és az esetlegesen azt követő bírósági eljárásban. Azonban számba véve a lehetőségeket nem találhatunk egyetlen olyan lehetőséget sem, mely olyan személyeknek nyújtana kimentési lehetőséget, akik az Art. 19. § (2a) bekezdés a) pontja alapján lettek akadályhordozónak minősítve.”
- [14] Álláspontja szerint a bíróság eljárása során is sérült a tisztességes eljáráshoz való joga, mivel a keresetlevelében hivatkozott kéréseit rosszul értelmezték, figyelmen kívül hagyták, illetve a felvetett alaptörvény-ellenességi aggályait sem vették figyelembe. Amint alkotmányjogi panaszában írja: „A Törvényszéknek fel kellett volna ismernie, hogy egy olyan jogszabály hatósági eljárásban történő alkalmazása, mely esetemben teljes mértékben leszűkíti a jogorvoslati lehetőségeimet megsérti a tisztességes eljárások alapvetői ismérveihez tartozó »fegyverek egyenlősége« elvét.”
- [15] Az indítványozó állította: a bíróság „nem vizsgálta tisztességesen az ügyemet, csak és kizárólag az Art. rendelkezéseit vizsgálta. Ki kellett volna Törvényszéknek tekintenie a hatályos jogi normák általam hivatkozott elemire, fel kellett volna ismernie, hogy a valós tényeknek megfelelő jogorvoslati lehetőségeim nem voltak biztosítva, az alkalmazott jogszabályhelyek biztosította lehetőségeket alaptörvény-ellenesen szűkítette a jogalkotó.”
- [16] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését illetően pedig azt sérelmezte, hogy „a törvényszéknek egyik legfontosabb feladata az eljárásában az lett volna, hogy megállapítsa adottak voltak-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben biztosított jogorvoslati lehetőségeim. Beadványaimban kifejezetten kértem a törvényszéket, hogy jog adta lehetőségeivel túlnyúlva az Art. 19. és 20. § határain vizsgálja meg az adott egyedi ügyemben sérültek-e az alkotmányos jogaim. Világossá vált az eljárás során számomra, hogy az adóhatóság nem kíván semmilyen módon egyedi elbírálást gyakorolni az ügyemben, ezért bízva a jogrendszerben élve jogorvoslati lehetőségeimmel a törvényszékhez fordultam.” Ugyanakkor álláspontja szerint sem az adóhatósági eljárás során, sem pedig a törvényszék eljárásában nem érvényesült valósan az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben biztosított jogorvoslati lehetősége az eljárások során.
- [17] Úgy összegezte panaszát, hogy a bíróság az ítéletét érdemben az indítványozó által vitatott, alaptörvény-ellenes rendelkezésre alapította, ezáltal sérültek az Alaptörvény XII. cikkében, XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében biztosított jogai. Ezen túlmenően az indítványozó feltüntette az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, de az alaptörvény-ellenességet e tekintetben nem indokolta. Megjelölte továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, M) cikkét, I. cikk (3) bekezdését, valamint több alkotmánybíró-sági döntést.
- [18] A pénzügyminiszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján az indítványt érintően kifejtette álláspontját.

- [19] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [20] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapügy tárgyát képező eljárásban felperes volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [21] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetén további feltétel, hogy az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet Alaptörvényben biztosított jogának sérelme az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélettel zárult eljárásban a sérelmezett jogszabályi rendelkezés az indítványozó vonatkozásában alkalmazásra került.
- [22] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A sérelmezett bírósági ítéletet – az indítványozók tájékoztatása szerint – 2022. október 5. napján kézbesítették. Az alkotmányjogi panaszt 2022. november 22. napján – a törvényes határidőn belül – nyújtotta be az indítványozó. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [23] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését, és 27. § (1) bekezdését, amelyek alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és a kifogásolt bírósági ítéletet, valamint az Alaptörvény sérlőni vélt rendelkezéseit, ezzel a beadvány részben eleget tett a határozott kérelem követelményének
- [24] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében a beadvány nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés és a bírósági döntés miért ütköznek az Alaptörvény ezen cikkébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolható össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezése a sérelmezett döntéssel, illetve jogszabályi rendelkezéssel {3199/2022. (IV. 29.) AB végzés, Indokolás [11]; 3141/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében rögzített feltételnek, így az alkotmányjogi panasz ezen részében érdemben nem vizsgálható {3381/2022. (X. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [25] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét is állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az indítványozó beadványában ugyan arra hivatkozott, hogy „az akadályhordozás, mint fogalom egyfajta jogkorlátozó szankció, mely a sérelmezett jogszabályi rendelkezés révén visszamenőlegesen valósul meg”, azonban ezen túlmenően az alaptörvény-ellenességre vonatkozóan beadványa nem tartalmaz érvelést, így az az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében rögzített feltétel hiányában az alkotmányjogi panasz ezen részében érdemben szintén nem vizsgálható.
- [26] Az indítványban megjelölt keretek között az M) cikk (1) bekezdése nem alapjogot tartalmaz, így alkotmányjogi panasz e tekintetben nem terjeszthető elő {3141/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [9]; 3135/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [21]; 3200/2022. (IV. 29.) AB végzés, Indokolás [19]}. Míg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés az úgy nevezett alapjogi tesztet tartalmazza, szintén nem alapjogot rögzít, hanem az alapjogok egymáshoz való viszonyára, annak alkotmányossági vizsgálatára vonatkozik, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő {3292/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [27] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [28] Az indítványozó által a vállalkozáshoz való jog sérelmét illetően az Alkotmánybíróság előre bocsátja, hogy az Alaptörvény XII. cikkében foglaltak terén részletesen kimunkált és következetes gyakorlattal rendelkezik [lásd például: 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [40]; 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [50]; 3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [35]–[36]]. Eszerint a vállalkozás joga nem abszolútizálható, és nem korlátozhatatlan: senkinek sincs alanyi joga egy meghatározott foglalkozással kapcsolatos vállalkozás, sem pedig ennek adott vállalkozási jogi formában való gyakorlásához. A vállalkozás joga annyit jelent – de annyit alkotmányos követelményként feltétlenül –, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást [lásd pl. 3169/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [20]]. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott az adószám megállapításának akadályai az adóregisztrációs eljárásban a cégbejegyzésre kötelezett adózó adószámának megállapítására vonatkoznak. Nem érintik tehát azokat a vállalkozási jogi formákat, amelyeket nem kötelező bejegyezni a cégnyilvántartásba. Az indítványozó sem állította, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, vagy más jogszabályi előírás révén csak meghatározott vállalkozási formában gyakorolhatta volna az indítványozó a tevékenységét [3169/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [21]]. Jelen alkotmányjogi panasz a beadványban jelzett körülmények között nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tett volna a vállalkozáshoz való jog tekintetében.
- [29] A beadványban szereplő – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, és XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állított – alapjogi sérelmet illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítélet) megállapította, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem azt sérelmezte, hogy a hatóságok, és a bíróság nem tekintették egyedinek esetét, és nem mentesítették őt. Ahogyan az indítványozó írta: „az adóhatóság nem kíván semmilyen módon egyedi elbírálást gyakorolni”, illetve a bíróság „nem vizsgálta tisztességesen az ügyemet, csak és kizárólag az Art. rendelkezéseit vizsgálta”. Kérése végső soron arra irányult, hogy a személyében fennálló adóregisztrációs akadály tekintetében az Alkotmánybíróság bírálja felül az eljáró hatóságok, és a bíróság jogi álláspontját. A bíróság azonban ítéletében megállapította, hogy az adóhatóság határozatában a felperes vonatkozásában fennálló kimentési okokat részletesen megvizsgálta, indokolta, a kimentési kérelem elutasítása a bizonyítottság hiányának tényén alapult.
- [30] Ezzel összefüggésben állította az indítványozó az alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének (jogorvoslathoz való jog) sérelmét, mivel szerinte azon korábbi vezető tisztségviselők tekintetében, akik az Art. 19. § (2a) bekezdése a) pontja szerint váltak akadályhordozóvá semmilyen jogorvoslati lehetőség nincs biztosítva, illetve azt is sérelmezte, hogy az adótartozást eredményező adóhatósági eljárásban – volt ügyvezetőként – nem vehetett részt, így jogorvoslattal sem élhetett.
- [31] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek jogában áll jogorvoslattal élni az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntéssel szemben, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata meghatározza a jogorvoslati rendszerrel szemben támasztott követelményeket. Az Alkotmánybíróság a 14/2018. (IX. 27.) AB határozatban átfogóan áttekintette a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, amely során utalt arra, hogy a jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket, azok igénybevételének módját, az Alaptörvény azonban nem tartalmaz előírást azzal kapcsolatban hogyan épüljön fel a jogorvoslat rendszere [3097/2022. (III. 10.) AB végzés, indokolás [15]; 3016/2023. (I. 13.) AB végzés, indokolás [15]]. Az Alkotmánybíróság azonban szükségesnek tartja kiemelni, hogy az adótartozást megállapító hatósági határozat nem volt része a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügynek, ahogyan azt a hatóságok és a bíróság is rögzítette, így e tekintetben az Alkotmánybíróság sem vizsgálhatja jelen alkotmányjogi panasz keretében az indítványozó állításait. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló adóregisztrációs ügyben az adóhatóság az akadály fennálltáról a kimentési kérelem előterjesztése érdekében az indítványozót tájékoztatta, aki élt is ezzel a lehetőséggel, azonban kérelmét nem tudta kellően bizonyítani, így a hatóság azt elutasította, melyet az indítványozó megfellebbezett, majd a másodfokú hatósági döntés ellen keresettel élt a bíróságon. Megállapítható tehát, hogy a kimentésre vonatkozóan

volt jogorvoslati lehetőség, melyet igénybe is vett az indítványozó. Ahogyan arra a bíróság is rámutatott pusztán az a tény, hogy a felperes valamely törvény adta kimentési lehetőséggel nem tud élni, mivel a jogszabályi feltételeknek nem felel meg, illetve a rá vonatkozó kimentési ok fennálltát a hatóságok és a bíróság nem látták bizonyítottnak, nem alapozza meg önmagában az alaptörvény-ellenességet.

- [32] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 26 § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a döntés irányának, a bizonyítékok körének, mérlegelésének és értékelésének felül bírálataira nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [33] Az indítványozó beadványában analóg esetként kívánt hivatkozni a 16/2018. (X. 8.) AB határozatra [valamint az ebben idézett 60/2009. (V. 28.) AB határozatra], melyben a közúti közlekedés objektív szabályainak mintájára vizsgálta az Alkotmánybíróság a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 9/C. §-ában a kényszertörlési eljárás keretében a vezető tisztségviselő eltiltására vonatkozó szabályozást, ennek eredményeként a megfelelő eljárási szabályok hiányára tekintettel alaptörvény-ellenesnek minősítette, és 2018. december 31-i hatállyal azt megsemmisítette. Jelen ügyben azonban – bár funkcióját tekintve hasonló jogintézmény az indítvány tárgya – nem merült fel az eljárási szabályok hiánya. Az indítványozó esetében bizonyítottság hiányában utasították el a kimentési kérelmét.
- [34] Ezen túlmenően az indítványozó által sérelmezett szövegrészt – „az adótarozás folyamatos fennállásának száznyolcvanadik napját megelőző háromszázhatvanadik napon vagy azt követően bármelyik napon,” illetően az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja annak megjegyzését, hogy az Art. általános elévülési szabályai értelmében 5 év az adó megállapításához való jog elévülése. A vezető tisztségviselő tevékenységének (utó)hatásai tehát nem érnek véget az adott esetben ügyvezetői tisztsége átadásával, hanem az annak időtartama alatti gazdasági tevékenység a későbbiekben az adóhatóság általi esetleges vizsgálat során értékelésre kerülhet. Ez esetben a hatályos jogszabályi előírások be nem tartásának, vagy nem megfelelő betartásának következményeként kerülhet megállapításra adóhiány, és ehhez kapcsolódóan adóbírság.
- [35] 3. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben a fentiek szerint nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2691/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3282/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.37.054/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. Szűcs A. Gábor ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria Kfv.I.37.054/2022/3. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 113.K.703.636/2021/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását megsemmisítését kérte az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, VI. cikk (3) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz és a benyújtott dokumentumok alapján az alapul fekvő ügy lényege a következő. Az Alkotmányvédelmi Hivatal a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 5. § g) pontja alapján kezdeményezte az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságnál indítványozó kiutasítását, valamint vele szemben beutazási és tartózkodási tilalom elrendelését. Ennek előzményeként az Alkotmányvédelmi Hivatal a szükséges vizsgálatokat elvégezte, azok eredményét, a nemzeti minősített adatokat „Titkos” minősítéssel látta el, és AH/83517-4/2020-1. számú iratba foglalta. Ezt követően az indítványozó megismerési engedély kiadása iránt terjesztett elő kérelmet. Az Alkotmányvédelmi Hivatal 2021. április 13-án kelt határozatával a kérelem teljesítését megtagadta, hivatkozva a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 11. § (2) bekezdésében foglaltakra. Határozatának indoklásában rögzítette, hogy a megszerzett információk nem függetleníthetők a felhasznált eszközöktől, módszerektől, ezért szükségessé vált az adatok minősítése. A „Titkos!” minősítési szint fenntartása továbbra is indokolt, mivel az indítványozó nemzeti minősítésű személyes adatainak megismerése közvetve Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit sértené. Az Alkotmányvédelmi Hivatal végül mérlegelte az indítványozó személyes adatai megismeréséhez való jogát és a Mavtv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt védendő közérdeket, amelynek eredményeként döntött úgy, hogy a védendő közérdek kellő alapját képezi a megismerés szükséges és arányos korlátozásának.
- [3] 2. Az indítványozó e határozat ellen keresetet terjesztett elő, amelyet a Fővárosi Törvényszék 113.K.703.636/2021/7. számú ítéletével elutasított. Ítéletének indoklásában a Fővárosi Törvényszék kitért arra – utalva a Kúria 29/2014. (IX. 30.) AB határozatán alapuló gyakorlatára –, hogy a Mavtv. 11. § (3) bekezdése szerint a bíróság megismerte a minősített adatokat tartalmazó iratokat, elvégezte a szükségesség-arányosság tesztjét, amelynek során megállapította, hogy az indítványozó nemzeti minősítésű személyes adatai megismerése által az Alkotmányvédelmi Hivatal nemzetbiztonsági tevékenységére, annak irányultságára, metodikájára, eljárásrendjére levonható következtetések az alperes befolyásolástól mentes, hatékony feladatellátását hátráltatnák, és ezzel közvetve Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit sértenék. Amennyiben tehát az Alkotmányvédelmi Hivatal indítványozó részére a megismerést biztosította volna, az Magyarország nemzetbiztonsági érdekének sérelméhez vezethetett volna (lásd: a Fővárosi Törvényszék 113.K.703.636/2021/7. számú ítéletét, Indokolás [16]). A Fővárosi Törvényszék arra is utalt döntésében, hogy „[a] bíróság is kizárólag a szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával, a törvényben előírt feltételekre tekintettel, azok mentén dönthetett a határozat jogszerűségéről, amely körbe a felperes keresetben hivatkozott személyes körülményei nem tartoznak bele, így azokat a bíróság nem vehette figyelembe az alperesi határozat jogszerűségének megítélésakor” (lásd: a Fővárosi Törvényszék 113.K.703.636/2021/7. számú ítéletét, Indokolás [21]).

- [4] 3. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriára, amelynek befogadását a Kúria Kfv.I.37.054/2022/3. számú végzésével megtagadta. A Kúria végzésének elvi tartalma szerint „[a] befogadás megengedhetőségének feltételeit a Kúria a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés esetkörét meghaladóan, a befogadásra irányuló kérelem megléte esetén hivatalból vizsgálja”. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdésére hivatkozva állapította meg, hogy „nem észlelt a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítását szükségessé tevő körülményt, a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége nem tér el a korábbiaktól, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége nem merült fel, a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való a jogegységgel okozati kapcsolatban álló indok sem áll fenn” (lásd: a Kúria Kfv.I.37.054/2022/3. számú végzését, Indokolás [9]).
- [5] 4. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, VI. cikk (3) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését jelölte meg.
- [6] Az indítványban foglaltak szerint a Fővárosi Törvényszék nem megfelelően foglalt állást abban a kérdésben, hogy 1. az eljárás során maradéktalanul érvényesültek-e a formai és tartalmi követelmények, vagyis a „a korlátozásra kizárólag a törvényben meghatározott eljárás eredményeként került-e sor”; 2. a korlátozás szükséges-e és az elérni kívánt céllal arányos-e. A Mavtv. 5. § (1) bekezdése alapján az indítványozó szerint nem csupán a közérdek meglétét, hanem a Mavtv. 5. § (2) bekezdése alapján azt is vizsgálnia kellett volna a Fővárosi Törvényszéknek, hogy „az adat nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetetlenné tétele károsítja-e a minősítéssel védhető közérdeket”. Az indítványozó továbbá mind az Alkotmányvédelmi Hivatal határozatát, mind a Fővárosi Törvényszék ítéletét és a Kúria végzését „sablonszerűnek” tartja, amely mérlegelési tevékenységet, szükségességi és arányossági vizsgálat elvégzését nem tartalmaz. A Fővárosi Törvényszék az indítványozó állítása szerint „nem tárta fel kellőképpen az ügy lényegére kiható tényállást, csupán az alperesi minőségben álló Alkotmányvédelmi Hivatal tényállását vette alapul, annak valóság tartalmában és jogszerűségében a kereseti kérelemben kifogásoltak ellenére maradéktalanul megbízva”, az, hogy sem a hatósági határozata, sem a Fővárosi Törvényszék ítélete nem tartalmaz a konkrét ügyre nézve tényleges indokolást, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti *fair* bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozza.
- [7] 5. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [8] 5.1. A Kúria végzését az indítványozó jogi képviselője 2022. február 17-én töltötte le elektronikusan, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. április 19-én, vagyis az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be. A Főtitkár hiánypótlási felhívását 2022. május 11-én vette át, amelyre válaszázt szintén határidőben, 2022. június 3-án nyújtotta be.
- [9] A Kúria befogadást megtagadó végzésével szemben felülvizsgálatnak nincsen helye, ennek megfelelően a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható [lásd: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az alapul fekvő perben felperesként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A jogi képviselő érvényes meghatalmazását csatolta.
- [11] 5.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában az indítványozó megjelölte az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének sérelmét. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében azonban az Alaptörvény I. cikke az állam kötelezettségeit határozza meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, és nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így közvetlenül e rendelkezés vonatkozásában nincs helye alkotmányjogi panasznak [lásd például: 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés [8]].
- [12] A panasz ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek.

- [13] 5.3. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróságok a megismerési engedély megtagadásának törvényességi vizsgálata körében mérlegelést nem végeztek, a megtagadás nincs megfelelően indokolva ezért a döntések alaptörvény-ellenesek); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Kúria Kfv.I.37.054/2022/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [VI. cikk (3) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú döntésre kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményét, vagyis az indítvány nem tartalmaz érdemi indokolást. A határozott kérelem követelménye ugyanis magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy az indítványnak tartalmaznia kell alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Fenti rendelkezéseket azonban az indítványozó ugyan megjelölte, de arra vonatkozóan semmilyen indokolást nem adott elő, hogy a támadott bírói döntések miért és mennyiben sértik ezen alapjogokat.
- [15] A kérelmet mindezek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében lehet határozottnak tekinteni.
- [16] 5.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán az indítványozó sérelme az volt, hogy a bíróságok nem indokolták megfelelően döntéseiket: azok az ügy egyedi jellegére vonatkozó megállapításokat nem, csak formalizált elemeket tartalmaznak.
- [17] Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meglétével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [18] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozat indokolásának [34] bekezdése rögzítette, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott a testület, hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné” (Indokolás [31]). Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra is, hogy az említett határozatban kifejtetteket később számos ügy elbírálása során pontosította, kiegészítette, így az „[a]z alkotmánybírósági gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie” {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; 3097/2021. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság az indokolt bírói döntéshez való jog alkotmányos dogmatikájának kidolgozása során azt is megfogalmazta, hogy „[c]sak az indokolás megléte és nem tartalma hozható összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével” {3024/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [8]}.

- [20] Az Alkotmánybíróság fentiekén túl a 4/2015. (II. 13.) AB határozatában – utalva 2/2014. (I. 21.) AB határozatában foglaltakra – határozta meg a minősített adat megismerésére irányuló eljárás alkotmányos garanciáit: „az adatminősítés feletti érdemi kontroll nélkül a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozásának szükségessége és arányossága nem biztosítható. Amennyiben a jogrendben nincs olyan hatékony eljárás, amely alkalmas a minősítő nyilvánosságot korlátozó döntését érdemben felülvizsgálni és felülbírálni, úgy nem garantálható, hogy az adatminősítés a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok közül csak azokra vonatkozzon, amelyek esetében az valóban elkerülhetetlen. Nem garantálható továbbá az sem, hogy a minősítő indokolási kötelezettségének megfelelően eleget tegyen, s mérlegelése során kellő súllyal vegye figyelembe a nyilvánossághoz fűződő közérdeket {29/2014. (IX. 30.) AB határozat, Rendelkező rész 1.}. A közérdekű adatok megismeréséhez való jog alapján tehát az adatminősítés felett olyan közvetlenül kezdeményezhető érdemi kontrollt kell biztosítani, amely alkalmas arra, hogy annak során ne csupán a minősítés formai és eljárási követelményeinek megtartását ellenőrizzék, hanem arra is, hogy a minősítés tartalmi indokoltságát, megalapozottságát, a nyilvánosság-korlátozás szükségességét és arányosságát érdemben felülvizsgálják” {2/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [54]; 4/2015. (II. 13.) AB határozat [40]–[41]}.
- [21] Az indítvány az Alkotmánybíróság bemutatott határozataiban foglaltakhoz képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [22] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését, vagyis az Abtv. 29. §-ában foglalt másik feltételt illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [23] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek {hasonlóan: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [24] Az indokolási kötelezettség hiányosságairól mindazonáltal az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. A Fővárosi Törvényszék panasszal támadott 113.K.703.636/2021/7. számú ítéletének indokolásában foglaltak szerint jelen ügygel érintett alkotmányossági összefüggést felismerte, utalt e körben az Alkotmánybíróság 29/2014. (IX. 30.) AB határozatában foglaltakra (vö. a Fővárosi Törvényszék 113.K.703.636/2021/7. számú ítéletének [15] bekezdésével).
- [25] A Fővárosi Törvényszék továbbá arra is kitért ítéletének indokolásában, hogy a minősített adatokat tartalmazó iratokat megismerte. Ezen ismeretek fényében végezte el az államigazgatási szerv határozatának jogszerűségi kontrollját, melynek során figyelemmel volt a törvényi szabályok helyes értelmezése mellett a nemzetbiztonsági érdekekben rejlő közérdekre és az indítványozó (felperes) adatmegismeréshez fűződő alapjogának korlátozására (szükségességi-arányossági teszt; vö. a Fővárosi Törvényszék 113.K.703.636/2021/7. számú ítéletének [16]–[17] bekezdésével). Következésképpen – ahogy arra indokolásában utalt – a Fővárosi Törvényszék a vonatkozó törvényi szabályok értelmezése során az azokban előírt feltételekre lehetett figyelemmel [vö. Mavtv. 11. § (2) bekezdése], amelyek közé az indítványozó személyes életkörülményei (a magyarországi tartózkodás időtartama, egzisztenciális kérdések, stb.) nem tartoztak (vö. Fővárosi Törvényszék 113.K.703.636/2021/7. számú ítéletének [21] bekezdésével).
- [26] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő, a *fair* bírósági eljáráshoz való jog mint az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmére vonatkozó, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [27] 6. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjának, az 52. § (1b) bekezdés *e*) pontjának, részben pedig a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeinek, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.
- [28] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította, a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Az indítvány visszautasítását támogatom, az indokoláshoz az alábbi kiegészítéseket fűzöm.
- [30] Az indítványozó ügyben érintett személyes adatainak megismerését a Mavtv. korlátozza. Ez a törvény szabályozza az eljáró hatóság egyedi ügyekben történő döntésének kialakítását. Az egyedi ügyek elbírálása, nézetem szerint – ellentétben az ezzel kapcsolatban használt kifejezéssel – nem szükségességi, arányossági teszten alapul (ezt a jogalkotó végezte el a Mavtv. vonatkozó szabályainak megalkotásakor, vagy az Alkotmánybíróság végzi el az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítvány esetén vagy e nélkül is hivatalból, ha szükségesnek látná a Mavtv. ezirányú normakontrolját). A hatóság döntése valójában annak vizsgálatán alapul, hogy a konkrét eset tényállásszerű-e vagy sem.
- [31] Kiemelendő – mint azt az elsőfokú ítélet is tartalmazza –, hogy közérdek sérelme esetén (nemzetbiztonsági kockázat megállapítása) nincs döntési alternatíva, a minősítőnek kötelessége megtagadni a megismerési engedély kiadását. Ez azt jelenti, hogy ez a fajta közérdek (Magyarország nemzetbiztonsági érdekei) erősebb a magánérdeknél.
- [32] A jelen ügyben sarokponti jelentőségű, hogy a Mavtv. 11. § (3) bekezdéséből következően a közigazgatási per tárgya a megismerési engedély megtagadásáról szóló határozat jogszerűsége, nem pedig a minősítés felülvizsgálata. Ez utóbbira az Infotv. szerinti titokfelügyeleti eljárás szolgál.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1070/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3283/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bpkf.I.481/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Kecskeméti Törvényszék a 2012. április 11-én kihirdetett 2.B.179/2011/123. számú és – a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.306/2012/15. számú határozata folytán – 2012. október 16-án jogerős ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki rablás és más bűncselekmények elkövetésében, ezért őt 16 év fegyház-büntetésre és a közügyektől 10 évi eltiltásra ítélte.
- [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó perújítási indítványt nyújtott be. A perújítási indítványában arra hivatkozott, hogy a felesége – aki az alapeljárás során tanúként élt a mentességi jogával – vallomást kíván tenni. Vallomásában megnevezné az indítványozó bűntársát és az indítványozónak a bűncselekményekkel kapcsolatos tudomásáról is szólna. Véleménye szerint ennek tisztázása a bűntársa felelősségre vonását eredményezné, az indítványozó esetében pedig méltánylást eredményező enyhítést hozhat. A perújítási indítványában hivatkozott továbbá arra, hogy a jogerős döntés meghozatalában kizárt bíró vett részt, továbbá kérte védő kirendelését a perújítási eljárásra.
- [5] A Szegedi Ítéltábla a 2022. február 3-án meghozott Bpi.III.627/2021/8. számú végzésével az indítványozó perújítási indítványát – mint alaptalant – elutasította.
- [6] Az ítéltábla a Kúria BH2011. 305. számú eseti döntése alapján meghatározta, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában döntést hozó bíróságnak milyen – a Be. 637. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja szerinti – feltételeket kell megvizsgálnia. A perújítási indítványban foglaltak alapján az ítéltábla megállapította, hogy a bejelentett bizonyíték újnak tekintendő, azonban az abból származó tény nem alkalmas a jogerős határozatban foglalt ténytől eltérő vagy abból hiányzó tény megállapítására. Az ítéltábla kifejtette, hogy az elítélt tettestársának megnevezése semmilyen módon nem eredményezné az indítványozó felmentését vagy vele szemben lényegesen enyhébb büntetés kiszabását vagy büntetés helyett intézkedés alkalmazását, illetve a büntetőeljárás megszüntetését. Az ítéltábla kifejtette, hogy az indítványozó tudattartalmára vonatkozóan az alapügyben a bíróságok részletes bizonyítást folytattak le, vagyis az indítványozó tudattartalmára vonatkozó tanúvallomás már csupán a bizonyítékok újraértékelését célozhatná, amire azonban a következőes ítélkezési gyakorlat (BH2006. 387.) alapján perújítási indítvány nem alapozható.
- [7] A perújítási indítványnak a kizárt bíróra vonatkozó részéről az ítéltábla megállapította, hogy az indítványozó azonos tartalmú felülvizsgálati indítványát a Kúria már korábban megvizsgálta és a 2018. január 15-én meghozott Bfv.II.1159/2017/7. számú végzésével az alapügyben hozott jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az ítéltábla arra is hivatkozott, hogy az Alkotmánybíróság az indítványozónak a felülvizsgálati eljárásban hozott végzéssel és a jogerős ítéletekkel szemben bejelentett alkotmányjogi panaszát a 2019. január 15-én meghozott 3019/2019. (I. 21.) AB végzésével visszautasította.
- [8] Az ítéltábla megállapította továbbá, hogy az indítványozó az alapeljárás során kirendelt védővel rendelkezett, a kirendelés hatálya a Be. 48. § (1) bekezdése alapján kiterjed a perújítási eljárásra is.
- [9] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Kúria a 2022. június 27-én meghozott Bpkf.I.481/2022/2. számú végzésével helybenhagyta az ítéltábla határozatát.
- [10] A Kúria az ítéltábla végzésében foglalt ténybeli és jogi indokokkal, valamint a jogi érveléssel is egyetértett.

- [11] Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Szegedi Ítéltábla Bpi.III.627/2021/8. számú és a Kúria Bpkf.I.481/2022/2. számú végzése ellen.
- [12] Indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [13] Álláspontja szerint ügyében az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében meghatározott védelemhez való jog azért sérült, mert a perújítási eljárásban többszöri kérelmére sem rendeltek ki a bíróságok védőt. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog sérelmére is, mivel álláspontja szerint a bíróságok nem rendeltek el az ügyében perújítást. Az indítványozó szerint amennyiben az alapügyben mentességi jogával élt felesége vallomást tenne, az ismeretlenül maradt tettestársát felelősségre lehetne vonni és az indítványozó büntetését enyhíteni lehetne. Az indítvány szerint a bíróságok által kialakított jogértelmezés nem áll összhangban a jog alkotmányos tartalmával.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Ehhez képest az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [15] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [16] Alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítvány határidőben érkezett.
- [17] Az indítványozó a perújítási indítványát elutasító első- és az azt helybenhagyó másodfokú végzést támadta, mely döntések az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek. A perújítási indítvány elutasítása olyan eljárást befejező döntés, amely az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyra lehet. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság ilyen esetben kizárólag a perújítási indítvány elbírálását elvégző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányosságát, vagyis a perújítási indítvány tárgyában hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja {3215/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [18] Az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyben terhelt volt.
- [19] 2.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, továbbá indokolja a bírósági döntések Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [20] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [21] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a perújítás megengedhetősége kérdésében döntésre jogosult bíróságok elutasították a perújítási indítványát, továbbá nem rendeltek ki számára védőt.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltétellel összefüggésben elsőként jelen ügyben is megállapítja, hogy a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem hagyományos értelemben vett jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {vö. 3224/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [20]; 3507/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [10]; 3471/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [21]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; 3462/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá.
- [25] Az eljáró bíróságok a következetes ítélezési gyakorlatnak megfelelően vizsgálták a perújítás megengedhetőségét az indítványozó ügyében. Ennek során megállapították, hogy a Be. 637. § (1) bekezdés a) pont esetében a perújítás megengedhetősége kérdésében döntést hozó bíróságok három egymásra épülő feltételt vizsgálnak meg: *i)* a bejelentett bizonyíték újnak tekinthető, az alapügyben nem merült fel, vagy felmerült, de azt az eljáró bíróság nem értékelté, és *ii)* az (ekként) újnak tekintendő bizonyíték alkalmas arra, hogy valamely tény – jogerős

határozatban foglaltaktól – eltérő, vagy önmagában új tény megállapítását eredményezze, s végül *iii*) az újnak tekintendő bizonyíték az eltérő, illetve új tény megállapítására alkalmassága folytán perdöntő jellegű, egyben azt is valószínűsíti, hogy lényegesen meg kell változtatni a jogerős határozat bűnösségre, vagy büntetéskiszabásra vonatkozó rendelkezését, illetve az eljárást meg kell szüntetni {vö. 3163/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [26], BH2021. 162., elsőfokú végzés, Indokolás 2. oldal, 6. bekezdés}.

- [26] Bármely feltétel hiánya a perújítás elrendelésének akadálya.
- [27] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó által bejelentett bizonyíték kétségtelenül újnak tekintendő, miután a tanú vallomásának értékelése az alapügyben nem történt (nem történhetett) meg [Be. 637. § (2) bekezdés]. Ehhez képest annak megalapozott eldöntése, hogy ezen új bizonyíték valóban alkalmas-e adott tény jogerős határozattól eltérő értékelése lehetőségének valószínűsítésére – így perújítás elrendelésére, avagy a perújítási indítvány elutasítására – kizárólag a tanú vallomásának ismeretében történhet. Jelentősége annak van, hogy a megengedhetőség kérdésében döntést hozó bíróság a perújítási indítványban célzott tény vonatkozásában felhozott bizonyíték tartalmának ismeretében legyen, s ekként legyen alapja annak eldöntéséhez, hogy az valószínűsíti-e a perújítás törvényi célját.
- [28] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy ennek tisztázására indokolt perújítási nyomozást elrendelni (vö. Bpkf.III.650/2019/2. számú, Bpkf.III.724/2009/2. számú, Bpkf.III.924/2014/2. számú végzés) és a vallomás tartalmának ismeretében döntenek arról, hogy a bejelentett bizonyíték új tény megállapítására alkalmas-e.
- [29] Jelen ügyben az eljáró bíróságok azonban nem csupán azt állapították meg, hogy a tanú vallomása – törvény erejénél fogva – új bizonyítéknak tekintendő [Be. 637. § (2) bekezdés]; hanem azt is, hogy abból új tény származhat. Azaz ennek lehetőségét eleve adottnak, meglévőnek vették. Ugyanakkor viszont azt állapították meg – értelemszerűen a belátásuk alapján, diszkrecionális jogkörben – hogy az új tény a megállapítása esetén sem lenne alkalmas arra, hogy perdöntő jellegű legyen.
- [30] Másképpen szólva, a perújítás elrendelésének három egymásra épülő feltétele közül a harmadik hiányát rótták fel, miszerint az új bizonyítékból származó új tény megállapítása nem eredményezné a törvény által várt lényegesen enyhébb büntetés kiszabását. A perújítás megengedhetősége feltételeinek vizsgálata az eljáró bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata.
- [31] Az Alkotmánybíróság – mindezen felül – jelen ügyben is rámutat arra, hogy „[a]z eljárási jogokban biztosított rendkívüli jogorvoslati lehetőségek a jogerő áttörésének kivételes esetei. Önmagában az anyagi igazság érvényre juttatása, vagyis az anyagi és eljárási jogszabályoknak mindenben megfelelő, igazságos döntés általában még nem szolgál elégséges alkotmányos igazolásaként a bírói döntések jogerejének áttöréséhez. A rendkívüli jogorvoslati lehetőségek garantálása és eljárások lefolytatása különösen azokban az esetekben indokolt, amikor a jogerős döntés olyan jogi hibában, avagy ténybeli tévedésben szenvedhet, amely feltétlenül szükségessé teszi az érintett jogainak, vagy jogos érdekeinek megóvását, így kiküszöbölésükhöz fűződő érdek felülmúlja a döntés jogerejének tiszteletéhez, illetve ezen keresztül a jogállam stabilitását adó jogbiztonság érvényesüléséhez kapcsolódó érdeket.” {25/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [36]}
- [32] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslati eljárásokra terjed ki. Vagyis azt a követelményt támasztja, hogy az elsőfokon meghozott bírósági döntésekkel szemben magasabb bírói fórumhoz lehessen fordulni {vö. 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Mindezt figyelembe véve az Alkotmánybíróság jelen ügyben is megállapítja, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a perújítási eljárás esetleges elmaradása nem alapozza meg {3300/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [53]}. Rámutat az Alkotmánybíróság arra is, hogy a bíróságok a perújítási indítványt elutasító végzéssel szemben is biztosítottak – a Be. rendelkezéseinek megfelelően – jogorvoslati lehetőséget az indítványozó számára.
- [33] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének sérelmére is, mivel a bíróságok többszöri kérelmére sem rendeltek ki számára a perújítási eljárásban védőt. Ezzel szemben a perújítási indítványt elutasító, majd az azt helybenhagyó másodfokú végzés indokolása is kifejtette, hogy az indítványozó az alapügyben kirendelt védővel rendelkezett, a kirendelés hatálya pedig a Be. 48. § (1) bekezdése alapján kiterjed a perújítási eljárásra is (elsőfokú végzés, Indokolás 4. o. második bekezdés; Kúria végzése, Indokolás [11]).
- [34] Következésképpen az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdése sérelmének állításával valóban megismételte az elsőfokú eljárással és döntéssel szemben felhozott, a bíróságok jogszabályértelmezési tevékenységével kapcsolatos – és az elsőfokú bíróság, illetve a Kúria által már megválaszolt – kifogásait, amelyek azonban alkotmánybírósági vizsgálat tárgyát sem képezik.

- [35] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következésképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [36] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2101/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3284/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.484/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Hiasi Gábor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt.
- [3] Az egyedi ügy előzményeként egy közúti teherszállítással és nemzetközi fuvarozással foglalkozó kft. (a továbbiakban: P. Kft.), valamint egy koordinációs (fuvarszervező) tevékenységet ellátó, bécsi székhelyű gazdasági társaság (a továbbiakban: E. GmbH.) 2006. december 1-jei keltezéssel megállapodást kötöttek, amelynek értelmében az E. GmbH. 2006. december 1-jétől 2011. december 11-ig terjedő időre a P. Kft. részére bérbe ad négy Feldbinder FFB típusú silós pótkocsit. A perbeli járművek tulajdonosaként a szerződés megkötését megelőzően a P. Kft. volt feltüntetve a magyarországi gépjármű-nyilvántartásban. Az adatok változására vonatkozó bejelentést sem a P. Kft., sem az E. GmbH. nem tett.
- [4] 2010-ben megállapodás született a felek között arról, hogy az E. GmbH. az Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Zártkörűen Működő Részvénytársaság (ÉRF Zrt.) közbeiktatásával átruhazza a perbeli járművek tulajdonjogát a P. Kft. részére. A megállapodásba később két további gazdasági társaságot is bevontak közbenső félként.
- [5] A vételárfizetési láncolat teljesítése megakadt, mert az egyik közbenső fél ügyvezetőjével szemben sikkasztás bűncselekménye miatt büntetőeljárás indult, aminek eredményeként az ügyvezető bűnösségét a Debreceni Törvényszék jogerősen megállapította. Ezt követően az E. GmbH. több ízben felszólította a P. Kft.-t a szerződésben kikötött vételár megfizetésére. Ennek eredménytelenségét követően a perbeli járműveket Ausztriába irányította és ott birtokba vette őket, a P. Kft.-vel fennállt gazdasági együttműködését és kapcsolatát pedig felszámolta. Mindezt a P. Kft. tudomásul vette, azonban az ÉRF Zrt.-vel szemben több ízben pert indított arra hivatkozással, hogy utóbbi jogellenes magatartása okozati összefüggésben volt az őt ért kárral.
- [6] 2018. december 28-án a P. Kft. mint engedményező és az indítványozó mint engedményes engedményezési szerződést kötött.
- [7] Az indítványozó mint a P. Kft. jogutódja kártérítési per indított a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatallal szemben; a per a Debreceni Törvényszék előtt 5.P.20.105/2019. szám alatt folyt. A jelen alkotmányjogi panasz ügy előzményét képező perben a keresetlevelet az indítványozó az 5.P.20.105/2019. szám alatt folyt per elsőfokú ítéletének meghozatalát követően nyújtotta be.
- [8] A keresetlevélben az indítványozó előadta, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala (a továbbiakban: I. rendű alperes), valamint Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: II. rendű alperes; együtt: alperesek) magatartásukkal kárt okoztak neki, és ezt a kárt a Debreceni Okmányiroda ügyintézőjének eljárása keretében a perbeli járművek tekintetében a közlekedési nyilvántartásba való bejegyzése, valamint ennek eredményeként a S. Kft. korlátozásmentes tulajdonának bejegyzése okozta. A bejegyzés az indítványozónak a keresetlevélben kifejtett álláspontja szerint jogellenes volt, mert elmulasztotta figyelembe venni az E. GmbH. és a Z. Kft. közötti adásvételi szerződésben kikötött tulajdonjogi fenntartást. Ez a jogalkalmazási hiba eredményezte azt is, hogy az E. GmbH. felmondta az együttműködését a P. Kft.-vel.
- [9] Az alperesek a perben elévülési kifogást terjesztettek elő.
- [10] Az indítványozó az elévülési kifogással szemben előadta, hogy a kapcsolódó büntetőeljárás során keletkezett, 2011. február 8-án kelt jegyzőkönyvből értesült arról, hogy a Debreceni Okmányiroda a S. Kft. kérelmére 2010. szeptember 14-én bejegyezte a perbeli járművek tulajdonjogát. A Debreceni Törvényszék ezzel a perbe-

li állítással szemben azt az ellenvetést tette, hogy a PRS. Kft. – tehát az indítványozó jogelődje – a rendelkezésre álló, a szerződési láncolat elemeinek megkötése során keletkezett dokumentáció olyan megállapításokat tartalmaz, amelyekből kétséget kizáróan megállapítható, hogy a P. Kft. 2010. november 30-áig – a követelés esedékességének időpontjáig – tudomást szerzett a S. Kft. javára történő tulajdoni bejegyzésről. Az indítványozó által hivatkozott tanúvallomás egyéb, a kártérítési per szempontjából releváns információt nem tartalmazott. A kereseti követelés ezért elévült.

- [11] A Debreceni Törvényszék azt is megállapította, hogy a kereseti kérelem akkor is alaptalan, ha az bírósági úton érvényesíthető lenne. A Debreceni Okmányiroda ügyintézője jogalkalmazási hibát vétett a S. Kft. tulajdonjogának bejegyzésével. Ez a jogalkalmazási hiba azonban nem állt okozati összefüggésben a bekövetkezett kárral, az indítványozó, illetve jogelődje által sérelmezett kár ugyanis azzal összefüggésben következett be, hogy az E. GmbH. felmondással megszüntette a P. Kft.-vel kötött együttműködési szerződést. Azt kellett volna tehát bizonyítani, hogy a Debreceni Okmányiroda jogalkalmazási hibája vezetett az együttműködési szerződés felmondásához.
- [12] Emellett a rendelkezésre álló okiratok nem tartalmaznak egyértelmű bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az E. GmbH. a vételár-kiegyenlítés elmaradása miatt mondta fel az együttműködést; mi több, a Nyíregyházi Törvényszék 13.G.15-11-040012/56. számú ítélete épp ezzel ellentétes következtetés levonására alkalmas.
- [13] Ezekon túlmenően pedig az adásvételi láncolatot és az annak eredményeként kialakult helyzetet illető helyzetet érintő körülményeknek az együttműködési szerződés felmondásával való összefüggésbe hozása pusztán feltételezés.
- [14] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezését a Debreceni Ítéltábla alaptalannak találta.
- [15] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. Kérelmében hangsúlyozta, hogy az elévülés – ellentétben az első- és másodfokú bíróság álláspontjával – nyugodott, a P. Kft. ugyanis menthető okból nem érvényesítette követelését, mivel először a vele szerződéses jogviszonyban álló károkozóval szemben indított eljárást. Az indítványozó azért nem indított pert az alperesek ellen korábban, mert folyamatosan törekedett a kár áthárítására, s ennek jegyében a jogelődjével szerződésben állt társaságokat perelte először.
- [16] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében állítottakkal szemben a következőkre mutatott rá. Az elévülés nyugvásának vizsgálatakor azt kell feltárni, hogy az indítványozó (vagy jogelődje) objektíve mikor került abba a helyzetbe, hogy igényét akadálytalanul érvényesíthesse. Az igényérvényesítésre jogosult indítványozó saját döntésével határozott úgy, hogy igényét először az alperesektől eltérő személyekkel szemben érvényesíti. A másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy az indítványozónak (jogelődjének) minden szükséges információ a rendelkezésére állt, emellett az egyes bírósági eljárásokat párhuzamosan is megindíthatta volna. Az indítványozónak még 2013. január 1-jétől is közel két év alatt tisztázhatta volna a kötelezett személyét, és az eljárás deliktális alapon való kezdeményezésének nem volt akadálya. Emellett a pertaktikai megfontolások kívül esnek az önhiba fogalmi körén.
- [17] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését.
- [18] Panaszában kifogásolta azt a kúriai álláspontot, hogy az indítványozó jogelődjének, a P. Kft.-nek minden információ rendelkezésére állt a perindításhoz. Álláspontja szerint valójában ez azt az elvárást támasztaná az indítványozó felé, hogy „rendkívüli, szinte tényfeltáró nyomozati intézkedéseket tegyen” annak kiderítése érdekében, vétettek-e jogalkalmazási hibát az adásvételi láncolatban részt vett hatóságok. Ehhez képest az indítványozó jogelődje véletlenül, egy büntetőeljárás jegyzőkönyv megismerésével szerzett tudomást a hibáról. A gépjármű-nyilvántartási eljárás kapcsán a jogelőd nem gyakorolt ügyféli jogokat, őt nem értesítették az eljárás eredményéről, így jogorvoslattal sem élhetett. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) az elévülés nyugvásával összefüggésben menthető okról szól. Az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata értelmében az arányos jogkorlátozást megvalósító vizsgálatot individualizáltan kell elvégezni, ez azonban nem valósult meg akkor, amikor a menthető ok fennálltát nem az indítványozó jogelődjére specializáltan vizsgálták. A menthető ok meghatározása során szubjektív elemeket is figyelembe kell venni, ugyanis arra kell tekintettel lenni, hogy az indítványozó jogelődje az adott helyzetben elvárhatóan szabadulhatott-e a jogérvényesítést korlátozó helyzetből.
- [19] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog körében sérelmezte, hogy a Kúria nem foglalkozott a felülvizsgálati kérelemnek a járási (fővárosi) kerületi hivatalokról szóló 218/2012. (VIII. 13.) Korm. rendelet, valamint a járások

kialakításáról, és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény érintettségére, valamint a bizonyítottság kérdéseire vonatkozó részeivel.

- [20] A panaszban előadottak szerint az indítványozónak sérült az a joga, hogy a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kárt megtérítsék, mert vele szemben a Debreceni Okmányiroda tisztességtelenül (jogsértően) járt el, ily módon károkozó magatartást valósított meg következmények nélkül, a bíróságok azonban nem értékelték ezt a körülményt.
- [21] Végül az indítványozó hivatkozott arra, hogy a tisztességtelen eljárás eredményeként őt anyagi kár érte, ezért a tulajdonhoz való alapvető joga is sérült.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [23] Az indítványozó jogi képviselője 2022. június 23-án töltötte le a Kúria ítéletét, majd augusztus 22-én, a 60 napos határidőn belül, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben adta postára a panaszt. A hiánypótlási felhívást 2022. szeptember 20-án vette kézhez, majd október 17-én adta fel a hiánypótlást, ezért a hiánypótlás is a törvényes, 30 napos határidőn belül érkezett az Alkotmánybírósághoz.
- [24] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [25] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [26] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [27] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [28] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben döntött az indítványozó felülvizsgálati kérelme felől.
- [29] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevétele.
- [30] Az indítványozó az egyedi ügyben engedményezés jogcímén vett részt felperesként, ezért érintettnek minősül.
- [31] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [32] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [33] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [34] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírói eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvény-

értelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [35] A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz gondolatmenete összességében két fő állításban foglalható össze. Az egyik állítás az, hogy az eljáró bíróságok tisztességtelenül értelmezték a régi Ptk. elévülésről szóló szabályait, ugyanis túlzó elvárást támasztottak az indítványozóval szemben, kvázi nyomozati munkát vártak el tőle annak érdekében, hogy megismerje a perben hivatkozott jegyzőkönyv tartalmát és a benne rögzített jogalkalmazási hibát. A másik állítás értelmében a Kúria a felülvizsgálati ítéletben figyelmen kívül hagyta a felülvizsgálati kérelem egyes állításait és jogszabályi hivatkozásait.
- [36] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alapper során meghozott döntésekből világosan kitűnik, hogy azok sarkalatos pontját az elévülés képezi. Ez értelemszerűen következik abból a tényből, hogy az elévülés kérdésének tisztázása szükségszerű előfeltétel ahhoz, hogy a bíróság a kereseti kérelem tartalma felől érdemben dönthessen. Megfordítva: ha a követelés elévült, az a bíróság előtt – az ügyben irányadó régi Ptk. 325. § (1) bekezdése értelmében – nem érvényesíthető. Az első fokon eljáró Debreceni Törvényszék részletesen bemutatta, miért jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó jogelődje tudomással kellett rendelkeznie az indítványozó által sérelmezett tulajdoni bejegyzésről, arra ugyanis a szerződéses láncolatban résztvevők között született dokumentumokban említés esik. A követelés ezért a Debreceni Törvényszék megállapítása szerint elévült, ez pedig kizárta a követelés érdemi elbírálását annak ellenére, hogy a törvényszék kitért arra is, érdemét tekintve miért nem alapos a kereset.
- [37] Ettől kezdve a jogorvoslati eljárásokban a perbeli követelés érdemi vizsgálata csak abban az esetben lett volna lehetséges, ha bebizonyosodott volna, hogy a követelés valójában nem évült el. Ez azonban nem következett be: a másodfokú ítéletben a részleges megváltoztatás az elévülés kérdését nem érintette, a Kúria pedig hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet.
- [38] Az eljáró bíróságok mindennek fényében ismertették az ügy elbírálásához szükséges tény- és jogkérdéseket, valamint az azokra adott válaszaikat, és nem merült fel olyan, alkotmányjogilag értékelhető körülmény, amely alapján a tisztességes bírósági eljárás vagy a jogorvoslatihoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság által vizsgálandó lenne. Az eljáró bíróságok által levont következtetés – miszerint az indítványozó jogelődje rendelkezett a megfelelő ismeretekkel – és a bizonyítékok ezt alátámasztó értékelése a rendes bíróságok mérlegelésébe tartozó kérdés.
- [39] Mivel az eljáró bíróságok szerint a kereseti követelés elévült, és az elévülés kérdésében megjelölték és kifejtették döntéseik indokait, a követelés érdemére irányuló indítványozói előadás figyelmen kívül hagyása nem valószínűsíthető olyan, az Abtv. 29. §-a szerinti sérelmet, ami az érdemi alkotmányossági vizsgálatot indokolja.
- [40] Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy a panasz nem tartalmaz olyan, alkotmányjogilag releváns körülményt, ami kifejezetten a Debreceni Okmányiroda eljárásával kapcsolatosan szükségessé tenné a panasz érdemi vizsgálatát. Az eljáró bíróságok a kárfelelősséggel összefüggésben értékelték az okmányiroda eljárását, és a fentiek szerint a bíróságok döntésének érdemi vizsgálatára nincs lehetőség. Ezért a hatóság eljárása nem szolgáltat alapot az érdemi alkotmányossági vizsgálatra.
- [41] A panasz hivatkozik a tulajdonhoz való, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében megjelölt alapvető jogra. Ez a hivatkozás azon alapszik, hogy az eljáró bíróságok tisztességtelen eljárása következtében az indítványozót vagyoni kár, azaz a tulajdonát érintő sérelem érte. Ezen túlmenően, a tulajdonhoz való jog sérelmét önmagában megalapozó érvelést a panasz nem tartalmaz. A fentiekben kifejtésre került, miért nem alapozza meg a befogadást az Alaptörvény XXVIII. cikkére történő hivatkozás. Mindebből következően erre az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással sincs lehetőség.
- [42] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Abtv. 29. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2028/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3285/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pf.123/2022/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pf.123/2022/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt, az ítéletnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe (tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog), XXVIII. cikk (7) bekezdésébe (jogorvoslathoz való jog) és a XIII. cikk (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközésére tekintettel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó (I. rendű felperes) nagyszülei a földtulajdonos engedélyével birtokba vettek egy 166 négyzetméter alapterületű lakóházat és használták az ehhez tartozó bekerített, több, 1439 négyzetméter térmértékű udvarrészt. A lakóházat a nagyszülők 1965-ben az államtól megvásárolták. Az épület és az alatta lévő, valamint a hozzá kerített földterület tulajdonjoga – a korabeli polgári jogi szabályoknak megfelelően – ekkor vált el egymástól. A lakóházban a nagyszülők 1991-ig éltek, ezután jogfolytonosan az indítványozó szülei, illetve 1973-tól a perben II. rendű felperes szüleivel együtt a két család közösen használta az ingatlan. Az érintett birtoktestet a kilencvenes években belterületbe vonták, illetve többször is felosztották. A lakóház önálló helyrajzi számon szerepel az ingatlannyilvántartásban, a tulajdonosai a felperesek. Külön helyrajzi számon szerepel egy 956 m² alapterületű ingatlan, és egy 4908 m² területű erdő megnevezésű ingatlan, ezeknek más tulajdonosai vannak.
- [3] Az indítványozó és a II. rendű felperes elbirtoklás iránt indított pert, az elbirtoklási kérelem az egyik ingatlan teljes egészére, továbbá az erdő megnevezésű ingatlan 401/4908 tulajdoni eszmei hányad részére vonatkozott.
- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Érvelésének lényege szerint az eljárás során bizonyossá vált, hogy a felperesek, illetve jogelődjeik a kérdéses földterületet a kilencvenes évektől kezdődően egészen 2017-ig igyekeztek megvásárolni annak mindenkori tulajdonosától; 1999-2014 között a felperesek állításuk ellenére sem tekintették sajátjuknak a lakóházuk körüli földterületet, a birtokhelyzetüket nem tekintették véglegesnek.
- [5] A felperesek fellebbezésére eljáró törvényszék az elsőfokú ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján, mint érdemben helyes ítéletet, helyben hagyta.
- [6] 1.2. Az alkotmányjogi panasz – a konkrét ügy, az elsőfokú eljárás kritikája, az ítéletek és az eljárási, anyagi jogi jogszabályok részletes ismertetése, a bírói gyakorlat említése után – az Abtv. 29. §-a szerinti befogadási feltétel teljesülése körében a következőket adja elő a D) pontjában.
- [7] „A polgári peres eljárásban megnyilvánuló eljárási alapjogvédelem (eljárási igazságosság) a törvényekben szabályozott alapjogok bíróság előtti érvényesíthetősége együttesen a jogállamisági kritériumrendszer alappilléreit alkotják, és az állami önkény keretek közé szorítását célozzák az egyén szabadságjogai védelme érdekében.” Alkotmánybírósági határozatokat, az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkét és a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványait felhívva azzal érvel, hogy „a tisztességes eljárás elvének érvényesülését a most támadott Székesfehérvári Törvényszék előtti eljárásában a tisztességes eljárás fentebb rögzített részjogosítványain keresztül lehet vizsgálni.”
- [8] A panasz szerint „a bíróság a jelen alkotmányjogi panaszindítványom A) pontjában rögzített pertörténet és a tényállás során jelzett eljárási és anyagi jogszabályokat alaptörvény-ellentétesen értelmezte, így azok az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdését sértik. Azok az alaptörvény ellenes jogszabály értelmezések az eljárás alkotmányos garanciáit érintik, mint a fair eljárás elve, az eljárás igazságosságának elve, a jogbizton-

ság, kiszámíthatóság, megbízhatóság elve, átláthatóság elve, az ügyfelek egyenlőségének elve, az önrendelkezés elve, a felek közötti fegyverzet egyenlőségének elve, és a jogorvoslathoz való jog, amelyek a további részjogosítványokra bonthatók. Az elbirtoklás törvényi szabályainak megsértése egyben a tulajdonhoz való jog megsértéséhez is vezetett.”

- [9] Vagyis a panasz visszautal az Abtv. 29. §-ára vonatkozó feltételek teljesítése előadása körében a panasz A) pontjára. A panasz A) pontja tartalmazza, hogy az elsőfokú bíróság az alperesek érdemi védekezését, illetve ellenkérelmét – sem a beérkezése után, sem pedig a perfelvételi tárgyaláson – nem vizsgálta abból a szempontból, hogy az a Pp. 199. § (2)–(3) bekezdéseiben foglalt követelményeknek megfelel-e; az elsőfokú bíróság az első perfelvételi tárgyaláson csak az indítványozót hallgatta meg, de idő hiányában sem a II. rendű felperest, sem pedig a II. rendű alperest – aki egyben az I. rendű alperes törvényes képviselője – meghallgatni nem tudta; az elsőfokú bíróság mellőzte a bizonyítási eljárás lefolytatását és a felajánlott tanúk meghallgatását. A panasz A) pontja ezt követően az elsőfokú ítélet indokolása egyes pontjait, ezek között a megállapított tényállást vitatja. A panasz szerint „az egyoldalúan és hiányosan feltárt (beállított) tényállás alapján és bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül az eljáró bíróság sem hozhatott megalapozott ítéletet. Az I. fokú ítélet elleni fellebbezésünkben részletesen indokoltuk az ítélettel kapcsolatos aggályainkat.” A panasz szerint a másodfokú bíróság ítélete téves, iratellenes, állításai és rosszindulatú következtetései minden alapot nélkülöznek. „Mindezeket az állításokat a fellebbezésünkben, és az alperesek fellebbezési ellenkérelmére tett észrevételeinkben részletesen cáfoltuk, és rámutattunk azokra a csúsztatásokra, amelyeket a perben keletkezett iratok nem támasztanak alá. [...] [A]z eljáró bíróságok ítélete téves jogértelmezésen alapul, és okszerűtlenek, valamint életszerűtlenek a bíróságok következtetései, melyek bennünket hátrányosan megkülönböztet az alperesekkel szemben, és rosszindulatúak egyben.”
- [10] A panasz 22. pontja alkotmánybírói határozatokat idéz, az elbirtoklás feltételeit, bírói gyakorlatot, majd megismétli a bírói döntések kritikáját.
- [11] A panasz szerint a tisztességes eljárás követelményeit sérti az is, hogy a bíróság nem vizsgálta az alperesek igazmondási, eljárás támogatási és együttműködési kötelezettségének teljesítését, így az ítéletet nem a valós tényállásra, és jogállításokra alapozta; nem felel meg az anyagi igazságosság követelményének a bíróság azon eljárása sem, hogy a Ptk. 5:44. §-ában rögzített, eltérő értelmezést kizáró, elbirtoklásra vonatkozó szabályt alkotmányellenesen értelmezve kizárta az indítványozó ingatlan-nyilvántartáson kívül, elbirtoklással szerzett tulajdonszerzését; nem felel meg a fair eljárás követelményének az sem, amikor az idős felpereshez azt a kérdést intézi a bíróság, hogy: „A jogelődökkel együtt mikor határozták el a kérdéses területek elbirtoklását.”; sérti a tisztességes eljárás követelményét az is, amikor a bíróság a 15 éves elbirtoklási idő letelte után tett peren kívüli egyezségi ajánlatot az elbirtoklási idő megszakadásaként értékelte, és kizárta ezzel a sajátként történt elbirtoklásra való hivatkozást.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapügy tárgyát képező eljárásban felperes volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A sérelmezett bírósági ítéletet – az indítványozók tájékoztatása szerint – 2022. október 13-án közzétették. Az alkotmányjogi panaszt 2022. december 12. napján – a törvényes határidőn belül – nyújtotta be az indítványozó. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [15] 3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. § (1) bekezdését, amelyek alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a kifogásolt bírósági ítéletet, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, ezzel a beadvány eleget tett a határozott kérelem követelményének

- [16] 3.1. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] A beadványban szereplő – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állított – alapjogi sérelmet illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) megállapította, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem azt sérelmezte, ahogyan a bíróságok az elbirtoklás iránti keresetét elbírálták. Ezzel összefüggésben állította az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének (jogorvoslathoz való jog) sérelmét is.
- [18] A jelen esetben a panasz a tényállás megállapítását, a bizonyítást, és az ebből – a Ptk. vonatkozó rendelkezései alkalmazásával – levont jogi következtetést vitatja, anélkül, hogy az Abtv. 29. §-a szerinti feltételek bármelyikének fennállását meggyőzően előadná.
- [19] Az elsőfokú bíróság indokolta, hogy az elbirtoklás egyik feltétele miatt nem áll fenn a konkrét esetben, és miért nem szükséges a jelen esetben további vizsgálódás (lásd: Járásbíróság ítélete [49]–[59]). A törvényszék ítélete ismertette a fellebbezés indokait (Indokolás [3]–[8]), és azokra kitért [11]–[21]).
- [20] 3.2. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. és 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Ebből következően az Alkotmánybíróság a döntés irányának, a bizonyítékok körének, mérlegelésének és értékelésének felül bírálataira nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [21] 4. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben a fentiek szerint nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2901/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3286/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.1.365/2021/17. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Pálvölgyi László ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 2020. október 30-án kihirdetett 1.B.90/2018/52. számú és – a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.33/2021/11. számú végzése folytán – 2021. június 22-én jogerős ítéletével az indítványozót vesztegetés bűntette miatt 300 napi tétel, napi tételenként 1 500 forint, mindösszesen 450 000 forint összegű pénzbüntetésre ítélte.
- [4] A jogerős ítéleti tényállás – alkotmányjogi panasszal érintett részének – lényege a következő.
- [5] Az indítványozó a zártkörűen működő részvénytársaság kereskedelmi igazgatójaként több, azonos tartalmú termeltetési keretszerződést kötött egy termelővel. A termelő arra vállalt kötelezettséget, hogy a zrt. kizárólagos tulajdonát képező, meghatározott számú napos libát a jó gazda gondosságával szakszerűen felneveli, és a zrt. részére átadja az előzetesen közölt átvételi napon. A kihelyezett állomány tulajdonjogát a zrt. fenntartotta.
- [6] A szerződéses időszakban az állatállományban fertőzés miatt folyamatos volt az elhullás. A termelő az egyik állatállomány kapcsán azt jelezte a zrt. felé, hogy állategészségügyi problémák miatt nem lehetséges az állatállomány szerződés szerinti időpontban történő elszállítása. Javasolta az állatállomány tollfosztását azzal, hogy az így szerzett tollpénzből tudná etetni az állatokat. Az indítványozó közölte a termelővel, hogy nem engedélyezi a tollfosztást, és ha az elszállítás a tollfosztás miatt meghiúsul, úgy az a termelőnek felróható szerződészegésnek minősül.
- [7] A vonatkozó jogszabályok alapján az állatorvos jogosult igazolást kiállítani arról, hogy az állatállományt megvizsgálva azt egészségesnek és szállításra alkalmasnak találta. A termelő szolgáltató állatorvosa egy állatgyógyászati és kereskedelmi kft. ügyvezető igazgatója volt ebben az időben, de tevékenységét a libaállomány egészségügyi ellátásával kapcsolatban magán-állatorvosként mint egyéni vállalkozó látta el.
- [8] Az indítványozó a zrt. kereskedelmi igazgatójaként egyeztetett az állatorvossal a tervezett libaszállításról, s az állatorvos arról tájékoztatta, hogy az állatállomány a kezelése alatt áll, erre tekintettel ellenzi a tervezett szállítást és a szállításhoz szükséges állatorvosi igazolást nem kívánja kiállítani. Az indítványozó ekkor azt a kijelentést tette, hogy amennyiben az állatorvos kiállítja a szállításhoz szükséges igazolást, akkor a többszörösét fizetné annak, mint amit az állatorvos a termelőtől kap. Az állatorvos a kérésnek nem tett eleget és a kért igazolást nem állította ki, így a tervezett szállítás meghiúsult.
- [9] Az eljáró bíróság az indítványozót bűnösnek mondta ki a Btk. 290. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő, gazdálkodó szervezet önálló intézkedésre jogosult tagjának kötelessége megszegésére irányuló vesztegetés bűntettében.
- [10] A bíróság jogerős határozata ellen az indítványozó védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt elsődlegesen felmentés, másodlagosan a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése és új eljárásra utasítás érdekében.
- [11] Álláspontja szerint az eljáró bíróságok törvénysértően mondták ki bűnösnek az indítványozót vesztegetés bűntettében, helytelenül választották meg az alkalmazandó jogszabályt és nem helyes a cselekmény minősítése sem. A bíróságok a vesztegetés minősített esetének megvalósulásához szükséges jogi alapként a Pp. és a Ptk. gazdálkodó szervezet fogalmából indultak ki, amelyek szerint nem vitásan az egyéni vállalkozó is gazdálkodó szervezet. A védő álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem ismerték fel, hogy az a jogi kötelezettség, amely-

nek a megszegésére történő felhívás releváns, a magán-állatorvoshoz kötött, és nincs összefüggésben a gazdálkodó szervezettel, mert ezen kötelezettség alanya kizárólag a magánvállalkozó lehet. Kifejtette tovább, hogy a magán-állatorvos ebben a minőségében az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evecv.) alapján nem lehet egyéni vállalkozó, így e tevékenység gyakorlására az egyéni vállalkozóra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók. Ezért a terhelt terhére rótt bűncselekmény alapesete sem alapítható meg.

- [12] A Kúria a 2022. november 4-én meghozott Bfv.III.1.365/2021/17. számú végzésével a felülvizsgálati indítványt elbírálva a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [13] A Kúria megvizsgálta, hogy az egyéni vállalkozó gazdálkodó szervezetnek minősül-e, továbbá, hogy az állatorvos a tevékenysége kifejtésekor önálló intézkedésre jogosult személy volt-e.
- [14] Kifejtette, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 8. pontja – és az azt kitöltő jogszabály alapján – az egyéni vállalkozó gazdálkodó szervezetnek minősül. Egyéni vállalkozó esetében azonban a dolog természetéből adódóan nem a szervezeten belüli pozíció, a gyakorolt hatáskör vagy a szervezet működésére kiható döntési jogosultság a meghatározó annak eldöntésekor, hogy valaki önálló intézkedésre jogosult-e. A Kúria szerint ez ugyanis valójában automatizmushoz vezetne, vagyis egyéni vállalkozó mint gazdálkodó szervezet esetében mindig a bűncselekmény minősített esetét kellene megállapítani. A speciális alanyiság szempontjából ezért a konkrét tevékenység végzésének, egyes döntési jogosultság meglétének, egy adott folyamat mikénti elvégzésének van jelentősége.
- [15] A Kúria a tényállás alapján azt állapította meg, hogy a magán-állatorvosnak állatorvosként olyan kizárólagos jellegű állat-egészségügyi döntési jogköre volt, amely alapján határozta meg az állatok elszállításának lehetőségét. Az általa kiadható állatorvosi bizonyítvány hiányában sor sem kerülhetett arra, hogy a hatósági állatorvos az állatok szállítását engedélyezze.
- [16] A Kúria ekként – egyetértve a jogerős ítélet jogi minősítésével – megállapította, hogy ilyen jellegű tevékenység érdekében jogtalan előny adása vagy ígérese nyilvánvalóan azt jelenti, hogy az elkövető az adott kizárólagos döntési, ezáltal hatalmi helyzetben lévő személynek az ebbéli helyzetét felhasználva kívánta az érdekét érvényesíteni. Ez pedig fokozott társadalomra veszélyességet jelent, miáltal szigorúbb büntetőjogi megítélést eredményez.
- [17] 1.1. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kiskunfélegyházi Járásbíróság 1.B.90/2018/52. számú ítélete, a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.33/2021/11. számú és a Kúria Bfv.III.1.365/2021/17 számú végzése ellen.
- [18] Indítványában az Alaptörvény 28. cikkének, a XXVIII. cikk (1), (2) és (4) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [19] Álláspontja szerint ügyében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog azért sérült, mert az eljáró bíróságok az Alaptörvény 28. cikkét figyelmen kívül hagyva önkényesen értelmezték a jogszabályokat. Álláspontja szerint a büntetőjogi szabály a gazdálkodó szervezet vonatkozásában utaló szabályt alkalmaz a cselekmény elkövetésekor a régi Ptk.-ra, míg annak elbírálásakor a Pp. szabályainak alkalmazhatóságára. Mindkét szabály szerint az egyéni vállalkozó a Btk. által aktuálisan hivatkozott, keret jogszabálya alapján gazdálkodó szervezetnek minősül. Az indítvány szerint az egyéni vállalkozóra vonatkozó Evecv. kifejezetten tiltja annak a magán-állatorvosra vonatkozó alkalmazását, a speciális jogszabály kizárólag a személyi jövedelemadó és járulékfizetés megállapítása okából utal az egyéni vállalkozóra. Sérelmezte továbbá, hogy a magánállatorvos mint egyéni vállalkozó a büntetőjog értelmezésében önálló intézkedésre jogosult személy.
- [20] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Ehhez képest az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [21] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [22] Alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítvány határidőben érkezett. Az indítványozó jogi képviselő útján jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.

- [23] Az indítványozó az alapügyben, a büntetőjogi felelősségéről döntést hozó első- és másodfokú határozatot, valamint a jogerős ítéletet hatályában fenntartó felülvizsgálati eljárásban meghozott végzést támadta, mely döntések az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek.
- [24] Az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyben terhelt volt.
- [25] 2.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, továbbá indokolja a bírósági döntések Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [26] Ezzel szemben az alkotmányjogi panasznak az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) és (4) bekezdése, valamint a 28. cikk sérelmét állító része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában, valamint a 27. §-ban meghatározott feltételeknek. Az indítvány ebben a részében kizárólag az Alaptörvény rendelkezését jelöli meg, azonban azt nem, hogy a megjelölt rendelkezések pontosan miért és milyen összefüggésben sérültek volna. Következésképpen az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást, ezért az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az indítványt ebben a részében érdemben nem vizsgálhatta {3244/2022. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság mindezen felül jelen ügyben is rámutat arra, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére önmagában hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {vö. 3466/2020. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]; 3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]}, továbbá az indítványozó érvelése sem hozható összefüggésbe a 28. cikkben megfogalmazott követelményekkel.
- [28] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [29] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [30] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróságok önkényes jogértelmezése következtében sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.
- [31] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltétellel összefüggésben elsőként jelen ügyben is megállapítja, hogy a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem hagyományos értelemben vett jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {vö. 3224/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [20]; 3507/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [10]; 3471/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [21]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; 3462/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {vö. 3529/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [21]; 3154/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 5/2020. (I. 29.) AB végzés, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes bírósági eljárás konkrét ismérveit. Így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik {vö. 3294/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [55]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá.
- [34] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában felhozott minden kifogására az eljáró – a bűnösség kérdésében döntéshozatalra hivatott és jogosult – bíróságoktól választ kapott.
- [35] A jogerős ítélet, majd pedig a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott végzése részletes indokát adta annak, hogy az egyéni vállalkozó milyen jogszabály alapján minősül gazdálkodó szervezetnek, továbbá az alapügyben

- az állatorvos miért volt önálló intézkedésre jogosult személy (elsőfokú ítélet, Indokolás [48]–[49], másodfokú végzés, Indokolás [28]–[33], Kúria végzése, Indokolás [34]–[52]).
- [36] Amint az Alkotmánybíróság korábban is kifejtette, „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [37] Ezzel szemben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének állításával valójában megismételte az elsőfokú, majd a jogerős döntéssel szemben felhozott, és a másodfokú bíróság, valamint a Kúria által már megválaszolt kifogásait.
- [38] Az indítvány valójában és kizárólag az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikája. Az indítványozónak a bírói döntés ellenében felhozott kifogásai törvényességi, szakjogi tárgyúak.
- [39] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következésképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [40] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/94/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3287/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Bpkf.10.204/2022/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Gyórfy István ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 6.B.574/2016/55. számú ítéletével, a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.7621/2020/26. számú ítéletével, a Fővárosi Törvényszék 29.Bpi.12.295/2021/4. számú végzésével, valamint a Fővárosi Ítéltábla 4.Bpkf.10.204/2022/4. számú végzésével szemben.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 2020. január 29-én meghozott 6.B.574/2016/55. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozót folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, valamint 3 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében. Az elsőfokú bíróság az indítványozót halmazati büntetésül hat év börtön fokozatú szabadságvesztésre, hat év közügyektől eltiltásra és hat év időtartamra pénzkezelésével járó foglalkozás gyakorlásától eltiltásra ítélte.
- [4] Az elsőfokú bíróság szerint a hitelintézetnél dolgozó indítványozó – prémium bankári munkakörét felhasználva – két idős házaspár tudta és beleegyezése nélkül jogellenesen hajtott végre értékpapír visszaváltást. Az indítványozó az ügyfelek befektetési számláján megjelent pénzüsszegeket eltulajdonította, mivel azokat több részletben átutalta gyermeki barátjának számlájára, aki a jóváírásokat napokon belül készpénzben felvette és azt átadta az indítványozónak. Az ítélet szerint az indítványozó tevékenysége során hamis eseti megbízásokat, valamint átutalási megbízást használt fel. Az indítványozó az egyik ügyfél vonatkozásában továbbá értékesítette annak értékpapírjait, az érintett összeget Euróra váltotta, majd azt spekulációs céllal görög államkötvénybe fektette az ügyfél nevében. A tranzakcióhoz használt megbízások hamis ügyfél aláírást tartalmaztak, az ügyfél a tranzakcióról nem tudott. Az elsőfokú bíróság a vádlott azon nyilatkozatát, miszerint fenyegetés hatása alatt állt a cselekmények elkövetésekor nem fogadta el, mert az indítványozó saját vallomása szerint sem bírt a fenyegetéssel vádolt személy tudomással arról, hogy a neki adott pénzeket az indítványozó a hitelintézettől tulajdonította el, az az indítványozó saját döntése volt.
- [5] A védelmi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Törvényszék 2021. szeptember 28-án meghozott 20.Bf.7621/2020/26. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta az indítványozó cselekményeit folytatólagosan elkövetett sikkasztás bűntettének és 7 rendbeli – egy esetben folytatólagosan elkövetett – hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítette, a kiszabott szabadságvesztés tartamát pedig öt évre enyhítette.
- [6] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbíráta, ennek során megállapította, hogy a kerületi bíróság a büntetőeljárás szabályait betartva járt el, az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértést nem követett el. A másodfokú bíróság szerint az indítványozónak – tárgyalás tartását követően pontosított – tényállásban írt cselekményeinek helyes jogi minősítése sikkasztás. A másodfokú ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság részletesen elemezte az indítványozó azon védekezését, miszerint a terhére rótt cselekményeket fenyegetés hatása alatt követte el és okszerűen vezette le álláspontját.
- [7] A Fővárosi Törvényszék 29.Bpi.12.295/2021/4. számú 2022. január 24-én meghozott végzésével elutasította az első- és a másodfokú bíróság határozatai ellen bejelentett perújítási indítványt. Az indítványozó a perújítási indítványban megismételte azt az alapügy során már megtett nyilatkozatát, miszerint a terhére rótt cselekményeket fenyegetés hatására követte el, egyes tanúk pedig valótlán vallomást tettek. Állítása igazolására poligráfos

hazugságvizsgálatról készült jegyzőkönyvet csatolt, továbbá utalt olyan hangfelvételre, amelyen a fenyegetés hallható. A végzés szerint az indítványozó a perújítási indítványában és a csatolt iratokban tett nyilatkozatát az alapügyben is előadta, mind a fenyegetésre, mind a tanúk vallomásának elfogadhatatlanságára is hivatkozott. A végzés szerint az alapügyben eljáró elsőfokú bíróság az indítványozó vallomását minden részletre kiterjedően értékelte, mérlegelte, összevetette az okirati bizonyítékokkal, illetve a tanúk, így az indítványozó által fenyegetéssel vádolt személy, a további tanúk és a perújítási indítványban szereplő tanúk vallomásával, s azt ennek alapján vetette el, mely döntésének indokát adta. Az alapügyben másodfokon eljáró bíróság úgy ítélte, hogy az elsőfokú bíróság részletesen elemezte az indítványozó védekezésének ezen irányát, értékelte továbbá valamennyi tanú vallomását. A végzés szerint a poligráfos hazugságvizsgálatról készült jegyzőkönyv legfeljebb vallomásként vagy okiratként értékelhető, az alapügyben eljáró bíróságok pedig az indítványozó – a hazugságvizsgálat alapját képező – vallomásait teljeskörűen értékelték, elemezték, így az perújítási okot nem alapo meg. A végzés a hivatkozott hangfelvétellel összefüggésben rögzíti, hogy arra az indítványozó már az alapeljárásban is hivatkozott, azonban azt nem csatolta, a beszerzésre irányuló bizonyítási indítványát pedig már az alapügyben eljáró elsőfokú bíróság elutasította.

- [8] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 2022. március 29-én meghozott 4.Bpkf.10.204/2022/4. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék 2022. január 24-én meghozott 29 Bpi.12.295/2021/4. számú – a perújítási indítványt elutasító – végzését helyben hagyta. A Fővárosi Ítéltábla szerint a Fővárosi Törvényszék okszerűen fejtette ki, hogy az indítványozó perújítási indítványában nem hivatkozott olyan új tényre vagy új bizonyítékra, amely valószínűsítene, hogy a perújítási eljárásban őt fel kellene menteni, illetve vele szemben lényegesen enyhébb büntetést kellene kiszabni. A Fővárosi Ítéltábla szerint ugyanaz a bizonyíték más forrásból, más bizonyítási eszköz révén nem új bizonyíték, az indítványozó vallomását az alapügyben eljáró bíróságok már vizsgálták és értékelték. A Fővárosi Ítéltábla szerint az indítványozó perújítási indítványa lényegében az alapügyben eljáró bíróságok által beszerzett és figyelembe vett bizonyítékok átértékelését kérte, azaz a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét és annak eredményét támadta, anélkül, hogy a büntetőjogi felelősség szempontjából releváns tényre vonatkozó új bizonyítékra hivatkozott volna.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény a B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (2) bekezdésének, az I. cikk (3) bekezdésének, a IV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseinek, valamint a 28. cikkének sérelmére hivatkozva kérte az alapügyben és a perújítási indítvány kapcsán eljáró bíróságok döntéseinek megsemmisítését, indokai a következők.
- [10] Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti, hogy a másodfokú bíróság „tettazonosságra” hivatkozással más minősítés alá eső bűncselekmény elkövetésében mondta ki bűnösnek a vádlottat (külön végzés nélkül), mint amiről mind a vádirat, mind pedig az elsőfokú bíróság rendelkezett. Indokai szerint a másodfokú bíróság a minősítés megváltoztatásával mindösszesen az elsőfokú eljárással szemben felhozott eljárási kérdések egy részét igyekezett „rendezni”, azért, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét ne kelljen hatályon kívül helyezni és az eljárást megismételni. A minősítéssel összefüggésben az indítványozó arra is hivatkozott, hogy az alapügy elsőfokú eljárásában a hitelintézet nem vehetett volna részt sértettként, sértetti jogokat nem gyakorolhatott volna.
- [11] Az indítványozó szerint ugyancsak a tisztességes eljárás sérelmét jelenti, ha a bírósági eljárás során csak és kizárólag addig kerül folytatásra a bizonyítási eljárás, ameddig az a vádiratban foglaltak alátámasztására alkalmas, de a vádlott/védő által előterjesztett bizonyítási indítványok teljesítésére nem kerül sor. Indokai szerint az elsőfokú eljárás során a bizonyítás mindvégig „fordítva” az eljárási törvény rendelkezéseivel ellentétesen folyt akként, hogy a bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatásának keretében csak és kizárólag a kérelmező nyilatkozatainak a cáfolatára vett fel bizonyítást. Ezáltal álláspontja szerint a bíróság a vádlottat kötelezte arra, hogy az ártatlanságát bizonyítsa.
- [12] Az indítványozó szerint a perújítási eljárásnak éppen az a célja, hogy az alapeljárás során fel nem merült, figyelembe nem vett bizonyíték váljon az eljárás részévé, a kérelmezővel szemben „lefolytatott” perújítási eljárás ténylegesen azt eredményezte, hogy az alapügyben még nem, a perújítási eljárásban pedig már nem tudott bizonyítékot szolgáltatni. Mindezekon túlmenően a perújítási eljárás során történő – az indítványozó szerint pusztán – formális eljárás egyúttal ellentétes a hathatós jogorvoslathoz való joggal, hiszen ténylegesen elzárja a jogorvoslat igénybevételének lehetőségétől, mindez álláspontja szerint nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sem. Indokai szerint a perújítási eljárás során érdemben kellett volna értékelni

a perújítási okként megjelöltek és azokat összességében vizsgálva állást foglalni a perújítás kérdésében, ugyanakkor álláspontja szerint jelen esetben ezen értékelő tevékenységre nem került sor, vagyis el nem bírált bizonyítékról van szó. Az indítványozó ezzel összefüggésben arra is hivatkozott, hogy büntetőjogi felelősségének megállapítása során szavahihetőségének léte vagy nem léte volt a büntetőjogi főkérdés, ezért azon szakértői vélemény, amely a kérelmezőnek az ügygel kapcsolatos szavahihetőségére vonatkozik, alapvető, a kérelmező büntetőjogi felelősségét érintő. Ennek figyelmen kívül hagyása pedig a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét okozta.

- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [14] 2.1. Az indítványozó a perújítási indítvány elutasítását helybenhagyó Fővárosi Ítélet tábla végzését 2022. április 5-én vette át. Az indítványozó – kizárólag a perújítási indítványának elbírálását követően – nyújtott be 2022. június 3-án alkotmányjogi panaszt, amelyben az alapügyben hozott döntéseket is támadta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a perújítási indítvány kapcsán hozott döntésekkel szemben – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint – határidőben érkezett.
- [15] Az Alkotmánybíróság főtárgya tájékoztatta az indítványozót, hogy a perújítási indítványt elutasító döntés – ha az indítványozó a rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette – önállóan is támadható alkotmányjogi panasszal, de ebben az esetben az Alkotmánybíróság csak a perújítási indítvány elutasítását vizsgálja, a jogerős döntés nem. A tájékoztatás arra is kiterjedt, hogy az alkotmányjogi panasz az alapügy vonatkozásában elkésett, alkotmánybírói eljárás megindításának a jogerős ítélet ellen nincs helye, az Abtv. 30. § (4) bekezdése szerinti határidő leteltére figyelemmel igazolási kérelem előterjesztésére nincs lehetőség.
- [16] Az indítványozó mind az indítványban, mind annak kiegészítésében ismételtelén kifejtette, hogy álláspontja szerint az alapügy határozatai kapcsán alkotmányjogi panasza nem tekinthető elkésettnek, mert a jogerős döntés számára postai úton, levélszekrénybe való bedobással lett kézbesítve, így annak kézbesítési ideje nem ismert (Indítvány [40]). Álláspontja szerint az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerinti 60 napos határidő nem kezdődik el olyan esetben, ha a hivatalos küldeményekre vonatkozó szabályok megsértésével, levélszekrény útján került sor a hivatalos küldemény kézbesítésére. Ebben a körben az indítványozó arra is utalt, hogy az alaptörvény-ellenes alapügyben való bírósági eljárást perújítási eljárás keretében kívánta volna orvosolni, azonban a perújítási eljárásban sem kapott hathatós jogvédelmet (Indítvány [37]).
- [17] Az Abtv. alapján a döntés közlésének elmaradása esetén az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a tudomásszerzéstől, vagy az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított hatvan nap. Az Alkotmánybíróság olyan alkotmányjogi panasz tárgyában is dönthet, amelyet az indítványozó rajta kívül álló elháríthatatlan okból történő akadályoztatása folytán a határidő eltelte után nyújtott be, és az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül – az elbírálásra alkalmas indítvány előterjesztésével egyidejűleg – igazolási kérelmet nyújt be. A döntés közlésétől számított száznyolcvan nap elteltével nincs helye alkotmánybírói eljárás megindításának [Abtv. 30. § (2)–(4) bekezdése].
- [18] Kétségtelen, hogy az alapügyben 2021. szeptember 28-án hozott jogerős ítélet kézbesítésének pontos napja az indítványozó vonatkozásában nem ismert. Kétségtelen ugyanakkor, hogy a jogerős döntés kézbesítése – az indítványból kitűnően – az indítványozó vonatkozásában nem maradt el, továbbá az indítványozó a jogerős döntés alapján nem alkotmányjogi panasz benyújtása, hanem rendkívüli jogorvoslat igénybevétele mellett döntött 2021. október 25-ei perújítási indítványa alapján (figyelemmel a 2021. október 22-én készült poligráfos hazugságvizsgálatra).
- [19] Ehhez képest, továbbá a perújítási indítvány időpontja alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alapügyben hozott döntések vonatkozásában az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (4) bekezdés szerinti száznyolcvan napon túl került benyújtásra 2022. június 3-án, igazolási kérelem előterjesztésére nem volt lehetőség {vö. 3218/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [17]}. Következésképpen az alkotmányjogi panasz az alapügyben hozott döntésekkel szemben elkésett.

- [20] 2.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettsége fennáll a perújítási indítvány kapcsán hozott végzésekkel összefüggésben, számára további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, a jogi képviselő meghatalmazását az indítványozó csatolta [Abtv. 27. § (1) bekezdés].
- [21] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszhoz határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése rögzíti. Az indítvány az ebben foglalt feltételeknek a következők szerint részben megfelelt.
- [22] Az indítvány megjelölte azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntéseket, továbbá kifejezett kérelmet ad elő ezek megsemmisítésére.
- [23] Az Abtv. 52. §-a szerinti határozott kérelem követelményének részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az indítvány e követelményt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában teljesíti.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanakkor, hogy az indítvány az Alaptörvény a B) cikk (1) bekezdésének, az R) cikk (2) bekezdésének, az I. cikk (3) bekezdésének, a IV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, a XXVIII. cikk (3) bekezdésének, valamint a 28. cikkének sérelmére vonatkozóan alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást nem tartalmazott.
- [25] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [26] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [27] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a perújítás megengedhetősége kérdésében döntésre jogosult bíróságok elutasították a perújítási indítványát, álláspontja szerint a bíróságok formális – az indítványozót a bizonyítás lehetőségétől elzáró – eljárásuk során nem értékelték a perújítási okként megjelölteket.
- [28] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltétellel összefüggésben elsőként jelen ügyben is megállapítja, hogy a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem hagyományos értelemben vett jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {vö. 3224/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [20]; 3507/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá.
- [29] Az eljáró bíróságok a következőket ítélték meg: megfelelően vizsgálták a perújítás megengedhetőségét az indítványozó ügyében. Ennek során megállapították, hogy a Be. 637. § (1) bekezdés a) pont esetében a perújítás megengedhetősége kérdésében döntést hozó bíróságok három egymásra épülő feltételt vizsgálnak meg: *i)* a bejelentett bizonyíték újnak tekinthető, az alapügyben nem merült fel, vagy felmerült, de azt az eljáró bíróság nem értékelté, és *ii)* az (ekként) újnak tekintendő bizonyíték alkalmas arra, hogy valamely tény – jogerős határozatban foglaltaktól – eltérő, vagy önmagában új tény megállapítását eredményezze, s végül *iii)* az újnak tekintendő bizonyíték az eltérő, illetve új tény megállapítására alkalmassága folytán perdöntő jellegű, egyben azt is valószínűsíti, hogy lényegesen meg kell változtatni a jogerős határozat bűnösségre, vagy büntetékiszabásra vonatkozó rendelkezését, illetve az eljárást meg kell szüntetni [vö. 3163/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [26], BH2021. 162., elsőfokú végzés, Indokolás 2. oldal, 6. bekezdés]. Bármely feltétel hiánya a perújítás elrendelésének akadálya.
- [30] Jelen ügyben a perújítás megengedhetősége kapcsán eljáró bíróságok vizsgálták és megállapították, hogy a poligráfus hazugságvizsgálatról készült jegyzőkönyv legfeljebb az indítványozó vallomásaként vagy azt tartalmazó okiratként vehető figyelembe, továbbá rögzítették, hogy az alapügyben eljáró bíróságok az indítványozó vallomását – a fenyegetésre is kiterjedően – vizsgálták és értékelték.
- [31] A perújítás megengedhetősége feltételeinek vizsgálata az eljáró bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata. Következésképpen az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírói döntés miként foglalt állást a perújítás törvényi feltételeinek meg-

léte kérdésében. Az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül ugyanis nem értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {vö. 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [32] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslati eljárásokra terjed ki. Vagyis azt a követelményt támasztja, hogy az elsőfokon meghozott bírósági döntésekkel szemben magasabb bírói fórumhoz lehessen fordulni {vö. 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Mindezt figyelembe véve az Alkotmánybíróság jelen ügyben is megállapítja, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a perújítási eljárás esetleges elmaradása nem alapozza meg {3300/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [53]}. Rámutat az Alkotmánybíróság arra is, hogy a Fővárosi Törvényszék perújítási indítványt elutasító végzésével szemben – a Be. rendelkezéseinek megfelelően – jelen esetben is rendelkezésre állt jogorvoslati lehetőség az indítványozó számára.
- [33] 3.2. Következésképpen az indítvány nem vetett fel a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség iránti kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségüként értékelhető kérdést. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [34] 4. Ekként az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 29. §-ére, 30. § (1) és (4) bekezdésére, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d) és h) pontjára tekintettel visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1474/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3288/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.135/2022/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kollarics Flóra ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt.
- [3] Az indítványozó és az alperes egymással szomszédos családi házas ingatlanok tulajdonosai. Az alperes hőszivattyúból és szellőztetőből álló fűtésrendszert alakított ki. Ez egy nagymértékben automatizált rendszer, amely az alperesi ingatlanok az indítványozó ingatlana felőli oldalsó falától kb. egy méterre, gyakorlatilag a talaj szintjére lett elhelyezve. A két ingatlant elválasztó kerítést az alperes átalakította oly módon, hogy hangszigetelés céljából parafaburkolatot szerelt fel. A szellőztetőre két légtelítő-könyököt szerelt, hogy a levegő ne az indítványozó ingatlana irányába távozzon.
- [4] Az indítványozó keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:23. §-ára hivatkozással kérte, hogy a bíróság előzetesen végrehajtható ítéletével azonnali hatállyal kötelezze az alperest birtoklása zavarásának megszüntetésére akként, hogy rendelkezik a hőszivattyú és a szellőztető leszereléséről és áthelyezéséről az alperesi ingatlan előkertjébe oly módon, hogy azok ne az indítványozó kertjére nézően legyenek felszerelve. Keresetét azzal indokolta, hogy az alperes a hőszivattyú és a szellőztető működtetésével az indítványozót lakóingatlanának használatában, a nyugodt pihenésben zavarja, a hang, a légáram és a meleg levegő korlátozza az ingatlan rendeltetésszerű használatát.
- [5] A keresetet az Érdi Járásbíróság elutasította. A tényállás tisztázása érdekében a bíróság a felek ingatlanjain helyszíni tárgyalást tartott. Ennek során rögzítette, hogy a hőszivattyú kültéri egysége megjelenésében és a külvilágban észlelhető hatásaiban egy közepes méretű hétköznapi klímaberendezésnek feleltethető meg. Megállapította, hogy a hőszivattyú és a szellőztető által keltett hanghatás az alperesi ingatlanon tartózkodva, a berendezések közvetlen közelében sem volt jelentős, az utcán pedig alig volt észlelhető. A hőszivattyú által keltett légáram az indítványozó ingatlanján már csak azért sem lehetett zavaró, mert a berendezés a levegőt az utca felé fújja ki, és az utcán már egyáltalán nem érezhető.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán a Budapest Környéki Törvényszék helyben hagyta az elsőfokú ítéletet. A fellebbezésben az indítványozó elsősorban azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem volt tekintettel a zavarás szubjektív jellegére, arra, hogy a zavarást az egyedi sajátosságokra, az indítványozó egyéni érzékenységre figyelemmel kellett volna értékelni. Sérelmezte továbbá, hogy indítványa ellenére a bíróság elmulasztotta a szakértő kirendelését. A Budapest Környéki Törvényszék arra alapítva hagyta helyben az elsőfokú ítéletet, hogy az indítványozó által előterjesztett bizonyítékok alkalmatlanok voltak a zavarás bizonyítására, a szakértőnek címzett kérdések döntő része pedig jogkérdésre irányult, illetve a perben nem releváns tényekre vagy nem szakértői bizonyítás tárgyára vonatkozott. Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és arra alapítottan helyes döntést hozott.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, VI. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Budapest Környéki Törvényszék ítéletének megsemmisítését.

- [8] A panaszban sérelmezte, hogy indítványa ellenére a bíróság nem rendelt ki szakértőt a zavaró hatás megállapítására, holott a szellőztető berendezés működése és az azzal járó zavaró hatások pontos megjelölése különleges szaktudást igénylő kérdés. A helyszíni tárgyalás nem volt alkalmas a perbeli kérdés megnyugtató eldöntésére, mert az alperes manipulálhatta a berendezés működését, továbbá a bíró szubjektív benyomásai is kihathattak a helyzet megítélésére. A szakértői bizonyítás mellőzésével a bíróság megfosztotta az indítványozót az egyetlen módszertől, amivel az igazát bizonyíthatná.
- [9] A jogorvoslathoz való jog sérelme körében az indítványozó előadta, hogy a másodfokú bíróság érdemi vizsgálat nélkül átvette az elsőfokú bíróság helyszíni tárgyaláson tett megállapításait, ezért a jogorvoslathoz való joga kiüresedett.
- [10] A tulajdonhoz való jog és a magánszférához való jog körében azt adta elő, hogy a bíróságok nem végezték el megfelelően azt a alapjogi mérlegelést, amelynek során elbírállható, hogy az indítványozó zavartalan tulajdonhasználatát valóban a lehető legkisebb, még szükséges mértékben korlátozták-e, nem mérlegelték megfelelően, hogy az indítványozó által elszenvedett korlátozás arányban áll-e az alperes által nyert előnnyel.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [12] Az indítványozó jogi képviselője 2022. július 7-én vette át a jogerős ítéletet, majd szeptember 5-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidőn belül adta postára a panaszt.
- [13] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [14] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [17] A Budapest Környéki Törvényszék a támadott jogerős ítéletben érdemben döntött az indítványozó kérelme felől.
- [18] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségét, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [19] Az indítványozó az egyedi ügy felpereseként érintettnek minősül.
- [20] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [21] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, azonban arra az indítványozó más alapvető jogokkal összefüggésben, az alapjogi mérlegelés helytállósága körében hivatkozott.
- [22] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott jogerős ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.

- [23] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [24] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [25] Az egyedi ügyben arról kellett határozni, hogy az alperes részéről a szellőztető berendezés üzemeltetése a Ptk. 5:23. §-a szerinti szükségtelen zavarásnak minősül-e. Ennek érdekében helyszíni tárgyalás keretében tekintette meg a berendezés működését. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, azon belül az indokolt bírói döntéshez való jog azt a követelményt fogalmazza meg, hogy „a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapos-sággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A rendelkezésre álló iratokból kitűnően az Érdi Járásbíróság részletesen számot adott arról, milyen megállapításokra jutott a helyszíni tárgyalás során, egyúttal megindokolta azt is, miért nem tartotta szükségesnek a szakértő kirendelését. A bizonyítási módszerek megválasztása és a bizonyítékok mérlegelése a rendes bíróság feladata. Az Érdi Járásbíróság az ügy lényeges kérdéseiben kifejtette álláspontját, a Budapest Környéki Törvényszék pedig a fellebbezés indokaira reagált, egyebek mellett kifejtette a szakértő kirendelésének alkotmányjogi panaszban is kifogásolt mellőzésének indokait. A panasz a rendes bíróság tény- és jogkérdésekben való mérlegelésének megváltoztatására irányul, ami azonban nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik.
- [26] Hasonlóképpen nem foghat helyt az indítványozónak a jogorvoslathoz való jogra történő hivatkozása. A jogorvoslathoz való jog vonatkozásában az Alkotmánybíróság megfogalmazta azt a követelményt, hogy annak hatékonynak kell lennie, vagyis elvárás, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}; továbbá jogorvoslat lényegi, továbbá minden jogorvoslat immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Ezzel összefüggésben azonban a panaszban előadottak nem mutatnak túl a bizonyítás módjának, illetve a bizonyítékok mérlegelésének vitatásán. A másodfokú bíróság a támadott ítéletben érdemben megválaszolta az elsőfokú ítélettel kapcsolatos indítványozói kifogásokat, számot adott azokról az indokokról, amelyek alapján az elsőfokú ítélettel egyetértve nem látta okát a szakértő kirendelésének. A panaszban előadottaknak nincs olyan alkotmányjogi relevanciája, ami az Abtv. 29. §-ában előírt követelmények alapján a befogadást indokolná.
- [27] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével, valamint XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó azt sérelmezte, hogy a bíróság nem mérlegelte megfelelően, hogy a tulajdonát képező ingatlan használatában őt valóban a feltétlenül szükséges mértékben korlátozták. Ez azonban a perben felmerült tételes polgári jogi kérdéseknek az Alaptörvény rendelkezéseire való hivatkozással történő újfogalmazása, az Alkotmánybíróság „negyedfokú bíróságként” való eljárásának igénybevétele. A fentieknek megfelelően a bíróságok számot adtak arról, milyen szempontokra tekintettel kell alkalmazni a Ptk. 5:23. §-át az ügyben: eszerint az emberi tűrőképesség általános szintjére kell tekintettel lenni, és az adott környezetben jellemző zavaró hatásokból kell kiindulni. A bíróságok emellett a döntéshez figyelembe vett bizonyítékokról is számot adtak, megjelölve a helyszíni tárgyalás során észlelteket. Ennek a tételes jogi kérdésnek a felülbírálata – arra hivatkozással, hogy a döntést a perveztes fél sérelmezi – nem alkotmánybírósági hatáskör, a pervezteség önmagában nem indokolja az érdemi vizsgálatot.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Abtv. 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2093/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3289/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.598/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A vadásztársaság indítványozó jogi képviselője (dr. Kolláth Zoltán József ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt.
- [3] A vadászterület földtulajdonosi közössége 2016. augusztus 12-én megtartott gyűlésén határozatot fogadott el, amelyben a vadászati jogának haszonbérbeadás útján történő hasznosításáról rendelkezett. Az indítványozó által indított perben a Békési Járásbíróság megállapította a határozat érvénytelenségét. Az ítéletet a Gyulai Törvényszák helybenhagyta, a jogerős ítéletet a Kúria hatályában fenntartotta.
- [4] Ezt követően az indítványozó 2018. június 27-én kelt és július 3-án átvett levelében nyilatkozott arról, hogy élni kíván előhaszonbérleti jogával, a haszonbérleti szerződést elfogadja, annak rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el. Majd vadászatra jogosult haótsági nyilvántartásba vétele iránti kérelmet terjesztett elő a Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatalához (a továbbiakban: alperes). Az alperes felhívta az indítványozót, hogy kezdeményezzen bírósági eljárást a földtulajdonosi közösség és öközötté fennálló, előhaszonbérleti jogon alapuló haszonbérleti szerződés létrejöttének és érvényességének megállapítása iránt mert a szerződés a hatósági nyilvántartásba vételi eljárás iránti kérelem kötelező mellékletét képezi. Egyúttal megállapította, hogy nem vizsgálhatja a haszonbérleti szerződés vonatkozásában az előhaszonbérleti jog gyakorlásával, valamint a haszonbérleti szerződés létrejöttével és érvényességével kapcsolatos, az indítványozó által megjelölt jogkérdéseket. A felhívás mellett az alperes végzésével felfüggesztette a közigazgatási hatóság eljárást.
- [5] A felhívásnak megfelelően az indítványozó a földtulajdoni közösség, valamint a Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság (a továbbiakban: I. rendű alperesi érdekelt) ellen pert indított a közöttük létrejött haszonbérleti szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A Békési Járásbíróság a keresetnek helyt adott. A Gyulai Törvényszék ezt az ítéletet részben megváltoztatta, majd a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet megváltoztatta.
- [6] A Békés Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes) határozatával az indítványozónak a vadászterület vadászatra jogosultjaként történő hatósági nyilvántartásba vétele iránti kérelmét elutasította.
- [7] Az indítványozó az alperes határozata ellen keresetett terjesztett elő, melyben előadta, hogy a földtulajdonosi közösség határozatának bíróság általi érvénytelenítése, majd a földtulajdoni közösség és az I. rendű alperesi érdekelt által megkötött haszonbérleti szerződés vonatkozásában megtett elfogadó nyilatkozata alapján közte és a földtulajdonosi közösség között haszonbérleti szerződés jött létre. Az alperes megsértette az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) alapelveit. Nem volt jogi lehetősége a haszonbérleti szerződés létrejöttének és hatályának vizsgálatára, sem arra, hogy a kérelemhez mellékelte, illetve az eljárás során keletkezett iratokat értelmezze, mérlegelje. Álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezte a Kúria felülvizsgálati ítéletét, mert az abban foglalt azon megállapítás, hogy az indítványozó elkésett a perindítással, nem teszi teljesíthetlenné a nyilvántartásba vételét a közigazgatási hatóság eljáráspan.
- [8] Az ügyben eljáró Szegedi Törvényszék elutasította a keresetet. Álláspontja szerint az alperes jogszerűen járt el akkor, amikor a hatósági nyilvántartásba vétel iránti kérelmet elutasította annak fényében, hogy az indítványozó nem csatolta kérelméhez a haszonbérleti szerződést. A Kúria az előzményperben hozott felülvizsgálati ítéletével megállapította, hogy az indítványozó elkésett a haszonbérleti szerződés elfogadásával összefüggésben tett

nyilatkozat megtételével. Továbbá az elsőfokú ítélet értelmében az indítványozó tévesen állította, hogy az alperes kizárólag regisztratív hatóságként járt el; ezzel szemben jogszerűen járt el akkor, amikor a szerződés létrejöttének tisztázását előkérdésnek minősítette.

- [9] A Szegedi Törvényszék jogerős ítéletével szemben az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A felülvizsgálati kérelem befogadása érdekében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)*, *ab)* és *ad)* alpontjaira, valamint *b)* pontjára hivatkozott.
- [10] A Kúria végzésével úgy rendelkezett, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja. Végzése indoklása szerint az indítványozó által hivatkozott törvényi rendelkezések nem teljesültek. A Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ad)* alpontja kapcsán úgy foglalt állást a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság megvizsgálta az alperes által feltárt tényállást és értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A Kúria nem tárt fel olyan garanciális jogsérelmet, illetve olyan eldöntendő elvi tartalmú jogkérdést, mely az állásfoglalását szükségessé tenné. A Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontját illetően a Kúria arra mutatott rá, hogy a felülvizsgálati kérelem nem jelölte meg azt a kúriai határozatot, illetve annak azt a részét, amelytől a felülvizgálni kért határozat eltér.
- [11] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (1)–(2) bekezdésének, T) cikk (1)–(2) bekezdésének, I. cikk (3) bekezdésének, XIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, 1. cikk (1) bekezdésének és (2) bekezdés *b)* pontjának, 25. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését a Szegedi Törvényszék ítéletére, az alperes határozatára, valamint az alperes felfüggesztő végzésére kiterjedően.
- [12] A panaszban az indítványozó tételesen ismertette az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit. Hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény 28. cikkéből, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatából fakadóan is a bíróságok kötelesek figyelembe venni az általuk elbírált ügy alapjogi vonatkozásait.
- [13] A tisztességes hatósági eljárás vonatkozásában előadta, hogy határozott és pontos tartalmú nyilatkozatot tett arra nézve, hogy előhaszonbérleti jogával élni kíván és a megkötött haszonbérleti szerződésben rögzítetteket elfogadja. Nyilatkozatát a földtulajdonosi közösség részére megküldte, a vadászati hatóságnál pedig a hatósági nyilvántartásba történő bejegyzés iránti kérelmet terjesztett elő. Ezzel szemben a vadászati hatóság tisztességtelen módon hívta őt fel arra, hogy kezdeményezzen bírósági eljárást a haszonbérleti szerződés létrejöttének és érvénytelenségének megállapítása iránt. A hatóság rosszhiszeműen járt el és szándékosan hátráltatta az indítványozót a hatósági nyilvántartásba vételben. Hangsúlyozta az indítványozó, hogy ő a haszonbérleti jogviszonyba belépett, a vadászati hatóságnak pedig nem volt vizsgálódási lehetősége a szerződés létrejöttét illetően, hatásköre ugyanis csupán a regisztrációra korlátozódott.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezte a Fővárosi Törvényszék előzményperben hozott végzését. Hivatkozott a Kúria BH2021.27. számú döntésére, amely rögzítette, hogy a vadászati hatóság regisztratív hatóság, a bejegyzés alapjául szolgáló jogok fennállásáról vagy fenn nem állásáról nem foglalhat állást; hivatkozott továbbá a Kúria további, ezt megerősítő eseti döntésére.
- [15] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a vadászati hatóság önhatalmúlag, törvényben rögzített hatáskör hiányában kötelezte őt, hogy bírósághoz forduljon a haszonbérleti szerződés fennállásának megállapítását illetően.
- [16] Az indítványozó előadta, hogy a Szegedi Törvényszék teljes mértékben azonosult a jogsértően eljáró alperessel. Ítéletében „mellékszálakra” tért ki, és jogszabályba ütköző hatósági magatartást legitimált, amikor úgy foglalt állást, hogy az alperes a tényállás felderítésére irányuló kötelezettségét teljesítette. A törvényszék nem ütköztette az ügyben felmerülő ellentmondásokat, a jogszabályok tartalmát pedig az Alaptörvény 28. cikkével ellentétesen értelmezte.
- [17] A Szegedi Törvényszék helytelenül értett egyet azzal, ahogyan az alperes az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 48. § (3) bekezdését alkalmazta, e rendelkezésre hivatkozással ugyanis az alperes – jogsértő módon – kifejezetten kötelezte az indítványozót a perindításra a haszonbérleti szerződés létrejöttének megállapítása érdekében. Ezzel nemcsak az Alaptörvény 28. cikkét, hanem T) cikkét is megsértette, mert sem a közigazgatási szerv, sem a bíróság nem alkothat jogot.
- [18] A Szegedi Törvényszék eljárásával a Ptk., továbbá a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) szabályait is megsértette. Az indítványozó az előhaszonbérlet szempontjából megfelelt a Vtv. 16. § (4) bekezdésében foglalt, az ügyben releváns feltételeknek.

- [19] Az ügyben egyértelműen kiderült és nem vitatta senki, hogy az indítványozó teljes hatályú elfogadó nyilatkozatot tett, azt a földtulajdonosi közösség felé előterjesztette, és a nyilatkozat meg is érkezett a földtulajdonosi közösséghez.
- [20] A Vtv. utal a Ptk. haszonbérleti szerződés tekintetében irányadó szabályaira, és az indítványozó a 6:222. § (4) bekezdésére hivatkozással előadta, hogy a haszonbérleti szerződés közte és a földtulajdonosi közösség között a törvény erejénél fogva létrejött.
- [21] A jogorvoslathoz való jog körében az indítványozó azt adta elő, hogy a Kúria e jogát megsértette azzal, hogy az érdemi vizsgálatot mellőzve megtagadta a felülvizsgálati kérelem befogadását. A Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt befogadási okokat a Kúria indokolatlan módon megszorítóan értelmezte; a Kúria álláspontjával szemben e bekezdés több pontja is egyértelműen fennállt, ezért a befogadás szükségszerű lett volna.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [23] Az indítványozó jogi képviselője 2022. szeptember 19-én vette át a Kúria végzését, majd november 17-én, a 60 napos határidőn belül, az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően nyújtotta be a panaszt.
- [24] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [25] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [26] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [27] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [28] A Kúria támadott végzése az eljárást befejező döntés.
- [29] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [30] Az indítványozó az egyedi ügy felpereseként érintettnek minősül.
- [31] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [32] Az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdései, T) cikk (1)–(2) bekezdései, I. cikk (3) bekezdése, 1. cikk (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja, 25. cikk (1) bekezdése, valamint 28. cikke az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében nem minősülnek az alkotmányjogi panaszt megalapozó, Alaptörvényben biztosított jognak.
- [33] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben {3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem ezen esetekre alapította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti befogadhatósági feltételeknek.
- [34] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azo-

nos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott végzéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.

- [35] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [36] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [37] A panaszban a tisztességes hatósági, valamint bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben az indítványozó részletekbe menően taglalja, hogy milyen módokon értelmezte tévesen az alperes és a bíróság a Vtv., az Ákr. és a Kp. rendelkezéseit. Az alkotmányjogi panasszal érintett ügy fő kérdése az volt, jogszerűen utasította-e el az alperes az indítványozó hatósági nyilvántartásba vétele iránti kérelmét, illetve hogy az alperes regisztratív hatóságként járt-e el. Ezt a jogkérdést válaszolta meg a Szegedi Törvényszék azzal, hogy a haszonbérleti szerződés érvényessége a hatósági nyilvántartási bejegyzés előkérdése, amit értelemszerűen tisztázni kell, és ezért az alperes nem pusztán regisztratív hatóság. Ítéletében hivatkozott az Ákr. 48. § (1) bekezdés a) pontjára és (3) bekezdésére, amelyek rendelkeznek a közigazgatási hatósági eljárás felfüggesztéséről, ha az előkérdés bíróság hatáskörébe, továbbá ha az eljárás kezdeményezésére az ügyfél jogosult, őt erre a hatóság felhívja. Emellett hivatkozott a Kúria korábbi eljárásban hozott ítéletére, amely megállapította, hogy a haszonbérleti szerződés elfogadásával összefüggő nyilatkozat tételével az indítványozó elkésett. A vadászati hatóság regisztratív jellegét illetően a bíróság úgy foglalt állást, hogy az előhaszonbérleti jogot kizáró határozat érvénytelenségének megállapítása, továbbá az indítványozói elfogadó nyilatkozat nem eredményezheti automatikusan a hatósági nyilvántartásba történő bejegyzést, mert előkérdésként tisztázni kell az indítványozó által megkötött haszonbérleti szerződés fennállását.
- [38] A panaszban foglaltak mindennek a mérlegelésnek a felülbírálatára irányulnak és a bíróság, illetve az alperes állított törvénysértésén alapszanak. Ez azonban az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső, a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó mérlegelési kérdés. A bíróság az általa meghatározónak tekintett indokokról világosan számot adott, megjelölte a megválaszolandó jogkérdéseket és megindokolta az azokra adott válaszait.
- [39] Hasonlóképpen, a Kúria a befogadást megtagadó végzésében számot adott arról, miért tartja indokolatlannak a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118. §-ában foglalt követelmények alapján.
- [40] Nem teszi befogadhatóvá a panaszt az indítványozónak a jogorvoslathoz való jogra történő hivatkozása. A jogorvoslathoz való jog vonatkozásában az Alkotmánybíróság megfogalmazta azt a követelményt, hogy annak hatékonynak kell lennie, vagyis elvárás, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}; továbbá jogorvoslat lényegi, továbbá minden jogorvoslat immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Emellett az Alkotmánybíróság azt is rögzítette a gyakorlatában, hogy a jogorvoslathoz való jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [84]}.
- [41] A Szegedi Törvényszék ítéletében a fent írtaknak megfelelően részletesen vizsgálta a hatósági eljárást és az abban született döntést, számot adott az ügyben felmerülő lényegi kérdésekről, érdemben foglalkozott az indítványozó által előadott érvekkel is. A Kúria pedig megjelölte azokat a törvényi indokokat, amelyek alapján a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja. A jogorvoslathoz való jog Alaptörvényben rögzített és az Alkotmánybíróság által értelmezett tartalmának sérelmét valószínűsítő, ennek alapján a panasz befogadását az Abtv. 29. §-a alapján szükségessé tevő körülmény nem merült fel.
- [42] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt

– az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Abtv. 27. § (1) bekezdése, 29. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2654/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3290/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéletábla Bhar.III.61/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Győri Ítéletábla által hozott Bhar.III.61/2022/6. számú ítélete ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítélet sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint 2020. május 2-án egy internetes oldalon „Saját szabályszegését vette videóra az önjelölt séi blogger” címmel jelent meg bejegyzés. Ebben a bejegyzés készítője (az alapügy vádlottja) az állította, hogy az indítványozó (aki a felvételt készítette), számos szabálysértést elkövetett a videófelvétel készítése során (pl. kerékpározás közben a kormányt csak fél kézzel tartotta, vagy pl. továbbhajtott a behajtani tilos tábla mellett). Ráadásul a videó készítője ügyvédként dolgozik, ami szerinte tovább súlyosítja a helyzetet. A cikkben a szerző kifejtette, hogy a videóban az is problémás volt, hogy az indítványozó szerint a rendőrség a kifogásolt útszakaszon többször is bírságot, holott ez a rendőrség állítása szerint nem volt valós.
- [3] Az elsőfokú bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó készített egy videófelvételt (amely összességében több ezer fős megtekintettséggel bír), mivel azzal bizonyítani szeretne volna, egy nem megfelelően elhelyezett (mindkét oldalról) behajtani tilos tábla miatt a dozmati víztározóhoz gépjárművel nem lehet szabályszerűen behajtani és parkolni – a rendőrség pedig 30 ezer Ft bírsággal büntetheti az autósokat. Emiatt az indítványozó megkereste a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóságot is, akik ezt követően a kifogásolt táblát át is helyezték, ami így már a parkolóhelyek utánra esett. Az intézkedést követően az indítványozó 2020. április 30-án egy újabb videót tett közzé a youtube csatornáján, amelyben kerékpáron közlekedve a bukósisakon elhelyezett kamerával bemutatta a változtatásokat. Ezen a felvételen az indítványozó megmutatta a tábla korábbi helyét, majd áthaladt a „kivéve vízmű, földtulajdonosok” kiegészítő táblával ellátott „mindkét oldalról behajtani tilos” tábla mellett, alkalmanként karjelzéssel felhívva a nézők figyelmét a változásokra, ilyenkor pedig a kerékpár kormányát egy kézzel tartotta.
- [4] A bejegyzés közzétételét követően az indítványozó feljelentéssel élt a bejegyzés készítőjével szemben rágalmaszás vétségének elkövetése miatt.
- [5] Az első fokon eljáró Veszprémi Járásbíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a bejegyzést közzé tevő vádlottat felmentette. Az elsőfokú bíróság elsőkörben – a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával – megállapította, hogy a vádlott által tett azon kijelentés, miszerint az indítványozó KRESZ szabálysértést követett el tényállításnak minősült, az indítványozó beazonosítható volt, megállapítható, hogy a közlés „más előtt történt”, és alkalmas volt a becsület csorbítására is. Az elsőfokú bíróság szerint tehát a vádlott cselekménye a fenti kijelentés tekintetében tényállásszerű volt. Az internetes bejegyzés többi kijelentése (pl. „ügyvédként fittyet hányt a szabályokra” vagy, hogy nem fogta két kézzel a kormányt, holott ezt a KRESZ előírja) azonban az elsőfokú bíróság szerint értéktelnek minősült, tehát e tekintetben a rágalmaszás esete nem tudott megvalósulni, ellenben ezen kijelentések a verbális becsületsértés törvényi tényállását megvalósították.
- [6] Ezt követően az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy fennáll-e a cselekmény jogellenességét kizáró körülmény (különös tekintettel a közszereplők tűrési kötelezettségének kérdésére). E tekintetben az elsőfokú bíróság figyelembe vette az Alkotmánybíróság gyakorlatát, és ez alapján megállapította, hogy az indítványozó által készített videókban nem csak a területen történő autós közlekedés, hanem a kerékpárral való közlekedés is a közvita

tárgya volt, ezért – bár kétségtelen, hogy a vitatott bejegyzés az indítványozó hivatására is rávilágított – a vitatott bejegyzés tartalma a közéleti vita tárgyához kötődött. Ez alapján pedig arra a következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, hogy a vitatott bejegyzés a véleménynyilvánítás fokozott védelme alatt állt, ezért bár a bejegyzés tartalma tényállásszerű volt, amiatt a vádlott becsületsértés miatt mégsem büntethető. A bejegyzés azon része tekintetében, ami szerint az indítványozó a KRESZ szabályainak megszegése miatt megvalósuló szabálysértést követett el, az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy az bár valótlannak minősülő, becsület csorbítására alkalmas tényállítás volt, azt a vádlott azért írhatta, mert a cikket megelőzően téves tájékoztatást kapott. Az elsőfokú bíróság szerint egy tényállítás társadalomra veszélyességében való tévedés kizárólag akkor vezethet felmentéshez, ha a vádlottnak a tévedésre alapos oka volt. Ez jelen esetben az elsőfokú bíróság szerint megállapítható volt, ezért a rágalmozás tekintetében a vádlott tekintetében büntethetőséget kizáró ok állt fenn.

[7] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a vádlottat felmentette.

[8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fellebbezéssel fordult a Veszprémi Törvényszékhez (a továbbiakban: másodfokú bíróság), amely az elsőfokú bíróság ítéletét a megváltoztatta és a vádlottat bűnösnek mondta ki rágalmozás vétségében.

[9] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a kifogásolt bejegyzés egyes elemeit véleménynyilvánításnak tekintette, és akkor is, amikor arra a megállapításra jutott, hogy a vádlott az újságírói hivatása tekintetében irányadó elvárható gondosságot, körültekintést tanúsította. Az elsőfokú bíróság által relevánsnak tartott tévedésre sem lehet alapozni a felmentést, hiszen a vádlott által megkérdozett szakember vizsgabiztos és nem pedig hivatalos szakértő. Emellett az elsőfokú bíróság bár hivatkozott ugyan a bizonyíthatósági tesztre, azt azonban nem alkalmazta. Indokolatlanul zárta ki a másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság azokat a körülményeket is, miszerint az indítványozó ügyvédként tevékenykedik, ez ugyanis kizárólag az indítványozó hírnevének csorbítására irányult, nem volt köze azonban a közéleti vitához.

[10] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság megállapította a vádlott bűnösségét.

[11] 1.3. A másodfokú ítélettel szemben az alapügy vádlottja fellebbezéssel élt a Győri Ítéltáblához (a továbbiakban: harmadfokú bíróság), aki a másodfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a vádlottat felmentette.

[12] A harmadfokú bíróság szerint – szemben az első- és a másodfokú bíróságok ítéletével – a kifogásolt bejegyzést nem mondatonként kell elemezni, hanem egységes egészként, a cikkbe ágyazott videóval együtt. Mindezek alapján a harmadfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a bejegyzésben szereplő kijelentések nem önálló tényállítások voltak, hanem szervesen kapcsolódtak a videófelvételhez. Ezért ezen kijelentések egyike sem tényállításnak, hanem kizárólag értékítéletnek minősült (e körben a harmadfokú bíróság megjegyezte, hogy a cikk miatt indult sajtóhelyreigazítási perben, ugyanerre az álláspontra helyezkedett a Kúria is). Bár ezen kijelentések a harmadfokú bíróság szerint is alkalmasak voltak a becsület csorbítására, ugyanakkor figyelembe véve az indítványozó közszereplői minőségét megállapítható volt az ő fokozott tőrési kötelezettsége is.

[13] Mindezek alapján tehát a tényállítás hiánya miatt a rágalmozás vétsége nem állapítható meg, a fokozott tőrési kötelezettség miatt pedig a becsületsértés vétsége sem.

[14] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állította.

[15] A hiánypótlásra kiegészített alkotmányjogi panaszának indokolásában hosszasan idézett (önálló, jelen ügyre irányadó és releváns indokolás nélkül) korábbi elvi bírósági határozatokból, amelyekkel elsősorban arra akart utalni, hogy a közszereplők magasabb tőrési kötelezettsége sem tekinthető korlátlanoknak. Álláspontja szerint a harmadfokú bíróság ezen EBH-kkal ellentétes ítéletet hozott, és így megfelelő indokolás nélkül döntött az alapügy vádlottjának felmentéséről, ezzel pedig véleménye szerint megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes bírósági eljárásához való jogát. Az indítványozó érvelése szerint emellett az is kifogásolható, hogy a harmadfokú bíróság tévesen értelmezte a véleménynyilvánítás szabadságának határait, ezzel pedig megsértette az indítványozó jóhírnévhez való jogát.

[16] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [17] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [18] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [20] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás sértette nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [21] Az Alkotmánybíróság már az 1/2015. (I. 16.) AB határozatában részletesen vizsgálta, hogy egy büntetőügyben a sértetti pozíció megalapozhatja-e a személyes érintettséget, és ezáltal az indítványozói jogosultságot. Indokolásában kifejtette: a „panaszos [...] sértetti minőségén túl, magánvádlóként lépett fel az alapügyben és személyére vonatkozóan alapjogát érintő bírósági döntés született, mely szintén az alkotmányjogi panasz törvényi feltételeinek fennálltát igazolja” (1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [9]). Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető, és így jogosult az alkotmányjogi panasz előterjesztésére
- [22] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezen követelménynek eleget tett.
- [23] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt állította, hogy a támadott harmadfokú ítélet sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését. Ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében azonban szinte kizárólag korábbi EBK-kra hivatkozott, és ez alapján állította azok sérelmét. Az érintett ügy tekintetében azonban érdemi, önálló alkotmányjogi érvelést nem adott elő.
- [24] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [25] 2.3. Azzal együtt, hogy az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó nem adta megfelelő indokát annak, hogy miért sérül a harmadfokú ítélet által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, azt is hangsúlyozza, hogy harmadfokú bíróság döntésének minden elemét megindokolta, azokat jogszabályi hivatkozásokkal és bírósági gyakorlattal alátámasztotta. Ez önmagában természetesen nem jelenti a támadott ítéletek indokolásának helyességét, ezt azonban az Alkotmánybíróság jelen ügyben, mint szakjogi kérdést nem is vizsgálhatta volna.
- [26] 2.4. A fentiek mellett az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére irányuló indítvány elem tekintetében ismételt hangsúlyozza a következőket: „Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése alanyi jogosultságot biztosít a jó hírnév sérelmével szembeni fellépésre, azonban arra nem, hogy ez a fellépés a büntetőjog eszköztárával történjen, mivel a sértettnek nincs alanyi joga arra, hogy az állam büntető hatalmának gyakorlását kikényszerítse” {3103/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [28]; 3246/2022. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság korábban rámutatott arra, hogy egy bűncselekmény elkövetése esetén az állami büntetőigény érvényesítése és az elkövető megbüntetése nem a sértettet, hanem az államot illeti meg. Ebből következik, hogy se a sértettnek, se harmadik személynek nincs arra alkotmányos alapjoga, hogy a büntető igényérvényesítést kikényszerítse és az elkövetőt megbüntesse {lásd többek között: 3014/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [28] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjának, valamint a 27. § (1) bekezdés *a*) pontjának továbbá

az Abtv. 29. §-ának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2881/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3291/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 10.K.700.864/2022/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Sepsi Tibor Lajos ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg Győri Törvényszék 10.K.700.864/2022/3. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [2] Emellett az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nft.) 53. § (4) bekezdésének és 114. § (2) bekezdésének a megsemmisítését. Álláspontja szerint a támadott döntés, illetve a döntés alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezés ellentétesek az Alaptörvény X. cikk (1) bekezdésével (művelődéshez való jog) és XV. cikk (2) bekezdésével (hátrányos megkülönböztetés tilalma).
- [3] 2. Az indítványra okot adó ügyben az indítványozó 2015. január 1-jén kezdte meg doktori képzését. A doktori képzés elvégzését követően a felperesnek 2018. október 16. napján doktorjelölti jogviszonya jött létre.
- [4] A doktori képzés tartalmát jelentősen átalakította az Nft. 2016. január 1-jén hatályba lépő módosítása. Az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Nftmód.) bevezette a komplex vizsga követelményét, amelyet követően – főszabály szerint – a doktoranduszoknak három éven belül be kell nyújtania az értekezését [Nft. 53. § (4) bekezdés].
- [5] Az Nft. 114. § (2) bekezdésében rögzített átmeneti rendelkezés következtében az Nft. doktori képzésre vonatkozó elemeinek lényegi részét először a 2016/2017. tanév első félévében doktori képzésben hallgatói jogviszonyt létesítő hallgatókra kell alkalmazni. Gyakorlatilag tehát a doktori iskolák azon hallgatói, akik az Nftmód. hatálybalépése előtt kezdték meg a doktori képzést (mint a felperes is), a korábbi szabályok szerint folytathatták a képzést.
- [6] A felperes doktorjelölti jogviszonya 2018. október 16. napján jött létre, a doktori képzés elvégzését követően. Az Nft. 53. § (4) bekezdésének módosítás előtt hatályos (és jelen ügyben alkalmazandó) rendelkezése értelmében a doktorjelölti jogviszony megszűnik a fokozatszerzési eljárás lezárásával, illetve akkor is, ha a doktorjelölt a jogviszony létesítésének napjától számított két éven belül nem nyújtotta be a doktori értekezését. Tekintettel arra, hogy a felperes a doktorjelölti jogviszony létesítésétől számított két éven belül nem nyújtotta be a doktori értekezését, ezért a Doktori Iskola vezetője 2021. október 16-ával a felperes hallgatói jogviszonyát megszüntette. A felperes jogorvoslati kérelme folytán eljáró egyetem a Doktori Iskola vezetőjének határozatát helybenhagyta. A másodfokú döntés értelmében az Nft. felperes ügyében alkalmazandó 53. § (4) bekezdése kógens rendelkezést tartalmaz, amellyel kapcsolatban az egyetemnek nincs mérlegelési lehetősége. Az egyetem döntésével szemben a felperes keresetet indított.
- [7] A Győri Törvényszék bírója a felsőoktatási intézmény döntése miatt indított perben – az eljárás felfüggesztése mellett – az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a veszélyhelyzet idején történő meghosszabbításáról szóló 217/2021. (IV. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt. Arra hivatkozott, hogy a tanuláshoz való joggal összefüggő hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelmét veti fel az, hogy az R. 1. § (1) bekezdése különbséget tesz az Nftmód. hatálybalépése előtt és után hallgatói jogviszonyt létesítő doktoranduszok között. Az R. ugyanis a koronavírus-járvány hatásaira tekintettel további egy évet biztosít az értekezés benyújtására, ez a lehetőség azonban nem terjed ki az Nftmód. előtti képzésben részt vevő hallgatókra.

- [8] Az indítványozó bíró szerint a 2016/17-es tanévet megelőzően, illetve ezt követően doktori képzést kezdő hallgatók homogén csoportban vannak, a pandémia hatásai őket egyformán sújtják. Az indítvány szerint nincs alkotmányosan igazolható indoka a doktoranduszok eltérő módon való kezelésének. Erre tekintettel nincs észszerű, alkotmányos indoka annak, hogy miért nem illeti meg az R. 1. § (1) bekezdése szerinti kedvezmény azokat, akik 2016. szeptember 1-jét megelőzően iratkoztak be a doktori iskolába.
- [9] Az Alkotmánybíróság a 3352/2022. (VII. 25.) AB végzésében (a továbbiakban: Abv.) a bírói kezdeményezést visszautasította. Az Abv. arra hivatkozott, hogy az az R., amely az Nft. főszabályától tér el az alanyi körre nézve kedvezően, sem formailag, sem tartalmilag nem vonatkoztatható a felperesre, hiszen rá a kedvezmény nem vonatkozik (épp ez az adott per alapja). Erre tekintettel az Abv. szerint az R. nem volt olyan „alkalmazandó jogszabály” a bírósági eljárásban, ezért nem adhat alapot arra, hogy a bíró kezdeményezze az alaptörvény-ellenesség megállapítását (Indokolás [17]). Az Abv. megjegyezte azt is, hogy az R. megsemmisítése nem eredményezne a felperesre kedvező helyzetet, csupán más személyek kedvezményének megvonásával járna (Indokolás [16]).
- [10] A bírói kezdeményezés visszautasítását követően a bíróság a támadott döntésben az indítványozó kereseti kérelmét elutasította. Megállapította, hogy az alperes a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő döntést hozott az indítványozó doktorjelölti viszonyának megszüntetése során.
- [11] 3. Az indítványozó a bíróság döntésével szemben alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint „a tanuláshoz az Alaptörvény X. cikkében elismert szabadsága, valamint ezen alapjoggal összefüggésben a XV. cikk (2) bekezdésében elismert jogegyenlőség sérelme miatt alaptörvény-ellenes hátrányos megkülönböztetést is elszenvedett, mivel a támadott döntés megfosztotta, illetve a vele összevethető helyzetben lévő, a koronavírus pandémia által érintett, de [az R.] 1. §-ának hatálya alá tartozó hallgatókhoz képest kellő súlyú alkotmányos indok nélkül, őt hátrányosan megkülönböztetve zárta el a doktori tanulmányai folytatásának lehetőségétől.”
- [12] Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított panaszában tartalmi alkotmányossági érveket hozott fel, hogy miért tartozik homogén csoportba azokkal, akik részesültek az R. szerinti kedvezményben. Álláspontja szerint az R. alaptörvény-konform értelmezése azt tette volna szükségessé, hogy ne csak az Nft. hatályos rendelkezésére, hanem a korábban hatályos (és az indítványozó esetében alkalmazandó) szabályokra is kiterjessze azt a bíróság.
- [13] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panaszában az indítványozó az Nft. 53. § (4) bekezdését és 114. § (2) bekezdését támadta; hivatkozása szerint a merev, méltányosságra lehetőséget nem adó rendelkezések sértették az Alaptörvény jogegyenlőségre vonatkozó szabályát, mivel nem tartalmazták azt a kedvezményt, amelyet a jogalkotó más, hasonló élethelyzetben lévő személyeknek biztosított.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [15] 4.1. Az indítványozó saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó a támadott döntést 2022. október 21-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. december 20-án – határidőben – nyújtotta be.
- [16] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [17] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést, illetve a támadott jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. További feltétel, hogy az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [18] Megállapítható az is, hogy a támadott döntéssel szemben nem állt további jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.

- [19] 4.2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz esetében az indítványozó azért tartja a támadott döntést alaptörvény-ellenesnek, mert a bíróság nem értelmezte az R.-t kiterjesztően, az ott meghatározott kedvezményt nem terjesztette ki az indítványozóra. Az Abv. rámutatott, hogy az R. a komplex vizsgálathoz köti a kedvezményt, egy olyan feltételre, amely az indítványozóra nem vonatkozik (Indokolás [15]). Erre tekintettel nem veti fel az alaptörvény-ellenesség kételyét, hogy a bíróság a támadott döntésben nem értelmezte úgy az R.-t, hogy az a korábban hatályos törvényi szabályoktól való eltérésre is lehetőséget ad.
- [21] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panaszában az indítványozó az Nft. 53. § (4) bekezdésének és 114. § (2) bekezdésének a megsemmisítését kéri. Az indítványozó ugyanakkor nem terjesztett elő részletes érvelést arra vonatkozóan, hogy akár a doktorjelölti jogviszony megszűnésére vonatkozó abszolút határidő, akár az Nftmód. bevezetésével kapcsolatos átmeneti szabály miatt lenne ellentétes a művelődéshez való joggal, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalmával. Az indítványozó tartalmilag egy rá vonatkozó kedvezmény hiányát kifogásolja, az indítvány tartalmát tekintve mulasztás megállapítására irányul. Ilyen irányú indítványra azonban az Abtv. nem ad lehetőséget, alkotmányjogi panasz keretei között sem.
- [22] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ában rögzített követelménynek, ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/140/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3292/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.VII.39.007/2023/2. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Kvk.VII.39.007/2023/2. számú végzése ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági végzés sérti az Alaptörvény B) cikk (1), (2) valamint (4) bekezdését, továbbá a XV. cikk (2) bekezdését, illetve XXIII. cikk (1) bekezdését valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az indítványozó egy országgyűlési képviselővel együtt 2023. január 11-én kifogást nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB) a 2022 júliusában a Kormány által kihelyezett „A brüsszeli szankciók tönkretesznek minket!” óriásplakátok, és hagyományos utcai plakátok miatt. Véleményük szerint ugyanis a kihelyezett plakátok sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglaltakat (politikai vélemény miatti különbségtétel), valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) Első Kiegészítő Jegyzőkönyvének 3. cikkét (szabad választásokhoz való jog), illetve az EJEE 14. cikkét (diszkrimináció tilalma), továbbá az Európai Unióról szóló szerződés 14. cikk (3) bekezdését és az Európai Unió Alapjogi Charta több rendelkezését, emellett pedig a választási eljárásról szóló 2013. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjait.
- [3] Az NVB a kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A határozat indokolása szerint kampánytevékenységnek csak a kampányidőszakban végzett, ott meghatározott tevékenység minősül, azon kívüli időszakban azonban kampánytevékenység folytatásáról nem lehet szó. Az NVB azt is kiemelte, hogy jelen kifogás szinte teljesen megegyezett ugyanezen személyek által már korábban előterjesztett kifogással, amelynek érdemi vizsgálat nélküli elutasítását a Kúria helybenhagyta. Az NVB határozatában hangsúlyozta, hogy az Európai Parlament magyar tagjainak 2024. évi választását (a továbbiakban: EP választás) még nem tűzték ki, annak kampányidőszaka sem kezdődött még el, így annak kezdetéig egyetlen választási bizottság, tehát az NVB sem rendelkezik hatáskörrel ilyen kifogás elbírálására. Ennek hiányában azonban nem végezhetett az NVB értékelést a kifogásban sérelmezett tevékenységgel szemben sem, tehát nem minősíthette, hogy az alkalmas-e a választói akart befolyásolására vagy sem.
- [4] 1.2. Az indítványozó az NVB határozatával szemben bírósági felülvizsgálati kérelemmel élt a Kúriához. Álláspontja szerint az NVB nem állapíthatta volna meg a hatáskörének a hiányát, hiszen a kifogást a Ve. 208. §-ával összefüggésben nyújtották be (konkrétan az EP választásra irányadó jogszabálysértéseket megnevezve). Véleménye szerint a korábbi Legfelsőbb Bírósági álláspont a helyes (nem pedig a későbbi kúriai), amely szerint minden politikai tevékenység szükségképpen hatással van a következő választásokra. Erre tekintettel az NVB-nek érdemi döntést kellett volna hoznia. Emellett kezdeményezte, hogy a Kúria kérjen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bíróságától, valamint indítson jogegységi eljárást is.
- [5] A Kúria végzésével a felülvizsgálati kérelmet elutasította és az NVB határozatát helybehagyta. A végzés indokolása szerint a kifogást ugyan valóban a Ve. 208. §-ának megfelelően a választási alapelvek sérelmére hivatkozással nyújtották be, azonban az is kétségtelen, hogy a kifogást érdemben elbírálni csak akkor lehet, ha az valamely választási bizottság hatáskörébe tartozik. Ha ugyanis ez nem áll fenn, akkor a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani. A Kúria kiemelte, hogy az NVB a Ve.-nek a választási kampányidőszak, a kampányeszköz és a kampánytevékenység törvényi szabályaiból vonta le azon következtetését, hogy a kifogásolt

tevékenység vizsgálatára egyetlen választási bizottság sem rendelkezik hatáskörrel. A Kúria e körben kiemelte (azt az NVB által is hivatkozott) korábbi gyakorlatát, miszerint a Ve. 141. §-a szerinti kampánytevékenység csak a kampányidőszakban végzett, ott meghatározott tevékenység. Ezért a kampányidőszakon kívül végzett kampánytevékenység nem lehetséges. Ebből következően pedig a kampányidőszakon kívül folytatott politikai tevékenység nem minősült a Ve. szerinti kampánytevékenységnek. Emellett az a Kúria arra a korábbi döntésére is emlékeztetett, amely szerint a kampányidőszaknak pontosan meghatározott időtartama van, amelyet nem lehet kitéríteni, ezért az ezen az időszakon kívül folytatott politikai tevékenység nem a Ve. keretein belül értelmezhető. A Kúria gyakorlata szerint a választópolgári akarat befolyásolása a Ve. rendszerében nem a választások kitűzéséhez, hanem a választási kampányhoz kapcsolódik. Természetesen kampányidőszakon kívül is megvalósulhat a választói akarat befolyásolása, de ez ebben az esetben nem a Ve. hatálya alá tartozik, ezért ennek elbírálására nem a választási szervek rendelkeznek hatáskörrel (erre a következtetésre jutott a Kúria az indítványozónak egy másik ügyben tett kifogásával kapcsolatban is – egy nemzeti konzultáció lezárását követően).

- [6] A Kúria azt is hangsúlyozta végzésében, hogy a Legfelsőbb Bíróság korábbi gyakorlata már csak azért sem tekinthető relevánsnak, mivel az még a korábbi Ve. hatálya alatt született. Az új Ve. szabályai azonban e tekintetben eltérően szabályoznak. Mivel a hatályos Ve. alatti gyakorlata a Kúriának egységes ezért jogegységi eljárás megindítását sem tartotta indokoltnak a Kúria.
- [7] Mindezek alapján a Kúria elvi tartalomként kimondta, hogy a kampányidőszakon kívüli politikai tevékenység nem minősül a Ve. szerinti kampánytevékenységnek, ezért az ezzel kapcsolatos kifogás elbírálása egyetlen választási bizottságnak sem tartozik a hatáskörébe.
- [8] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1), (2) valamint (4) bekezdésének, továbbá a XV. cikk (2) bekezdésének, illetve a XXIII. cikk (1) bekezdésében valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét állította.
- [9] Az alkotmányjogi panaszának indoklásában kifejtette, hogy álláspontja szerint kifogásának az érdemi vizsgálat nélküli elutasítása és az ezt helybenhagyó kúriai végzés által sérült a jogorvoslathoz való joga, továbbá az aktív és a passzív választójoga (mivel az állami szervek politikai semlegessége nélkül nem gyakorolható szabadon a választójogosultság). Ugyanezen okból sérüli véli az Alaptörvény B) cikkét is, mivel álláspontja szerint a döntés által sérült a jogállamiság elve. Emellett a döntést diszkriminatívnek is tartja, mivel az álláspontja szerint a politikai véleményére tekintettel született.
- [10] Álláspontja szerint azáltal, hogy az NVB hatásköre hiányát állapította meg, és ezt a Kúria helybehagyta kiüresedett a jogorvoslathoz való joga, hiszen sem az NVB, sem pedig a Kúria nem jelölte meg, hogy akkor mely fórumhoz kellett volna fordulnia a kifogásolt plakátok miatt. Szintén kifogásolta azt is, hogy a Kúria nem vette figyelembe a Legfelsőbb Bíróság korábbi gyakorlatát, amely alapján szerinte érdemi vizsgálatra nyílt volna lehetősége. Véleménye szerint ez is megalapozza az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét.
- [11] Véleménye szerint a Kúria végzése alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként veti fel, hogy a jelenlegi választási rendszer biztosítja-e a szabad választásokhoz való jogot.
- [12] Álláspontja szerint ugyanis az állam szervek politikai semlegessége nélkül nem beszélhetünk szabad választásokról sem. Ez pedig úgy véli, hogy szorosan összefügg az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével is, ugyanis a nem kormánypárti szavazókat véleménye szerint hátrányos megkülönböztetés éri a kihelyezett plakátok okán (hiszen azok az ő politikai esélyeiket csökkentik). A diszkrimináció tekintetében érvelését az Európai Unió Alapjogi Chartája, illetve az EBESZ jelentéseivel is igyekezett alátámasztani.
- [13] Az indítványozó kérte továbbá, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság nem ítéli a Kúriai végzését alaptörvényellenesnek, akkor tegye át panaszát egy olyan szervhez amely érdemben tud segíteni a problémáján.
- [14] Az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlási felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító részét később visszavonta. Ezzel együtt az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének és a XXIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító részét fenntartotta.
- [15] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható.

tó be az Alkotmánybírósághoz. A (2) bekezdés kimondja, hogy az Alkotmánybíróság a Ve. alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszról a beérkezésétől számított három munkanapon belül, a befogadott alkotmányjogi panaszról további három munkanapon belül dönt. Az adott ügyben ugyan a választási eljárásról szóló törvény szerinti szervek jártak el, azonban hatáskörük hiányát állapították meg, így a jelen ügyben nem a háromnapos határidő volt irányadó.

- [17] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [18] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [20] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló felülvizsgálati eljárást kérelmező személy nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [21] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezen követelménynek eleget tett.
- [22] 2.2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy mivel az indítványozó a hiánypótlási felhívásra kiegészített alkotmányjogi panaszában később visszavonta indítványának az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggő elemét, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz ezen részét nem vizsgálta.
- [23] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1), (2) és (4) bekezdésének a sérelmére is.
- [24] E tekintetben egyfelől fontos kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján erre az alaptörvényi rendelkezésre, mint Alaptörvényben biztosított jogra csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt [3012/2017. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [25]]. Az indítvány azonban az erre vonatkozó érvelést teljes mértékben nélkülözi, ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére történő hivatkozás sem teljesíti az Abtv. 27. § *a*) pontja szerinti követelményt.
- [25] Másfelől fontos kiemelni, hogy ezen cikk tekintetében az indítványozó nem adott elő érdemi indokolást sem. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány ezen cikk tekintetében nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya [lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadályá.
- [26] 2.4. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmére is. Indítvány kiegészítésében az indítványozó megismételve korábbi hasonló ügyben felhozott érveit, további (elsősorban nemzetközi szervezetek gyakorlatára alapuló) érveket is felhozott jelen cikk sérelmének alátámasztására. Ezzel együtt az Alkotmánybíróság jelen ügyben is fenntartja a 3040/2023. (I. 13.) AB végzésében írtakat.
- [27] Az Alkotmánybíróság ezért ismételtén megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése vonatkozásában nem adott elő olyan indokolást, amely alkotmányjogilag értékelhető módon támasztja alá a támadott bírói döntés és a diszkriminációtilalom vélt sérelme közötti összefüggést. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban csupán állították, hogy a kifogásolt kormányzati plakát a nem kormánypárti választópolgárok tekintetében közvetve, a jogorvoslatihoz való jog és a választójog sérelmén keresztül az egyenlő bánásmód követelményét sérti. Az Alkotmánybíróság szerint azonban azon túl, hogy számukra az alapjogsértés fennállása „nyilvánvaló”, értékelhető indokolást nem adtak elő arra vonatkozóan, hogy a Kúria – az NVB hatáskör hiányát megállapító határozatát helybenhagyó – végzése mely indokok mentén valósít meg hátrányos megkülönböztetést. E tekintetben tehát az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában megjelölt kritériumainak nem felel meg, így azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.

- [28] 2.5. Az indítványozó az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is állította, amely tekintetében ugyancsak további érveket hozott fel a korábbi hasonló ügyben született alkotmányjogi panaszához képest. Ezzel együtt jelen cikk tekintetében is megerősíti az Alkotmánybíróság a korábbi gyakorlatát. E szerint az Alaptörvény fenti rendelkezése rögzíti, hogy minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen. Az Alaptörvény XXIII. cikk (4) bekezdése pedig kimondja, hogy sarkalatos törvény a választójogot vagy annak teljességét magyarországi lakóhelyhez, a választhatóságot további feltételekhez kötheti.
- [29] Az Alkotmánybíróság szerint a Kúriának – az NVB hatásköre hiányát megállapító határozatát helybenhagyó – végzése az aktív és passzív választójogot nem érinti. Minden választópolgár, akár nem-kormánypárti, akár kormánypárti, szabadon dönthet a majdani EP választáson, saját politikai meggyőződésének megfelelően, ezt a kihelyezett kormányzati plakátok közvetlenül nem érintik. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy az Alaptörvény aktív és passzív választójogot deklaráló rendelkezése és a támadott kúriai végzés – az indítványozók által előadott érvelés mentén – alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe nem hozható.
- [30] Az Alkotmánybíróság – állandó gyakorlatának megfelelően – jelen ügyben is hangsúlyozza: az érdemi, közvetlen alkotmányossági összefüggés hiánya az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány befogadásának tartalmi akadályá {lásd például: 3042/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [17]}. Mivel az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja szerinti követelményeknek, ezért a kérelem ebben a részében érdemben ugyancsak nem bírálható el.
- [31] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjának, valamint a 27. § (1) bekezdés *a)* pontjának továbbá az Abtv. 29. §-ának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/275/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3293/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.II.882/2021/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője, dr. Ábrahám Dániel ügyvéd útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Indítványában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.II.882/2021/11. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.203/2020/55. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 1.B.634/2017/295-I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 3. Az indítványozó az alapul fekvő büntetőügy III. rendű terheltje volt. A Fővárosi Törvényszék az 1.B.634/2017/295-I. számú ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 176. § (1) bekezdés, (3) bekezdés]. Erre tekintettel öt 6 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és Magyarország területéről 6 évi kiutasításra ítélte. A fentiekén túl az elsőfokú bíróság az indítványozóval szemben 5 306 550 forint, 340 euró, 200 cseh korona, 1 USA dollár és 10 ukrán hrivnya vonatkozásában vagyonek Kobzást rendelt el, valamint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.
- [4] 4. Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész az indítványozó vonatkozásában a büntetés súlyosításáért jelentett be fellebbezést. A fellebbezést elbírálv a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.203/2020/55. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, az indítványozó cselekményét társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem bűntettének [Btk. 176. § (1) bekezdés negyedik fordulat, (3) bekezdés] minősítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az indítványozó vonatkozásában helybenhagyta, egyben a szabadságvesztés azonnali foganatba vételét rendelte el.
- [5] 5. A jogerős ügydöntő határozat ellen az indítványozó védője felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, mely alapján a Kúria az első- és másodfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.
- [6] 6. Az indítványozó a fenti előzményeket követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.II.882/2021/11. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2. Bf.203/2020/55. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 1.B.634/2017/295-I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a bírósági határozatok az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését sértik. Alkotmányjogi panaszában a vele szemben kiszabott kiutasítással kapcsolatos aggályait fejtette ki. Sérelmezte azt, hogy az elsőfokú ítélet a kiutasítás körében nem tartalmazott indokolást és az indítványozó aktuális személyi körülményeit sem rögzítette. A védői fellebbezésben a terhelt indítványozta, hogy a kiutasítást mellőzzék, mert Magyarországon felesége van, továbbá a felesége korábbi házasságából származó két gyermek nevelésében is részt vesz. Előadta, hogy a másodfokú bíróság ítélete indokolása [154] bekezdése szerint az elsőfokú bíróság a Btk. 59. § (1) bekezdése alapján helyesen utasította ki Magyarországról az indítványozót a Btk. 60. § (2) bekezdésben írt mértékben, tekintettel arra, hogy a jogalkotói szándék nyilvánvalóan nem lehetett az, hogy az országban évek óta teljesen jogszerűtlenül tartózkodó, súlyos bűncselekményt megvalósító terhelt csak azért az országban maradjon, mert a büntetőeljárás tartama alatt Magyarországon házasságot kötött egy külföldi személlyel. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság érvelése súlyos ténybeli tévedést tartalmaz, mivel a terhelt házastársa magyar állam-

polgár, a házastárs gyermekei is magyar állampolgárok. Nem helytálló ezért az a következtetés, hogy a teljes család minden hátrányos következmény nélkül vissza tudna költözni Vietnámba.

- [7] Az indítványozó kiemelte, hogy a kiutasítás szabályozása 2015. szeptember 15-én hatályba lépett módosítása előtt, az elkövetés idején, azaz 2015. májusában (az indítványozóra nézve szerinte egyébként kedvezőbb) vagylagos feltételeket állapított meg, azaz azzal szemben, aki Magyarország területén legalább tíz éve jogszerűen tartózkodott, vagy akinek a családi élet tiszteletben tartásához való joga sérült volna, csak tízévi vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztés kiszabása esetén volt kiutasítás alkalmazható. A fenti időpontot követően hatályos rendelkezések már konjunktív feltételként határozták meg a jogszerű tartózkodást és a családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelmét. Az indítványozó szerint erre tekintettel az eljáró bíróságoknak alaposabban kellett volna vizsgálni a személyi körülményeit, ami alapján a kiutasítását a bíróság mellőzhette volna. Az indítványozó szerint az Ítélet tábla iratellenesen feltételezte, hogy a család, és ezáltal az ő magyarországi kötődése nem megalapozott. A házastárs írásban személyes nyilatkozatot is tett és azt a másodfokú eljárásban csatolta, így különösen érthetetlen volt számára, hogy az Ítélet tábla határozata miért rögzít tévesen az indítványozó családjára vonatkozó adatokat.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a családi élet tiszteletben tartásához fűződő joga sérült, mert nincsen olyan észszerű és gyakorlatias megoldás, ami a kiutasítás végrehajtását és a magyar állampolgár feleségével való családi együttélést egyszerre biztosítaná. A kiutasítás fenntartásával a családi élete ellehetetlenült. Szerinte a tárgyi ügyben eljáró bíróságok a személyi körülményeit nem vették figyelembe helytállón, ezáltal a személyes autonómiájába beavatkoztak: családja kettészakadt.
- [9] Véleménye szerint a mellékbüntetés alkalmazásakor az eljáró bíróságok hiányos tényállás alapján dolgoztak, és nem kellő alaposítással tértek ki a személyi körülményei rögzítésére. A rendelkezésre álló adatokból részben iratellenes következtetésekre jutottak, amelyek ekként pusztán feltételezések lehettek. A másodfokú bíróság ugyan orvosolta a kiutasítás körében hiányzó indokolási kötelezettséget, amellyel a törvényszéki döntés adós maradt, azonban az indítványozó házastársa állampolgárságára tévesen hivatkozott. Ennek megfelelően – álláspontja szerint – az alkalmazott büntetés nem lehet törvényes és a Btk. 59. § (4) bekezdés *b)* pontjába, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe ütközik, amit a Kúria sem észlelt. Az indítványozó a Kúria végzésével összefüggésben arra hivatkozott, hogy nem helytálló az az érvelés, mely szerint a felülvizsgálati indítvány a megállapított tényállást támadta, miközben a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Véleménye szerint azonban erről szó sem volt, csak a téves tényeket vitatta.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [12] 4.1. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [lásd például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a konk-

rét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz [elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3435/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [25]]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}.

- [14] 4.2. Az indítványozó a felülvizsgálati indítványával lényegileg megegyező alkotmányjogi panaszában a vele szemben mellékbüntetésként kiszabott kiutasítás alaptörvény-ellenességét állította arra tekintettel, hogy az eljáró bíróságok a személyi körülményeit nem, vagy nem helytállóan vették figyelembe, így a kiutasítására törvényt sértő, és az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe ütköző módon került sor.
- [15] Az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az indítványozó az egyes bírósági határozatok elleni jogorvoslati kérelmeiben, különösen a felülvizsgálati indítványában az alkotmányjogi panaszában foglaltakkal azonos érveket adott elő, melyekre a Kúria kimerítő választ adott. Végzése indokolásában kifejezetten utalt arra, hogy a nem magyar állampolgárságú indítványozó Magyarországon tartózkodása jogszerűnek nem tekinthető. E tekintetben a Kúria visszautalva a másodfokú ítéletre, kiemelte: az indítványozó évek óta jogszerűtlenül tartózkodott az országban, s az „ún. családegyesítésre irányuló eljárást indított ugyan az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságnál 2021. április 27. napján, azaz csupán az ítélethirdetést megelőző napon próbálta a helyzetét rendezni Magyarországon, mely eljárás nyilvánvalóan az időbeli korlátok miatt nem fejeződhet be, így nem vehető figyelembe” (lásd: másodfokú ítélet [156], valamint kúriai végzés [31] bekezdése). A Kúria kiemelte azt is, hogy a kiutasítás esetleges alkalmazásának mérlegelése során – a törvényi feltételek fennállásán túl – a bíróságnak vizsgálni kell az elbírált bűncselekmény jellegét és súlyát, a bűncselekmény elkövetésének körülményeit, a szabadságvesztés büntetés mértékét, az elkövető magyarországi tartózkodásának jogcímét és azt, hogy mióta tartózkodik az országban, az elkövetés és az elbírálás között eltelt időt és az érintett ez idő alatt tanúsított magatartását, és mindenekelőtt családi és személyi körülményeit. A bíróság a fentiek alapján állapította meg, hogy a kiutasítás alkalmazását kizáró körülmények az indítványozó ügyében nem voltak megállapíthatóak: a családi állapotaival kapcsolatos tényeket az eljáró bíróságok figyelembe vették és értékelték, azonban nem találták megállapíthatónak erre figyelemmel a Btk. 59. § (4) bekezdésében foglalt kizáró okok fennállását. A fentiekén túl, a Kúria hangsúlyozta azt is, hogy a kiutasítás akadályát jelentő, a Btk. 59. § (4) bekezdés *b)* pontja szerinti feltételek konjunktívák; az emberi jogok védelmével összhangba hozott büntetőjogi előírás megköveteli a jogszerű tartózkodást, s annak hiányában közömbös annak mérlegelése, hogy a kiutasítással sérülne-e a terhelt családi élet tiszteletben tartásához való joga.
- [16] 4.3. Az Alkotmánybíróság – a fent ismertetett gyakorlatát figyelembe véve – megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban rögzített érvek nem alkalmasak arra, hogy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét felvessék vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést megalapozzanak. Az Alkotmánybíróság ismételtén rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [17] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az 29. §-ában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1487/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3294/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.686/2021/14. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában kérte a Kúria Bfv. III.686/2021/14. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elvét.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági döntésekben megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó (az alapügy terheltje) önhibájából eredő ittás állapotban telefonon, valótlan tartalmú, bűncselekmény – lőfegyverrel és lőszerral való visszaélés – elkövetésére vonatkozó bejelentést tett a helyi rendőr-főkapitányság ügyeletére, amelyben előadta, hogy házában lőfegyverek vannak, azokkal „bárkit megöl, továbbá azt a személyt, aki molesztálta korábban a gyerekeit.” Az indítványozó bejelentése alapján rendőri intézkedésre, majd nyomozás elrendelésére került sor lőfegyverrel visszaélés büntette miatt. A büntetőeljárás eredményeképpen a házkutatást követően megállapítást nyert, hogy az indítványozó nem rendelkezett lőfegyverrel. A tényállás alapján a Balassagyarmati Járásbíróság 1.B.70/2018/15. számú ítéletében bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésébe ütköző hatóság félrevezetésének vétségében és emiatt 100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Balassagyarmati Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a 14. Bf.92/2019/6. számú végzésében helybenhagyta. A fellebbezés indokolásának lényege szerint az ügy alapját képező cselekmény nem bűncselekmény, mivel nem hatóság előtt történt, továbbá, mert bejelentése nem bűncselekményre vonatkozott. Elsődlegesen bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta, másodsorban a kiszabott büntetés enyhítését kérte arra hivatkozással, hogy ügyében csak intézkedés alkalmazásának lett volna helye.
- [5] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, mivel – álláspontja szerint – a bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg bűnösségét. A terhelt felülvizsgálati kérelmében kifejtette, hogy az ügy tárgyát képező cselekmény nem bűncselekmény, mert a hívásfogadó központ közhatalmi jogosítványok hiányában nem hatóság, csak közfeladatot lát el. Emellett pedig bejelentése nem bűncselekményre vonatkozik, csak szabálysértésre, azaz a hatóság félrevezetése ebből a szempontból sem tényállásszerű. A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét, valamint a másodfokú bíróság végzését a Bfv.III.686/2021/14. számú végzésében hatályában fenntartotta. A Kúria végzésében kifejtette, hogy a segélyhívásokat fogadó szerv hatásköreiről, feladatairól, továbbá részletes feladatai ellátásának részletes szabályairól szóló 361/2013. (X. 11.) számú Korm. rendelet 1. § 4. pontja szerint a hívásfogadó központ az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv azon szervezeti egysége, amelynek feladata a segélyhívások fogadása, előszűrése, feldolgozása, a szükséges híváskezelési, hívástovábbítási feladatok ellátása. Ebből következően a rendőrség hatóság, melynek szervezeti egysége – azaz része – a hívásfogadó központ, így az indítványozó bejelentése a segélyhívó szám felhívása útján hatóság előtti bejelentésnek minősül. A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1. § (2) bekezdés 1. pontja a rendőrség feladataként határozza meg a bűncselekmények megelőzését, valamint az 1a. pontja szerint általános nyomozó jogkört gyakorol. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 34. §-a alapján általános nyomozó hatóságként a rendőrség kijelölt szervei járnak el. A Kúria tehát rámutatott arra, hogy a terhelt bejelentése alkalmas volt arra, hogy büntetőeljárás alapjául szolgáljon, va-

lamint bejelentése hatóság előtt történt. A Kúria az indítványozó valótlan bejelentés szabálysértési minősítését illetően megjegyezte, hogy a szabálysértési tényállás megvalósításának feltétele az egységes európai segélyhívó szám, illetve a nemzeti segélyhívó vonal alaptalan használata, ezzel szemben a büntetőjogi megfelelője a Btk. 271. §-a alapján megvalósítja a hatóság félrevezetése törvényi tényállását, aki a hatóságnál büntetőeljárás alapjául szolgáló olyan bejelentést tesz – mint az indítványozó is –, amelyről tudja, hogy valótlan – és a 268. § esete nem áll fenn.

- [6] 3. Az indítványozó a fent ismertetett előzményeket követően fordult alkotmányjogi panaszával az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a Kúria Bfv.III.686/2021/14. számú végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elvét, erre tekintettel kérte a végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó az eljáró bíróságok döntéseit részletesen ismertette, érveit alátámasztására számos alkotmányjogi határozatot idézett, majd panaszának indokolásaként a következőket adta elő. A Btk. 271. § (1) bekezdése alapján a hatóság félrevezetése csak hatóság előtt követhető el. A hatóság előtti elkövetés tényállási elem, megvalósulása a büntethetőség feltétele. A hatóság fogalma – álláspontja szerint – jogi fogalom, a Btk. értelmező rendelkezése alapján hatóság a bíróság és az ügyész is, így a törvény a hatóság fogalmát kitágítja. A panasz szerint, ha büntetőtörvény nem elég határozott, a norma címzettjei nem dönthetik el, milyen magatartástól kell tartózkodniuk, illetve milyen magatartás az, amely a törvény rendelkezése szerint büntetést vonhat maga után. Hivatkozik az indítvány a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet 67. § (2) bekezdésére, miszerint értelmező rendelkezést kell alkalmazni a jogszabály tervezetében, ha a fogalom jelentése eltér az adott jogszabály alkalmazásában a köznyelvi jelentésétől, a más jogszabályban meghatározott jelentésétől, és a fogalom jelentése a jogszabály tervezetének egyéb rendelkezései alapján nem egyértelmű.
- [7] Az indítvány szerint a hatóság legális definícióját az elkövetéskor hatályos, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 12. §-a tartalmazza. A hatóság ez alapján a hatásköre miatt minősül hatóságnak, nem azért, mert közigazgatási szerv. Érvelése szerint a Kúria a hívásfogadó központot hatóságnak minősítette annak ellenére, hogy a hívásfogadó központnak nincs hatósági jogköre, hiszen nyilvánvaló, hogy a híváskezelési, hívástovábbítási feladatok nem minősülnek hatósági ügynek, hatóság ugyanis a legális definíció értelmében kizárólag a hatósági ügy intézésére hatáskörrel rendelkező szerv lehet. Ebből következően az indítványozó szerint a Kúria jogértelmezése önkényes, az egyedi ügyön túlmutat. A panasz arra is hivatkozik, hogy a hatóság félrevezetése elkövetési magatartásának értelmezése nem egységes, a törvényi tényállásban „büntetőeljárás alapjául szolgáló cselekmény” szerepel, míg a Kúria értelmezésében „bűncselekmény elkövetésére vonatkozó bejelentés, mely alkalmas volt arra, hogy büntetőeljárás alapjául szolgáljon”. Ez az értelmezés az értelmezési tartományt túlfeszíti a terhelt hátrányára, nem felel meg a büntetőjogi legalitás alkotmányos elvének, ezért sérül az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elve.
- [8] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapította. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett a befogadási feltételek teljesülését.
- [10] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [11] 4.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésben meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be. A jogorvoslattal már nem támadható végzés az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó a panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel – fennáll.

- [12] 4.2. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta azt is, hogy bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány a törvényi követelményeknek megfelel-e. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt határozott kérelmet tartalmaz. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés vagy miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont].
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f*) pontjaiban foglalt kritériumainak megfelel.
- [14] 4.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint a támadott bírósági döntés az ügyet érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel. Jelen alkotmányjogi panaszban foglalt kifogások az eljáró bíróságok, valamint a Kúria döntéseinek jogértelmezésére irányultak. Az indítvány gyakorlatilag megismétli a fellebbezésben, valamint a felülvizsgálati kérelemben foglalt aggályait, melyekre mind az első- és másodfokon eljáró bíróság, mind pedig a Kúria részletes, kimerítő jogi érveléssel válaszolt. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság nem megfelelően értelmezte a jogszabályokat, ezáltal alaptörvény-ellenes döntést hozott. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. Az Alkotmánybíróság az 3268/2012. (X. 4.) AB határozatában kimondta, hogy „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak {3268/2012. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [16] Az Alkotmánybíróság eljárásának jelentős akadályát képezi az, hogy nem törvényességi kérdésekben jár el, és nem a felülbírálatosság mércéje szerint vizsgálja a támadott ítéleteket. Az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panasz ugyanis „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható.” {3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}
- [17] 5. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Abtv. 29. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1384/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3295/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.35.400/2020/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó egyesület jogi képviselője (dr. Asztalos Dóra ügyvéd) a Kúria Kfv.IV.35.400/2020/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján. Az indítványozó szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdését, 28. cikkét, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [2] 2. Az ügy előzménye, hogy az indítványozó, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) között 2018. május 7-én támogatási szerződés jött létre, amelyben a vonatkozó jogszabályokban, a támogatási szerződésben, valamint az EFOP-1.8.6-17 konstrukcióhoz tartozó felhívásban foglalt projekt megvalósítására vállalt az indítványozó kötelezettséget.
- [3] 2.1. A projekttel kapcsolatban 2019. május 29-én szabálytalansági eljárás indult (EFOP-1.8.6-17-2017-00051 azonosító számon). Az eljárás szabálytalanság történt megállapítással zárult, az irányító hatóság a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 90. § (1) bekezdés *b*) pontja, valamint a felhívás 3.4.2. pontjában foglaltak megsértését állapította meg. A szabálytalansági döntést az Innovációs és Technológiai Minisztérium Fejlesztéspolitikai Jogi Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkára 2019. október 9-én kelt döntésével megsemmisítette és az irányító hatóságot új eljárásra utasította. A megismételt eljárás ugyancsak szabálytalanság történt megállapítással zárult. Ebben ismét azt állapította meg az irányító hatóság, hogy nem teljesült a Kr. 90. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt követelmény, valamint a felhívás 3.4.2. pontjában vállalt kötelezettség. Ez alapján az irányító hatóság a szabálytalanság jogkövetkezményeként a támogatási jogviszony megszüntetését és a projektben kifizetett támogatási összeg visszakövetelését állapította meg jogkövetkezményként (EMMI 0006073-029/2017. iktatószámú döntés). Az indítványozó jogorvoslattal élt, ami alapján az Innovációs és Technológiai Miniszter FJFO/4929-1/2020-ITM iktatószámú döntésével a szabálytalansági döntést helybenhagyta.
- [4] 2.2. Az indítványozó az Innovációs és Technológiai Miniszter FJFO/4929-1/2020-ITM iktatószámú döntésének bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. Az első fokon eljáró Pécsi Törvényszék 8.K.700.409/2020/7. számú ítélete a támadott döntést, az EMMI 0006073-029/2017. iktatószámú döntésére kiterjedően, megsemmisítette. Az alperes, valamint annak jogutódjaként eljáró Miniszterelnökséget vezető miniszter a bíróság ítéletével szemben felülvizsgálati eljárást kezdeményezett.
- [5] A Kúria Kfv.IV.35.400/2020/10. számú végzése megállapította az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 48. § (1) bekezdése és 48/A. § (1) bekezdése alapján, hogy a támogatási szerződés polgári jogi és nem hatósági szerződés. Továbbá, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 4. §-a és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 7. § (1)–(2) bekezdése, valamint a Kr. 3. § (1) bekezdés 54. pontja alapján a támogatási jogviszonyban hozott döntések nem minősülnek közigazgatási döntésnek, függetlenül attól, hogy a szabálytalansági eljárásban hozott döntést hatóság hozta meg. A Kúria ezért a Kp. 121. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy döntése nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az indítványozó, mint a per felperese szerződéses jogviszonyból eredő igényét polgári bíróság előtt érvényesítse.

- [6] 2.3. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Kúria Kfv.IV.35.400/2020/10. számú végzése ellen. Álláspontja szerint az Alaptörvény 28. cikkével ellentétes jogértelmezés alapján jutott a Kúria a végzésében foglalt döntésre. Álláspontja szerint a Kúria döntése, miszerint az ügyben nincs helye közigazgatási peres útnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését és 25. cikk (2) bekezdését sérti, mivel alaptörvényellenesen értelmezte a Kúria a vonatkozó jogszabályok alapján az indítványozó által felvetett kérdést, miszerint a szabálytalanságot megállapító döntés közigazgatási döntés-e, s a Kúria helytelen következtetése sérti az Alaptörvényt. Az indítványozó szerint a szabálytalansági megállapítás, illetve az ahhoz fűződő jogkövetkezmények megállapítása, nem eshet azonos megítélés alá. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy nem a szabálytalansági döntés jogkövetkezményeit, hanem a szabálytalanság megállapítását vitatta keresetében. A Kúria ezen megállapítását, illetve azt is iratellenesnek tartja, hogy a támadott végzés szerint az indítványozó a támogatási szerződés aláírásával azt a kötelezettséget is vállalta, hogy a szabálytalansági döntést nem vitathatja közigazgatási peres úton. Hangsúlyozta, hogy a Kr. alapján az irányító hatóság részben hatósági jogköröket is gyakorol, ezért annak tevékenysége semmiképpen nem minősülhet magánjogi jogalanyak, tevékenysége pedig kötelmi joginak. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből következően arra van alapja, hogy a szabálytalansági vizsgálat tárgyában hozott döntés törvényességéről közigazgatási bíróság döntsön. A Kúria döntésében foglalt jogértelmezés ellentmond az Alaptörvény 28. cikkének. Álláspontja szerint a Kúria jogértelmezése oda vezet, hogy a szabálytalansági döntés önmagában – vagyis ha jogkövetkezmény alkalmazásáról nem rendelkezik - nem vitatható bíróság előtt. Az indítványozó szerint a szabálytalansági megállapítás önmagában súlyos joghátrány, akkor is, ha jogkövetkezmény alkalmazására nem kerül sor. Az indítványozó utalt arra, hogy a Kúria korábbi döntéseiben kizárólag a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 13. § (4) bekezdésére hivatkozott eljárási akadályként, azonban a Ket. hatályon kívül helyezésével ez az eljárási akadály elhárult, amit a Kúria a döntésében nem vett figyelembe. Az indítványozó hivatkozott még az Európai Bíróság 2014. szeptember 17-i C-562/12. számú ítéletére (ECLI:EU:C:2014:2229).
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság eljárása során azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított indítványi kérelmek megfelelnek-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [8] 3.1. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn belül terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A közigazgatási perben, amely az alkotmányjogi panasz alapjául szolgál, az indítványozó felperes volt, így érintettsége megállapítható.
- [9] 3.2. Az indítványozó a támadott bírósági döntés kapcsán az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése, 28. cikke, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állította.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz előterjesztésére Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással van lehetőség. Az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott 25. cikk (2) bekezdése és 28. cikke ennek a követelménynek nem felel meg.
- [11] Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el, és a legfőbb bírósági szerv a Kúria, azonban alapjogot nem tartalmaz, egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz szintén nem alapítható.
- [12] Az Alaptörvény 28. cikke sem tartalmaz alapjogot, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg működésüket érintő elvárásokat, ezért rá alkotmányjogi panasz nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [13] Erre tekintettel ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményének, így az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.
- [14] 3.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [15] Az alkotmányjogi panasz a Kúria döntését azzal az indokkal támadja, hogy tévesen értelmezte a Kp., Ákr. és Kr. rendelkezéseit. Ennek következtében sérült álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése, mivel a Kúria döntése nem tette lehetővé, hogy az indítványozó közigazgatási per keretében fordulhasson bírósághoz az alperes, illetve alperesi jogutód döntésével szemben.
- [16] Az indítvány a Kúria döntését az abban foglalt jogértelmezés miatt támadja. Az Alkotmánybíróság az indítványban felvetettek összefüggésben hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó

- szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]; 3114/2023. (III. 14.) AB végzés [24]}
- [17] A „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró» szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [18] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria jogértelmezése nem zárta ki annak lehetőségét, hogy az indítványozó bírósághoz forduljon a szabálytalansági eljárásban hozott döntéssel szemben: a támadott végzés kifejezetten hangsúlyozza, hogy arra polgári bíróság előtt lehetősége van az indítványozónak. Ezért az indítványozó által felvetett probléma valójában nem következik a Kúria támadott végzéséből. Az a körülmény, hogy az indítványozó szerint nem peres, hanem közigazgatási peres eljárásban kellene kifogásait elbírálni, nem veti fel alapjoga sérelmét. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal egy korábbi, hasonló tárgyú ügyben hozott határozatában tett megállapítására. Eszerint „[az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.r.)] a szabálytalansági eljárásban a lebonyolításban résztvevő szervezet által tett megállapítással szemben egyszeri jogorvoslatot tesz lehetővé [Korm.r. 92. § (1) bekezdés, 99. § (4) bekezdés], amely a Korm.r. által bevezetett szabálytalansági eljáráson belüli jogorvoslatra utal. Ez azonban nem jelenti és nem is jelentheti a polgári perrendtartás alkalmazásának kizárását az ügyben: erről ugyanis a Korm.r. nem rendelkezik. A támogatási szerződéstől mint polgári jogi szerződéstől való elállás esetén a szerződésszegéssel kapcsolatban tett megállapítások a polgári bíróság előtt vitathatók” {3385/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [29]–[30]}.
- [19] A kifejtettekből következően az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésének, 28. cikkének és XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi kérelem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, 29. §-ában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b* és *e* pontjában foglalt feltételeknek.
- [20] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt az Abtv. 27. § (1) bekezdése, 29. §-a, 52. § (1b) bekezdés *b* és *e* pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/695/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3296/2023. (VI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.397/2020/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Fonyadt Benedek ügyvéd) a Kúria Kfv.I.35.397/2020/5. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 42.K.701.012/2020/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján. Az indítványozó szerint a támadott bírósági döntések sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 2. Az ügy előzménye, hogy az indítványozó 2012 júniusában engedményezési szerződéssel két követeléscsoportot vásárolt egy zrt.-től. A szerződéseket 2017-ben a keletkezésükre visszaható hatállyal felbontotta.
- [3] 2.1. A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) 2015. szeptember 30-án piacfelügyeleti eljárást kezdeményezett az indítványozóval szemben, aminek eredményeként a H-PJ-I-B-1/2017. számú határozatával (a továbbiakban: MNB határozat) megtiltotta az indítványozónak, hogy engedély nélküli követelésvásárlási, illetve pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végezzen, valamint 50 000 000 Ft piacfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte.
- [4] Az indítványozó az MNB határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte, ami alapján a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 31.K.30.945/2017/11. számú ítélete hatályon kívül helyezte az MNB határozatát.
- [5] Az MNB felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria Kfv.I.35.592/2017/6. számú végzése a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet és új eljárás lefolytatására kötelezte az első fokon eljáró bíróságot.
- [6] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság 19.K.700.792/2018/5. számú jogerős ítélete az indítványozó keresetét elutasította. Az újabb felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria Kfv.V.35.053/2019/7. számú végzése az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és új eljárásra utasította az elsőfokú bíróságot.
- [7] Az újabb megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék 42.K.701.012/2020/8. számú ítélete újból elutasította a keresetet, ami ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Ez alapján eljárva a Kúria Kfv.I.35.397/2020/5. számú végzése a felülvizsgálati kérelmet elutasította és a Fővárosi Törvényszék 42.K.701.012/2020/8. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [8] 2.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Eredeti indítványában annak emgállapítását kérte, hogy a Kúria indokolási kötelezettségének elmulasztásával fosztotta meg az indítványozót attól, hogy a felülvizsgálati kérelemmel támadott elsőfokú ítélet ténylegesen érdemi felülvizsgálatra kerüljön. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221. § (1) bekezdését és 206. §-át sérti, hogy sem a Törvényszék, sem a Kúria döntése nem tárta fel részletesen a bizonyítékok mérlegelésénél irányadó logikát, sem azt, hogy az indítványozó által benyújtott bizonyítékokat miért hagyta figyelmen kívül.
- [9] A főtítkár felhívása alapján az indítványozó kiegészítette eredeti indítványát. Eszerint az Alaptrövény XXVIII. cikk (1) és XXIV. cikk (1) bekezdését sérti, hogy a Kúria nem tett eleget indokolási kötelezettségének, ugyanis akorábbi bírósági fórum tényállításait ismételte meg. Ez hiányos tényálláshoz és hiányos jogorvoslathoz vezetett az indítványozó szerint. A Kúria megsértette továbbá a Pp. 221. § (1) bekezdését, mert nem tárta fel részletesen a bizonyítékok mérlegelésénél irányadó logikát, sem azt, hogy az indítványozó által benyújtott bizonyítékokat miért hagyta figyelmen kívül. Az indítványozó szerint a Kúria nem vetette egybe az eljárás során felmerült bi-

zonyítékokat, a bizonyítékok felsorolása, összegzése és értékelése hiányzik a Kúria döntéséből. A Kúria továbbá nem értékelte az indítványozó által bemutatott bizonyítékokat, holott enélkül nem lehet valódi jogorvoslatról beszélni.

- [10] 3. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított indítványi kérelmek megfelelnek-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [11] 3.1. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn belül terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A közigazgatási perben, amely az alkotmányjogi panasz alapjául szolgál, az indítványozó felperes volt, így érintettsége megállapítható.
- [12] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában előterjesztett indítványi kérelmét egységesen azzal indokolta, hogy a Kúria a döntését nem indokolta, a Pp. 221. §-át megsértve nem mérlegelte az indítványozó által elé tárt bizonyítékokat, illetve a bizonyítékok mérlegelésére sem terjedt ki az indokolás, valamint nem bírálta felül bizonyítékok az elsőfokú bíróság határozata szerinti mérlegelését.
- [13] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében az indítvány tehát nem tartalmaz indokolást, illetve az indítvány ezen alapjogok vonatkozásában nem értékelhető. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében lehet jelentősége az indokolási kötelezettség elmulasztásának. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni, ugyanakkor azonban az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, és különösen nem következik az indítványozók szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [lásd például: 3459/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [14] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja értelmében „az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét”, míg *e*) pontja szerint: „az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés vagy – a 33. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén – az Országgyűlés határozata miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel, továbbá a 34–36. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az indítványban foglalt kérelem részletes indokolását”. Az indítvány nem fogalmazott meg az alapjog sérelmét eredményező konkrét kifogást az indokolási kötelezettség elmulasztása vonatkozásában, csupán felsorolásszerűen hivatkozott alapjogi sérelemre. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria döntése, az indítványozó álláspontjával ellentétben, kellően megindokolta döntését.
- [15] Az Alkotmánybíróság, amint erre már számtalan ügyben rámutatott, nem vonhatja el a rendes bíróságok jogértelmezési hatáskörét [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3204/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [27]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [16] Az indítvány valójában és kizárólag az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikája. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel kapcsán az Alkotmánybíróság utal gyakorlatára, miszerint a bíróságok jogkörébe tartozó törvényességi – és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti a bizonyítékok mérlegelését. Tartalma szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésének, illetve a támadott bírói döntések felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]]. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó

valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott.

- [17] Az Alkotmánybíróság tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal, illetőleg tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatára, valamint figyelemmel az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz tartalmára, az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben értékelhető indokolást nem fogalmazott meg. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó szerint a Kúriának az indítványozó ügyében más következtetésre kellett volna jutnia, a bizonyítékokat másként kellett volna mérlegelnie, még nem veti fel sem a tisztességes hatósági eljárás, sem a tisztességes bírósági eljárás vagy a jogorvoslathoz való jog sérelmét.
- [18] A kifejtettek alapján az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi kérelem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, valamint 52. § (1b) bekezdés *b* és *e*) pontjában foglalt feltételeknek.
- [19] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt az Abtv. 27. § (1) bekezdése, 29. §-a, valamint 52. § (1b) bekezdés *b* és *e*) pontja, továbbá az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3402/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3297/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 6.K.701.196/2021/2. számú végzése, valamint a Kúria Kpkf. VI.41.146/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselője (dr. Sziptner Attila ügyvéd) útján a Pécsi Törvényszék 6.K.701.196/2021/2. számú végzése, valamint a Kúria Kpkf.VI.41.146/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján. Az indítványozó szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdését, 28. cikkét, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [2] 2. Az ügy előzménye, hogy az indítványozó, valamint az Nemzetgazdasági Minisztérium között 2017. június 6-án támogatási szerződés jött létre, amelyben a TOP-3.2.1-15 azonosítószámú projekt megvalósítására vállalt az indítványozó kötelezettséget. A támogatási összeg – mint vissza nem térítendő támogatás – felhasználására közbeszerzési eljárás keretében volt lehetőség.
- [3] 2.1. A projekttel kapcsolatban a Pénzügyminisztérium RFP Jogi és Felülvizsgáló Osztálya mint irányító hatóság 2017. június 6-án szabálytalansági eljárást kezdeményezett (a TOP-3.2.1-15-TL1-2016-00018 azonosító számon). Az eljárás szabálytalanság történt megállapítással zárult (PM/10341/12/2019. számú döntés) az irányító hatóság a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 164. § (2) bekezdés a) pontja megsértését állapította meg, és jogkövetkezményként a szabálytalansággal érintett vállalkozási szerződés 25%-os pénzügyi korrekcióját rendelte el. Az indítványozó jogorvoslati kérelme alapján a Miniszterelnökség RRF Terv Végrehajtásért és Fejlesztéspolitikai Jogi Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkársága az irányító hatóság döntését helybenhagyta [2021. július 20-án kelt FJF/1072/2(2021) számú döntés]. A döntés indokolása szerint a Kr. 173. § (6) bekezdése alapján további jogorvoslati kérelem előterjesztésének nincs helye.
- [4] 2.2. Az indítványozó a Miniszterelnökség RRF Terv Végrehajtásért és Fejlesztéspolitikai Jogi Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkársága FJF/1072/2(2021)iktatószámú döntésének bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. Az első fokon eljáró Pécsi Törvényszék 6.K.701.196/2021/2. számú végzése keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés b) pontja alapján visszautasította. Indokolása szerint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 48. § (1) bekezdése és 48/A. § (1) bekezdése alapján a támogatási szerződés polgári jogi és nem hatósági szerződés. Hivatkozott arra, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 4. § (1) bekezdése és a Kr. 3. § (1) bekezdés 54. és 55. pontja alapján a támogatási jogviszonyban hozott döntések nem minősülnek közigazgatási döntésnek, függetlenül attól, hogy a szabálytalansági eljárásban hozott döntést hatóság hozta meg. Utalt arra, hogy a támogatói okirattal létrejövő szerződéses jogviszonyban mögöttes szabályként az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezései nem alkalmazhatók. Hivatkozott végül arra is, hogy a hatósági és közigazgatási bíróság 2018. január 1-jétől hatályos új szabályozása semmiben nem érintette a támogatási szerződéseken alapuló jogviszonyokat és a szabálytalansági eljárásokban hozott döntésekkel szembeni jogorvoslat és bírósági út rendjét. A bíróság hivatkozott az alkotmánybíróság és a Kúria vonatkozó gyakorlatára is [3385/2018. (XII. 14.) AB határozat, Kfv.IV.35400/2020/10., Kpkf.V.39.273/2020/6.].

- [5] Az indítványozó az elsőfokú bíróság végzésével szemben fellebbezést nyújtott be. A Kúria Kpkf.VI.41.146/2021/3. számú végzése az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megvizsgálta, hogy a fellebbezés kapcsán fennálltak-e az áttétel alkalmazásának feltételei, és megállapította, hogy a keresetlevél alapján nem volt megállapítható, hogy milyen jogalapon, milyen jogcímen, milyen összegben és kinek a marasztalását kéri, ezért a bíróság nem dönthetett megalapozottan az áttételről, így a Kp. 47. § (1) bekezdésének alkalmazása nem merülhetett fel az ügyben. Hangsúlyozta továbbá, hogy döntése nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az indítványozó, mint a per felperese szerződéses jogviszonyból eredő igényét polgári bíróság előtt érvényesítse. A Kúria álláspontja szerint a polgári bíróság nem állapíthatta meg hatásköre hiányát egy olyan kereset tekintetében, amit az indítványozó még elő sem terjesztett. A döntés elvi tartalmaként emelte ki a Kúria, hogy „[a]z áttétel alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha kétséget kizáróan megállapítható mind a kérelem tartalma, mind az annak elbírálására hatáskörrel, illetékességgel rendelkező bíróság”.
- [6] 2.3. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Pécsi Törvényszék 6.K.701.196/2021/2. számú végzése, valamint a Kúria Kpkf.VI.41.146/2021/3. számú végzése ellen. Az indítványozó állítása szerint nem tud bírósághoz fordulni, mert az ügyét egyik bíróság sem akarja befogadni, egymásnak ellentmondóan értelmezik a Kp. és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény szabályait. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Szekszárdi Járásbíróság 22.G.40.034/2021/2. számú végzésére, ami a keresetlevél áttételét rendelte el a Pécsi Törvényszékhez. Az indítványozó álláspontja szerint alkotmányossági problémát vet fel az azzal kapcsolatos jogbizonytalanság, hogy ha a fél kizárólag a szabálytalansági döntés ellen kíván fellépni, minden más igény nélkül, akkor azt milyen eljárásban teheti meg. Az indítványozó utalt arra, hogy az eljárás bíróságok tévesen vették át a korábbi döntéseikben megjelent hivatkozást, ami kizárólag a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 13. § (4) bekezdésére jelölt meg eljárési akadályként. Azonban a Ket. hatályon kívül helyezésével ez az eljárési akadály elhárult, amit a Pécsi törvényszék és a Kúria a döntésében nem vett figyelembe.
- [7] Az indítványozó szerint az Alaptörvény 28. cikkével ellentétes jogértelmezés alapján jutott a két támadott bírósági végzés a benne foglalt döntésre. Álláspontja szerint a támadott végzések azon megállapítása, miszerint az ügyében nincs helye közigazgatási peres útnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését és 25. cikk (2) bekezdését sérti, mivel alaptörvény-ellenesen értelmezte a vonatkozó jogszabályok alapján az indítványozó által felvetett kérdést, miszerint a szabálytalanságot megállapító döntés közigazgatási döntés-e. Az indítványozó szerint a szabálytalansági megállapítás, illetve az ahhoz fűződő jogkövetkezmények megállapítása, nem eshet azonos megítélés alá. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy nem a szabálytalansági döntés jogkövetkezményeit, hanem a szabálytalanság megállapítását vitatta keresetében. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből következően arra van alapjoga, hogy a szabálytalansági vizsgálat tárgyában hozott döntés törvényességéről közigazgatási perekben eljáró bíróság döntsön. A Kúria végzésében foglalt jogértelmezés ellentmond az Alaptörvény 28. cikkének. Álláspontja szerint ugyanis a Kúria jogértelmezése oda vezet, hogy a szabálytalansági döntés önmagában – vagyis ha jogkövetkezmény alkalmazásáról nem rendelkezik- nem vitatható bíróság előtt. Az indítványozó szerint a szabálytalansági megállapítás önmagában súlyos joghátrány, akkor is, ha jogkövetkezmény alkalmazására nem kerül sor. Az indítványozó utalt arra, hogy a Kúria korábbi döntéseiben kizárólag a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 13. § (4) bekezdésére hivatkozott eljárési akadályként, azonban a Ket. hatályon kívül helyezésével ez az eljárési akadály elhárult, amit a Kúria a döntésében nem vett figyelembe. Az indítványozó hivatkozott még az Európai Bíróság 2014. szeptember 17-i C-562/12. számú ítéletére (ECLI:EU:C:2014:2229).
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított indítványi kérelmek megfelelnek-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [9] 3.1. Az indítványozói jogosultság [Abtv. 51. § (1) bekezdés] vizsgálata körében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a helyi közhatalmat gyakorló szervezet jogosult az Abtv. 27. §-ában foglalt alkotmányjogi panasz előterjesztésre. Az indítványozó nem csak jogosult, hanem érintett is, mert felperese volt a polgári pernek [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont]. Az indítványozó a Kúria döntése ellen az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be és a jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

- [10] 3.2. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn belül terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A közigazgatási perben, amely az alkotmányjogi panasz alapjául szolgál, az indítványozó felperes volt, így érintettsége megállapítható.
- [11] 3.3. Az indítványozó a támadott bírósági döntés kapcsán az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése, 28. cikke, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állította.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz előterjesztésére Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással van lehetőség. Az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott 25. cikk (2) bekezdése és 28. cikke ennek a követelménynek nem felel meg.
- [13] Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el, és a legfőbb bírósági szerv a Kúria, azonban alapjogot nem tartalmaz, egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz szintén nem alapítható.
- [14] Az Alaptörvény 28. cikke sem tartalmaz alapjogot, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg működésüket érintő elvárásokat, ezért rá alkotmányjogi panasz nem alapítható {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [15] Erre tekintettel ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményének, így az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.
- [16] 3.4. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [17] Az alkotmányjogi panasz a Kúria döntését azzal az indokkal támadja, hogy tévesen értelmezte a Kp., Ákr. és Kr. rendelkezéseit. Ennek következtében sérült álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése, mivel a Kúria döntése nem tette lehetővé, hogy az indítványozó közigazgatási per keretében fordulhasson bírósághoz az alperes, illetve alperesi jogutód döntésével szemben.
- [18] Az indítvány a Kúria döntését az abban foglalt jogértelmezés miatt támadja. Az Alkotmánybíróság az indítványban felvetettek összefüggésben hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]; 3114/2023. (III. 14.) AB végzés [24]}.
- [19] A „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet felletti »szuperbíró» szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhető ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [20] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria jogértelmezése nem zárta ki annak lehetőségét, hogy az indítványozó bírósághoz forduljon a szabálytalansági eljárásban hozott döntéssel szemben: a támadott végzés kifejezetten hangsúlyozza, hogy arra polgári bíróság előtt lehetősége van az indítványozónak. Azt is hangsúlyozta a Kúria, hogy eredeti keresete nem volt alkalmas a polgári bíróság eljárásának kezdeményezésére (áttételre). Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványozó által felvetett probléma valójában nem következik a Kúria támadott végzéséből. Az a körülmény, hogy az indítványozó szerint nem peres, hanem közigazgatási peres eljárásban kellene kifogásait elbírálni, nem veti fel alapjoga sérelmét. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal egy korábbi, hasonló tárgyú ügyben hozott határozatában tett megállapítására. Eszerint „[az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások

felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.r.) a szabálytalansági eljárásban a lebonyolításban résztvevő szervezet által tett megállapítással szemben egyszeri jogorvoslatot tesz lehetővé [Korm.r. 92. § (1) bekezdés, 99. § (4) bekezdés], amely a Korm.r. által bevezetett szabálytalansági eljáráson belüli jogorvoslatra utal. Ez azonban nem jelenti és nem is jelentheti a polgári perrendtartás alkalmazásának kizárását az ügyben: erről ugyanis a Korm.r. nem rendelkezik. A támogatási szerződéstől mint polgári jogi szerződéstől való elállás esetén a szerződésszegéssel kapcsolatban tett megállapítások a polgári bíróság előtt vitathatók” {3385/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [29]–[30]}.

[21] A kifejtettekből következően az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésének, 28. cikkének és XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi kérelem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, 29. §-ában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglalt feltételeknek.

[22] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt az Abtv. 27. § (1) bekezdése, 29. §-a, 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/379/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3298/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.21.208/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselővel (dr. Grád András ügyvéd) eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Pfv.II.21.208/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Gyulai Törvényszék 15.Pf.25.481/2021/50. számú ítéletére, valamint a Békéscsabai Járásbíróság 4.P.20.132/2020/140. számú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének XVI. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a bíróság első- és másodfokon is az édesanyát jogosította fel 2016-ben született gyermekük tekintetében a szülői felügyeleti jog gyakorlására, emellett az apa és a gyermek közötti kapcsolattartást is szabályozta. Az ügyben másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék 15 Pf.25.481/2021/50. számú ítéletében részben megváltoztatta az elsőfokon eljárt Békéscsabai Járásbíróság 4.P.20.132/2020/140. számú ítéletét, amely a különélő szülővel (indítványozóval) való kapcsolattartás részlet-szabályaira vonatkozott. Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, amelyet a Kúria Pfv.II.21.208/2022/2. számú végzésével visszautasított. Végzése indokolásában a Kúria a visszautasítás okaként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 407. § (2) bekezdés c) pontját jelölte meg, és úgy foglalt állást, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemben nem bírálható el. A Kúria végzésének indokolása szerint a Pp. „407. § (2) bekezdés c) pontja szerint pedig nincs helye felülvizsgálatnak – többek között – a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése, továbbá a gyermekkel való kapcsolattartás szabályozása iránti perekben akkor, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta. Bár a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a kapcsolattartás körében kis mértékben – kizárólag a hétközi folyamatos kapcsolattartás tekintetében – megváltoztatta, ez nem adhat alapot a szülői felügyelet tárgyában a jogvita újbóli megnyitására” (Indokolás [6]–[7]). A Kúria döntésében azt is megállapította, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelme elsősorban a szülői felügyelet gyakorlásának a jogerős ítéletben foglaltaktól eltérő rendezésére irányult; a kapcsolattartás kérdésére kizárólag ennek járulékos kérdéseként terjedt ki. A szülői felügyelet gyakorlásával kapcsolatos jogerős ítéleti rendelkezések változatlanul hagyása esetére azonban a felperes és a gyermek közötti kapcsolattartás eltérő rendezésére irányuló kérelmet nem tartalmazott (Indokolás [5]).
- [3] Az Alkotmánybíróság egyesbíróként 2022. november 30-án meghozott, IV/2573-2/2022. számú végzésével – a Kúria felülvizsgálati eljárására tekintettel, az indítványt az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján visszautasította. Az Alkotmánybíróság az egyesbírói végzésben az Ügyrend 32. § (4) bekezdésére utalva rögzítette, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárás során hozott döntését követően – az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – a jogerős döntés elleni alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége továbbra is nyitva áll az indítványozó számára, az alkotmányjogi panasznak a Kúria döntésére való kiterjesztése esetén.
- [4] 2. Az indítványozó ezt követően fordult újra az Alkotmánybírósághoz. Indítványában továbbra is azt kifogásolta, hogy ügyében első fokon és másodfokon eljárt bíróságok az édesanyát jogosították fel a szülői felügyeleti jog gyakorlására. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérült az indítvány szerint amiatt, mert egyrészt az eljáró bíróságok nem folytattak le teljes körű bizonyítást a gyermek érdekeinek érvényesülése céljából, valamint a meglévő bizonyítékok alapján a „józan észszel ellentmondó következtetésre jutottak”; másrészt az ügyben eljárt bíróságok a pártatlanság látszatát sem őrizték meg.

Az Alaptörvény XVI. cikk (1)–(2) bekezdései sérelmét is okozza, hogy az első- és másodfokú bíróság a bizonyítékokat nem a gyermek érdekében értékelték. Mivel az indítványozó úgy véli, hogy a gyermek nevelésére alkalmasabb lenne, az ezzel ellentétes bírói döntés az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is okozza. Ezt azzal támasztja alá az indítvány, hogy a perben beérkezett szakvélemények is az indítványozó állítását támasztották alá, és nincs olyan „legitim cél, amely szerint a megsértett alapjog korlátozható volna szükséges és arányos mértékben”.

- [5] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] 3.1. Az indítványozó a Kúria végzését – elektronikus úton – 2022. december 6-án vette át, panaszát 2022. december 12-én nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz. A panaszt ennek alapján az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be.
- [7] A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel az eljárás felperese volt – fennáll, és Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét állítja.
- [8] 3.2. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy a bírói döntések nem a gyermek érdekében figyelembe vételével értékelték a bizonyítékokat); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket (a Kúria Pfv.II.21.208/2022/2. számú végzése; a Gyulai Törvényszék 15.Pf.25.481/2021/50. számú ítélete; a Békéscsabai Járásbíróság 4.P.20.132/2020/140. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1)–(2) bekezdései, XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében indokolást arra nézve, hogy a támadott végzések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a bírói döntések alaptörvény-ellenességét és azokat semmisítse meg.
- [9] Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XVI. cikk (1)–(2) bekezdései sérelmét csupán állította, alkotmányossági érvekkel nem támasztotta alá. Az indítvány ugyanis alkotmánybírósági határozatokat idéz az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (1)–(2) bekezdései tartalmával összefüggésben, de azokat nem hozza logikai összefüggésbe az ügyben született bírói döntések tartalmával. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].
- [10] E körben utal továbbá az Alkotmánybíróság arra, hogy az indítvány formálisan (lásd: 1. oldal második bekezdése) állítja a Kúria Pfv.II.21.208/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét, de az indítvány a továbbiakban azt semmilyen indokolással nem támasztja alá, hogy a felülvizsgálati kérelem visszautasításáról szóló kúriai végzés miatt és mennyiben sérti az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezéseit.
- [11] A kérelem tehát az Alaptörvény VI. cikke, XVI. cikk (1)–(2) bekezdése, valamint a Kúria Pfv.II.21.208/2022/2. számú végzése tekintetében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek.
- [12] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [13] Az indítványozó a jogerős döntéssel összefüggésben a pártatlan bírósághoz való jog sérelmére a bizonyítók „helytelen” bírói értelmezésével összefüggésben hivatkozott.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a jelen ügyben eljáró Törvényszék és a Kúria – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény kizárásra vonatkozó 15–19. §-ai alapján – jogosult olyan eljárási szabálytalanságok megállapítására, amelyek a tisztességes eljárás, mint a független és pártatlan bírósághoz való jog sérelmének alkotmánybírósági vizsgálatát megelőzve azt lehetővé tennék [lásd: 3348/2012. (XI. 19.) AB végzés, Indokolás [13]; 3240/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]]. Ilyen kifogást azonban az indítványozó a konkrét ügyben nem kezdeményezett. Így a jogorvoslat

kimerítésének elmaradása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merülhetett fel.

- [15] Mindazonáltal az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a *fair* eljáráshoz való jog, azon belül pedig a pártatlan bírósághoz való jog alkotmányos tartalma tárgyában.
- [16] A 3046/2019. (III. 14.) AB határozat értelmében a pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján is – az eljárás alá vont személy iránti előítélet-mentesség és elfogultlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében. A pártatlanság kérdését objektív és szubjektív nézőpontból egyaránt vizsgálni kell. A pártatlanság egyrészt azt a követelményt támasztja, hogy a bíróság tagjai személyes előítéletektől mentesek legyenek, másrészt – objektív nézőpontból vizsgálva – megvan-e a pártatlanság megfelelő látszata. A 14/2002. (III. 20.) AB határozat értelmében a szubjektív nézőpont az eljáró bíró személyes magatartásának, hozzáállásának a vizsgálatát jelenti, például azt, hogy volt-e az eljárás során olyan megnyilvánulása, amelyből a pártatlanságának hiányára lehet következtetni. Az objektív nézőpont pedig a bíró személyes magatartásától független körülmények értékelését jelenti, e körben azt kell vizsgálni, hogy fennáll-e jogos, indokolt, objektíve igazolható oka a pártatlanság hiányának a feltételezésére. A pártatlanság követelménye azt az elvárást támasztja a bíróval szemben, hogy döntését kizárólag objektív tényekre alapítsa, és ne engedje, hogy bármely más, e tényeken kívüli körülmények az ítélkező tevékenységét befolyásolják, tehát, hogy „a megítélendő ügy tekintetében ne rendelkezék előítéletekkel, másfelől pedig az ügyben szereplő egyik fél javára, avagy hátrányára se legyen elfogult” {3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [21]}. Továbbá az eljárásnak olyannak kell lennie, amely a pártatlan, elfogultságmentes ítélkezés tényét közvetíti az eljárás résztvevői és a társadalom felé. Az alkotmánybírósági vizsgálat jellegét érintően pedig emlékeztetni kell arra, hogy azokban az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; 3038/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [24]–[25]; 3185/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [21]–[22]; legutóbb: 3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [21]}. A „pártatlanságot csak akkor lehet megalapozottan kétségbe vonni, ha a pártatlanság hiányának kézzelfogható jelei merülnének fel az eljárás során” {3243/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [30]; 3467/2021. (XI. 12.) AB határozat, Indokolás [37]–[42]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság fentiek alapján megállapította, hogy az indítvány e gyakorlathoz képest sem vetett fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolta volna.
- [18] A második, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [19] Az indítványozók szerint a bizonyítási eljárás hibája okozta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [20] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírlati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy szakjogi – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti a bizonyítékok bírói mérlegelését, a bizonyítási eljárást, a bizonyítási indítványok értékelését, a törvények értelmezését és alkalmazását. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre fi-

- gyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozók valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó kérdést.
- [22] Az indítványozó végső soron sérelme okaként azt jelöli meg, hogy a bíróság vele ellentétes következtetésre jutott abban a kérdésben, hogy ki gyakorolja a szülői felügyeleti jogot. Önmagában azonban az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [23] Az Alkotmánybíróság kiemeli továbbá, hogy a Gyulai Törvényszék 15.Pf.25.481/2021/50. számú ítéletének [87], [92], valamint [100]–[108] bekezdéseiben – hivatkozva az ügyben első fokon eljáró Békéscsabai Járásbíróság 4.P.20.132/2020/140. számú ítéletében foglaltakra – részletesen számot adott arról, hogy a szakértői bizonyítás során született szakértői véleménynek a bírói jogalkalmazás során milyen bizonyítási erőt tulajdonított a konkrét ügy vonatkozásában.
- [24] Az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltak alapján nem talált olyan körülményt, amelyet a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [25] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételnek, illetve a 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2868/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3299/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.634.461/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Antal Anett ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Indítványában a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.634.461/2022/6. számú másodfokú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak a Budapest XX., XXI. és XXII. Kerületi Bíróság 13.P.XX.20.531/2020/156/I. számú elsőfokú ítéletére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte – a hiánypótlásában megjelöltek szerint – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a kapcsolattartás rendezése mellett az indítványozó édesanyja 2017-ben született és saját háztartásában nevelt gyermeke tekintetében a bíróság első- és másodfokon is a gyermek édesapját jogosította fel a szülői felügyelet gyakorlására. Döntése során a bíróság számos körülményt mérlegelt, és szakértő kirendelésére is sor került (Budapest XX., XXI. és XXII. Kerületi Bíróság 13.P.XX.20.531/2020/156/I. számú ítélete, Indokolás [37]–[55]; Fővárosi Törvényszék 54.Pf.634.4610/2022/6. számú ítélete, Indokolás [70]–[82]).
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában sérelmezi, hogy a bíróság a szülői felügyelet jogát az édesapának adta, továbbá a döntés értelmében ő már csak kéthetente láthatja a gyermekét. Az indítványozó szerint erre „minden nyomós ok és kellő bizonyíték nélkül” került sor, mert egyetlen bizonyíték – a felek és a tanúk, valamint a gyermek meghallgatása, pedagógiai szakvélemény, környezettanulmány, igazságügyi pszichológus szakértő – sem támasztotta alá, hogy a gyermek édesapja (az alperes) alkalmasabb lenne a gyermek nevelésére. Az eljáró bíróságok megállapításai iratellenesek, hiányosak és okszerűtlenek. A szakértői vélemény, amelyre a bíróság az ítéletét nagyrészt alapozta, szintén hiányos, továbbá ellentmondó és aggályos rendelkezéseket tartalmaz, ennek feloldására vagy új szakértő kirendelésére azonban nem került sor. Az indítványozó több körülményből arra következtet (a gyermek által elmondottak bíróság általi szubjektív értelmezése; a bíróság által a gyermeknek feltett kérdések tartalma; a bíróság nem értékelte, hogy az élettársi kapcsolat az alperes hibájából ment tönkre, és azt sem, hogy az indítványozóval ellentétben az alperes magánélete „azóta is rendezetlen”, illetve, hogy a gyermeket rendszeresen késéssel hozza vissza), hogy a bíróság részrehajló volt az alperessel szemben, ami miatt az indokolt bírói döntéshez való jog mellett a pártatlanság elve is sérült az eljárásban [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés].
- [4] Kifejti azt is, hogy a „bíróságok által rögzített tényállás és a rendelkezésre álló bizonyítékok [...] egyike sem alapozta meg, hogy olyan kapcsolattartási formát alakítsanak ki a bíróságok, ahol kéthetente hétvégén láthatom a gyereket [...]” Azt, hogy „egy édesanyjának, aki eddig nevelhette a gyermekét, együtt élték a hétköznapjait, miért kell ilyen végletesen szűk kapcsolattartásra szorítkoznia a jövőben”, az indítványozó szerint a bíróságok nem indokolták megfelelően. Ezért az indokolt bírói döntéshez való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] is sérült az ügyben.
- [5] Végezetül rámutat az indítványozó, hogy miután a gyermekével kiegyensúlyozott, szeretetteljes kapcsolatban áll, és a gyermek érdeke is, hogy mindkét szülőjével a lehető legtöbb időt tölthessen együtt, a kéthetenként történő elvitel és ottalvás jogával történő kapcsolattartás – mivel jelentős és indokolatlan korlátozást valósít meg a korábbi állapothoz képest – sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.

- [7] 2.1. A támadott másodfokú ítéletet az indítványozó jogi képviselője 2022. december 2-án vette kézhez elektronikus úton, a panaszt pedig 2023. január 30-án, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be.
- [8] A támadott bírósági ítélet alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és az eljárásban felperesként való részvételére tekintettel érintettek minősül. A másodfokú ítélettel szemben rendes jogorvoslati lehetőség igénybevételére nincs mód. Az indítványozó saját, Alaptörvényben biztosított joga [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmére hivatkozik. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták.
- [9] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az iratok részeként benyújtott fellebbezési kérelem és a másodfokú ítélet alapján azt is megállapította, hogy az indítványozó kizárólag a szülői felügyelet rendezése tekintetében támadta jogorvoslati kérelemmel az elsőfokú ítéletet, a kapcsolattartás és a gyermektartásdíj rendezése tekintetében nem (a másodfokú döntés rendelkező része szerint a „másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti”). E körben az indítványozó tehát a jogorvoslati lehetőségeit nem merítette ki, és kérelme nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b)* pontjának. Megjegyzi az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése alapján egyébként sem lenne lehetősége annak vizsgálatára, hogy a támadott bírósági ítéletben meghatározott kéthetenkénti folyamatos kapcsolattartás a konkrét ügyben megfelelő, elegendő-e. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – más alaptörvényi rendelkezésekkel együtt – garantálja a különélő szülő és a gyermek rendszeres kapcsolattartáshoz való jogát, de ennek konkrét mértéke (időpontja, hossza) nem vezethető le az Alaptörvényből.
- [10] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit egyebekben teljesíti: *a)* tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); *b)* az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróság nem érvényesítette a pártatlanság követelményét, és nem indokolta meg megfelelően a döntését); *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.634.461/2022/6. számú ítélete); *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]; *e)* indoklást arra nézve, hogy a támadott ítélet miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú bírósági döntésre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [11] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [12] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 3046/2019. (III. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] A második, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg az indítványba foglaltak (a pártatlan bírósághoz való jog és az indokolt bírói döntéshez való jog) kapcsán.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált pártatlanság követelménye [lásd összefoglaló jelleggel például: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [54]–[56]] azt az elvárást támasztja a bíróval szemben, hogy döntését kizárólag objektív tényekre alapítsa, és ne engedje, hogy bármely más, e tényeken kívüli körülmények az ítélező tevékenységét befolyásolják, tehát, hogy „a megítélendő ügy tekintetében ne rendelkezék előítéletekkel, másfelől pedig az ügyben szereplő egyik fél javára, avagy hátrányára se legyen elfogult” [3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [21]]. Továbbá az eljárásnak olyannak kell lennie, amely a pártatlan, elfogultságmentes ítélezés tényét közvetíti az eljárás résztvevői és a társadalom felé. Az alkotmánybírósági vizsgálat jellegét érintően pedig a gyakorlat szerint az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e [34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; 3038/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [24]–[25]; 3185/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [21]–[22]; legutóbb: 3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [21]]. A „pártatlanságot csak akkor lehet megalapozottan

kétségbe vonni, ha a pártatlanság hiányának kézzelfogható jelei merülnének fel az eljárás során” {3243/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [15] Jelen ügyben az alkotmányjogi panasz alapvetően a pártatlan bírósághoz való jog szubjektív nézőpontját – a bíró(k) személyes viselkedését – érinti. Önmagában azonban abból, hogy a bíróság a bizonyítékokból az indítványozótól eltérő – sőt az indítványozó szerint egyenesen téves – következtetést vont le, még nem következik, hogy a bírónak személyes előítélete vagy elfogultsága volt az ügyben. A bíróság részletesen számot adott a bizonyítékok értékeléséről és a döntéshez vezető mérlegelés folyamatáról, valamint a döntés indokairól is (egyebek mellett arról is, hogy mely szempontokat miért és milyen súllyal vett figyelembe a gyermek elhelyezése során, miután megállapította, hogy egyébként mindkét szülő megfelelően alkalmas a gyermek nevelésére). Az indítványozó szubjektív megítélésén kívül más körülmény, kézzelfogható jel nem utal arra, hogy a bíróság egy előzetesen megfogalmazott prekonceptió alapján járt volna el, esetleg az eljárás résztvevőivel kapcsolatos szimpátia vagy antipátia befolyásolta volna az ügyben hozott ítéletet. Megjegyzendő végezetül az is, hogy bár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 15. § (2) bekezdése szerint a kizárási okot a fél az eljárás bármely szakaszában bejelentheti, ilyen kérelemmel az indítványozó nem élt a perben.
- [16] Az indokolt bírói döntéshez való joggal kapcsolatban megállapítható, hogy a bíróság a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tette, és számot adott döntése indokairól. A lefolytatott bizonyítási eljárással kapcsolatban az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatára utal. Ennek értelmében alkotmányjogi panasz eljárásban nincs mód annak vizsgálatára, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy idézett gyakorlatától eltérjen, és jelen ügyben is megállapította: az Alkotmánybíróság vizsgálati lehetőségén kívül eső bizonyítási kérdésnek tekinthető, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat, valamint az is, hogy szükséges lett volna-e újabb szakértő igénybevétele az eljárásban. Az Alkotmánybíróság megerősíti azt is, hogy „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján arra jutott, hogy az indítványozó a peres eljárásban hozott döntés esetében pusztán annak hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Önmagában azonban az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírói döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányosági kérdésnek. A támadott döntésnek az indítványozó által kérelmezett típusú, hagyományos jogorvoslati jellegű felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége.
- [18] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [19] 3. A fentiek szerint az indítványozó alkotmányjogi panaszát nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjának, részben pedig az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és e) pontjai alapján visszatartotta.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/261/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3300/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.317/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.317/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.338/2022/15. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] Az indítványozó a 2022. február 27. napján esedékes folyamatos kapcsolattartáson betegség miatt nem tudott megjelenni, annak pótlását a kérelmezett az indítványozó kérése ellenére 2022. március 13. napján nem biztosította.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett a 2022. február 27. napján esedékes folyamatos kapcsolattartás pótlását neki felróható okból nem biztosította 2022. március 13. napján, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 7. napján meghozott 29 PK.50.338/2022/15. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolyta-

tására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.317/2022/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság ilyet nem végezhetett el (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.317/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Járásbíróság 29.Pkf.50.338/2022/15. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségét ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni

- vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról,

valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. § (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.

- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. március 17. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 7. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódsához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódsából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet (ebben az ügyben lévőt) leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.

- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt végzésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.
- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitérítése, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekére tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányu-

ló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2490/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3301/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó* és *dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.312/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.312/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.480/2022/13. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. március 27. napján az indítványozó előadása szerint a kapcsolattartás megvalósult, azonban nem volt zavartalan, ugyanis a kérelmezett folyamatosan zavarta a kapcsolattartást, beavatkozott, figyelte az indítványozót.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022 március 27. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 7. napján meghozott 29.PK.50.480/2022/13. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolyta-

tására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.312/2022/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság ilyet nem végezhetett el (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.312/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.480/2022/13. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni

- vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról,

valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. § (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.

- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. május 3. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 7. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódsához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódsából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévőt] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.

- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt végzésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.
- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitérítése, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekeire tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányu-

ló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2491/2022.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3302/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.313/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.313/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.481/2022/13. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. április 3. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, azonban nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. április 3. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, nem biztosította a zavartalan kapcsolattartást, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 11. napján meghozott 29.PK.50.481/2022/13. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.313/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegei Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegei Törvényszék 5.Pkf.20.313/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegei Járásbíróság 29.PK.50.481/2022/13. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, eké-ként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. május 3. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 11. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódsához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódsából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévőt] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekére tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2492/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3303/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.314/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.314/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.482/2022/13. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. április 10. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, de nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. április 10. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 11. napján meghozott 29.PK.50.482/2022/13. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.314/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.314/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.482/2022/13. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, eké-ként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. május 3. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 11. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódásához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódásából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévőt] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekére tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2493/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3304/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.315/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.315/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.483/2022/13. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. április 17. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, de nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. április 17. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 11. napján meghozott 29.PK.50.483/2022/13. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.315/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.315/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.483/2022/13. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, eké-ként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A Törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. május 3. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 11. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódsához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódsából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévő] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekeire tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2494/2022.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3305/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.316/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.316/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.484/2022/11. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. április 24. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, de nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. április 24. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 11. napján meghozott 29.PK.50.484/2022/11. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.316/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegei Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegei Törvényszék 5.Pkf.20.316/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegei Járásbíróság 29.Pk.50.484/2022/11. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, eké-ként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A Törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. május 3. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 11. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódsához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódsából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévő] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekeire tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2495/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3306/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.318/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.318/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.408/2022/12. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. március 6. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, de nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. március 6. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 7. napján meghozott 29.PK.50.408/2022/12. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.318/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helyben hagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegei Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegei Törvényszék 5.Pkf.20.318/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegei Járásbíróság 29.Pk.50.408/2022/12. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, eké-ként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A Törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbíráláskor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. április 5. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 7. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódsához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódsából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,

alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévőt] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekeire tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2508/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3307/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.319/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.319/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.409/2022/12. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. március 13. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, de nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. március 13. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 7. napján meghozott 29.PK.50.409/2022/12. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.319/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.319/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.409/2022/12. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, eké-ként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. április 5. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 7. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódsához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódsából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévő] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekeire tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2509/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3308/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.320/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.320/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.410/2022/12. számú végzésére is kiterjedő hatálylyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. március 20. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, de nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. március 20. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 7. napján meghozott 29.PK.50.410/2022/12. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.320/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.320/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.410/2022/12. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, eké-ként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. április 5. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 7. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódásához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódásából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévőt] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekeire tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2511/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3309/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.321/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.321/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.507/2022/10. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. május 8. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, de nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. május 8. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 11. napján meghozott 29.PK.50.507/2022/10. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.321/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljesszűriően indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegei Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegei Törvényszék 5.Pkf.20.321/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegei Járásbíróság 29.Pk.50.507/2022/10. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányosság

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálandó. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. május 13. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 11. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódsához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódsából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévőt] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekeire tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2513/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3310/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné Marosi Ildikó és dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.322/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.322/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.50.571/2022/11. számú végzésére is kiterjedő hatálylyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó (az alapügy kérelmezője), valamint a kérelmezett édesanya házasságából egy gyermek született 2020 decemberében, akinek vonatkozásában a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a Székesfehérvári Törvényszék a 2021. november 11. napján kelt, 2.Pkf.601/2021/3. számú végzésével a kérelmezettet jogosította fel. A végzés a gyermek és az indítványozó közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az indítványozó a gyermeket minden héten vasárnap 10:00 órától 15:00 óráig a kérelmezett lakásában látogathatta 2022. január 31. napjáig a kérelmezett jelenlétében, ezt követően pedig a jelenléte nélkül azzal, hogy a kérelmezettet kötelezte, hogy biztosítsa az indítványozó részére a lakás egyik arra alkalmas szobájában a zavartalan kapcsolattartást.
- [3] A Székesfehérvári Járásbíróság utóbb, a 2022. május 20. napján kelt és még ezen a napon jogerőre emelkedett, 10.P.21.039/2021/83. számú végzésével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, amelynek értelmében az indítványozó a gyermekkel már az elvitel jogával és a visszavitel kötelezettségével tarthatta a kapcsolatot, a korábbi vasárnapi napok helyett szombati napokon, 10:00 és 16:00 közötti időtartamban, 2022. június 30. napjáig. A kapcsolattartások hosszát a bíróság 2022. július 1. napjától kezdődően – a gyermek életkorának előrehaladtával – fokozatosan növelve állapította meg.
- [4] A kapcsolattartás 2022. május 15. napján az indítványozó előadása szerint megvalósult ugyan, de nem volt zavartalan.
- [5] Ezt követően fordult bírósághoz az indítványozó, és kérte annak megállapítását, hogy a kérelmezett neki felróható okból nem tett eleget 2022. május 15. napján az esedékes kapcsolattartási kötelezettségnek, és kérte a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú határozatával szabályozott kapcsolattartás végrehajtásának az elrendelését. A Szegedi Járásbíróság 2022. július 11. napján meghozott 29.PK.50.571/2022/11. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Végzésében rögzítette, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozat megszegésének és a felróható magatartásnak a vizsgálatára kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha a kérelemben megjelölt határozat a kérelem elbírálásának időpontjában még végrehajtható. Mivel a vizsgált esetben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.601/2021/3. számú ideiglenes intézkedését a kapcsolattartás tekintetében a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú határozata 2022. május 20. napjával megváltoztatta és elvitellel történő folyamatos kapcsolattartási jogot biztosított az indítványozónak, a kapcsolattartás végrehajtása a kapcsolattartási rend megváltozása miatt nem rendelhető el. A kérelem benyújtásakor hatályban lévő határozat alapján pedig a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatára sem kerülhet sor (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [20], [22]).
- [6] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új döntés meghozatalára. A Szegedi Törvényszék 2022. augusztus 23. napján kelt 5.Pkf.20.322/2022/2.

számú végzésével az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte. A bíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot nem kért, ezért a fellebbezési kérelemhez kötöttség alapján a másodfokú bíróság illet nem végezhetett el (Szegei Törvényszék végzése, Indokolás [27]–[28]).

- [7] 1.2. Ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben a Szegei Törvényszék 5.Pkf.20.322/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegei Járásbíróság 29.Pk.50.571/2022/11. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Beadványában a VI. cikk (1) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatának részletes bemutatása mellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élet védelméhez való jogának, valamint kapcsolattartási jogának sérelmét állította, mert álláspontja szerint a támadott végzések olyan mértékben üresítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, hogy annak eredményeként a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek gyakorlatilag nem kerülnek abba helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben milyen tevékenységet folytassanak. A kérelmezett édesanya pedig önkényesen és jogellenesen kap lehetőséget arra, hogy a kapcsolattartás tartalmát egyoldalúan befolyásolja, megzavarja, összességében akadályozza és az indítványozó XVI. cikk (2) bekezdésben foglalt szülői kötelezettségeit ellehetetlenítse. Mindez pedig a gyermek XVI. cikk (1) bekezdés szerinti alapjogát is sértette.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fent, mert a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő, a bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Az indítványozó sérelmezte továbbá a bírósági eljárás elhúzó-dását is, az indítványozó ugyanis a kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét határidőben előterjesztette, ám ezt követően a bíróság a végzését csak hónapokkal később hozta meg, akkor, amikor az indítványozó kérelmében megjelölt határozat már nem volt végrehajtható, miközben az eljárás egyébként soron kívül zajlott.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a jogerős végzést 2022. szeptember 1. napján vette kézhez, a beadványt pedig 2022. október 26. napján, határidőben érkezett az elsőfokú bíróság.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, eké-ként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [14] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] Az indítvány Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, továbbá XVI. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének megjelölése önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági

- vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott döntés által okozott alapjogi sérelmet.
- [16] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölte. Tekintettel arra, hogy közigazgatási eljárás az ügyben nem volt folyamatban, továbbá az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tartalmilag az eljáró bíróságok eljárásával összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állítja, ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemet a tartalma szerint bírálta el és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretében vizsgálta.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy a bíróságok nem vizsgálták az kérelmezett felróhatóságát. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanis a felróhatóság a kapcsolattartások idején érvényes kapcsolattartási rendtől függetlenül vizsgálendő. A bíróságok azonban a tényállást nem tisztázták, vizsgálatot nem folytattak le. Sérelmezte továbbá az eljárás elhúzódását is.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítványozó panaszával összefüggésben, miszerint a bíróságok a felróhatóság kérdését nem vizsgálták, illetve a tényállást nem tisztázták, az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó olyan törvényességi, jogszabály-értelmezési, illetve tényállás-megállapítási kérdést kifogásol, amelynek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [24] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a határozatát teljeskörűen indokolta és az alaphatározat megváltoztatására figyelemmel annak végrehajtása már nem rendelhető el, ezért helyesen járt el, amikor a kérelmezetti felróhatóság vizsgálatát mellőzte (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [27]). A törvényszék rögzítette továbbá, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott döntése kizárólag a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak szó szerinti betartására irányulhat. Amennyiben a kapcsolattartásra vonatkozó határozat valamely rendelkezése időközben nem végrehajtható, a nemperes eljárásban nincs helye „korrekciónak”, ilyen esetben a kérelem elutasítandó (Szegedi Törvényszék végzése, Indokolás [20]). Ennek jogalapja a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/A. §

- (1) bekezdése, valamint 22/B. § (4) bekezdése. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok tehát részletes indokát adták annak, hogy miért nem rendelhető el a kapcsolattartás végrehajtása egy, a kérelem elbírálásakor már nem végrehajtható határozat alapján, végrehajtható határozat hiányában pedig miért nem kerülhet sor a felróhatóság vizsgálatára sem.
- [25] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelése tárgyában előterjesztett kérelmek elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. Az indítványozó kérelme 2022. június 2. napján érkezett a Szegedi Járásbíróságra (Szegedi Járásbíróság végzése, Indokolás [4]), a kérelem alapjául szolgáló határozat végrehajthatósága 2022. május 20. napján szűnt meg (a Székesfehérvári Járásbíróság 10.P.21.039/2021/83. számú végzésének jogerőre emelkedésével), a Szegedi Járásbíróság pedig az elsőfokú végzését 2022. július 11. napján hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódásához vezetne. Különösen igaz ez jelen esetben, ahol már az elsőfokú végzés meghozatalának időpontjában sem volt az indítványozó kérelmében megjelölt határozat végrehajtható, ekként a támadott bírói döntéstől tartalmában eltérő döntés egy esetleges megismételt eljárásban sem volna meghozható. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire, valamint az eljárás soron kívüliségére tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás elhúzódásából fakadó esetleges igényét (annak megalapozottsága esetén) külön bírósági eljárásban érvényesítheti.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító eleme sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [29] Áttekintve az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó által kezdeményezett panaszeljárásokat (az indítványozó 2022 márciusában, áprilisában és májusában lényegében minden kapcsolattartási időpontot ugyanazon okokra tekintettel sérelmezett), megállapítható, hogy az indítványozó egy esetet [a 3300/2023. (VI. 15.) AB határozatban foglalt ügyben lévőt] leszámítva azért kérte a végrehajtás elrendelését, mert az édesanyjánál zajlott kapcsolattartásokat nem tartotta a törvény szerint zavartalannak.
- [30] A végrehajtással kapcsolatos tizenegy eljárással párhuzamosan folyt külön eljárás a kapcsolattartás módjának megváltoztatása tárgyában. Ennek eredményeként a Székesfehérvári Járásbíróság 2022. május 20-án kelt vég-

zésével éppen az indítványozó édesapa kapcsolattartási lehetőségét növelte egyrészt (a gyermek életkorának növekedésével arányosan) időben, másrészt „térben” az elvitel lehetőségének megengedésével.

- [31] Meggyőződésem szerint a kiskorú alaptörvényi és törvényi szinten is deklarált érdekének érvényesülését az utóbbi, azaz a kapcsolattartás módját megváltoztató bírói döntés segítette elő, a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő nemperes eljárások mindegyikének azonnali, érdemi elbírálásával szemben. A gyermek mindenek felett álló érdeke ugyanis az, hogy a különélő szülő személyesen és zavartalan körülmények között lehessen jelen a gyermek életében, nem a szülők közötti párkapcsolati problémák kitárgyalása, elmélyítése.
- [32] A bíróságok számára előírt soron kívüli elbírálás kötelezettségét a családjogi peres és nemperes eljárásokban az ügy összes körülményének gondos mérlegelésével és természetesen a gyermek mindenek felett álló érdekére tekintettel kell érvényre juttatni. Megjegyzendő továbbá, hogy jogalkotói döntés alapján – amennyiben az szükséges – az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével is elősegíthető a soron kívüliséget igénylő döntések végrehajtása. Ez azonban – talán nem véletlenül – a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásokban nem kérhető.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Az Alkotmánybíróságnak összesen tizenkét, azonos kérelmező és kérelmezett között a Szegedi Járásbíróság előtt zajlott, kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban született bírói döntés alkotmányosságát kellett megvizsgálnia.
- [34] A Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságnak a hasonló tárgyú ügyekben soron kívül kell döntenie. Ehhez képest a Szegedi Járásbíróság döntései lényegében napra pontosan ugyanakkor (egyik részük 2022. július 7. napján, másik részük 2022. július 11. napján) születnek meg, függetlenül attól, hogy az egyedi ügyekkel érintett kapcsolattartások közül a legelsőre 2022. január 9-én, a legutolsóra pedig 2022. május 15-én került volna sor, azaz az egyes kapcsolattartások között (és ekként gyakorlatilag a bíróság számára az egyes ügyek elintézésére rendelkezésre álló időtartamok között is) több, mint négy hónap volt az időkülönbség. A Szegedi Járásbíróság számára az egyes ügyekben az egyébként lényegében betűazonos döntés meghozatalához szükséges időtartam minden esetben jól láthatóan az alaphatározat végrehajthatóságából még hátralevő időtartammal volt fordítottan arányos.
- [35] Az egyes ügyekben született döntések meggyőződésem szerint külön-külön vizsgálva nem kérdőjelezhetőek meg, és önmagában sem egy másfél hónapos, sem pedig egy öt és fél hónapos bírósági ügyintézési határidő nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Annál is inkább igaz ez, mert az Alkotmánybíróság nem a bírói döntések egymáshoz, hanem az Alaptörvényhez való viszonyát vizsgálhatja, ráadásul az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások elhúzódása esetében nem tud az indítványozók számára hatékony jogorvoslatot nyújtani. Jelen esetben azáltal, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó alaphatározat már nem hajtható végre, a támadott bírói döntések esetleges megsemmisítését követően sem hozhatna a Szegedi Járásbíróság, illetőleg a Szegedi Törvényszék a korábbiaktól eltérő döntést.
- [36] Az alkotmányjogi panaszra okot adó összesen tizenkét ügyet együttesen vizsgálva ugyanakkor joggal feltételezhető egy, az Alaptörvény értékrendjét (így különösen a tisztességes és hatékony bírósági eljárás követelményét, a gyermek legjobb érdekének biztosítását, a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítését) kifejezetten lerontó bírói gyakorlat az eljáró bíróság részéről. Az a bírói jogértelmezés ugyanis, amely lehetővé teszi, hogy a „soron kívüliség” intézményébe beleférjen az egyes ügyek hónapokra történő nyilvánvaló félretétele egészen addig, amíg az ügyek „meg nem oldják saját magukat”, meggyőződésem szerint ellentétes az Alaptörvény szellemiségével. Álláspontom szerint a Bpnp. 22/C. § (1) bekezdése szerinti „soron kívüliség” követelménye az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján azt a követelményt támasztja az eljáró bíróságokkal szemben, hogy a beérkezett kérelmet haladéktalanul megvizsgálják, és amennyiben egy kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárás során a kérelem előterjesztésekor a határozat még végrehajtható, az eljáró bíróságnak a döntését

olyan időben kell meghoznia, hogy a határozat még a döntés meghozatalakor is végrehajtható legyen. Ennek a követelménynek pedig a Szegedi Járásbíróság eljárása és döntései nyilvánvalóan nem tettek eleget.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2516/2022.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273